

สร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยอยู่ในระเบียบวินัย
ในที่สาธารณะ

โดย

นางสาวอรนุช ศรีนนท์
ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักนายกรัฐมนตรี

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙
ปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๙- ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

เรื่อง สร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย นางสาวอรนุช ศรีนนท์ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๕๙

ความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยกำลังเป็นปัญหาหนึ่งที่บั่นทอนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพราะความมีระเบียบวินัยของคนในชาติเป็นพื้นฐานสำคัญของประเทศที่พัฒนาแล้ว และบ่งบอกถึงมาตรฐานคุณภาพของทรัพยากรบุคคลของประเทศ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนนิสัยคนไทยที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะไปสู่การสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเป็นการพลิกโฉมคนไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่าอารยประเทศ การศึกษานี้ใช้แนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA หรือ Deming Cycle พบว่ารัฐบาลทุกยุคสมัยได้มีนโยบายส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ได้มีการออกกฎหมายเพื่อเป็นข้อบังคับมากมาย ตลอดจนได้ส่งเสริมให้เด็กไทยมีระเบียบวินัยผ่านคำขวัญวันเด็ก และในรัฐบาลปัจจุบันยังได้บัญญัติค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ โดยมุ่งเน้นความสำคัญของการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไว้ แต่ยังไม่ปรากฏว่า สังคมไทยต้องประสบกับความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนในชาติมากขึ้น แนวทางมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมาไม่สามารถตอบโจทย์ต่อปัญหานี้ได้ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยมีประชากรอยู่ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในงานพบว่า สาเหตุปัจจัยใดที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะในขั้นตอนของ C (Check) ทฤษฎี PDCA คือ ๑.สาเหตุปัจจัยรากเหง้าของค่านิยมวัฒนธรรมไทยที่รักสบาย ชอบทำอะไรตามใจตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก โดยไม่คิดคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ๒. ระบบการศึกษาไทยไม่เน้นสอนความเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ๓. นโยบายการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะไม่ได้รับการดำเนินการในทางปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ อย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยเฉพาะการณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึก ความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ๔. ผู้ใหญ่ในสังคมไม่เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นพฤติกรรมลอกเลียนแบบให้กับเด็ก ตลอดจนคนในชาติจึงทำให้ขาดความน่าเชื่อถือต่อนโยบายดังกล่าว และยังส่งผลให้เกิดปัญหาในระดับชาติตามมาอีกมากมาย

สำหรับการวิเคราะห์แนวทางการสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตามขั้นตอน A (Action) ทฤษฎี PDCA นั้นมีผลดังนี้ ๑. การศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังคนในชาติให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยการสอนความเป็นพลเมือง (Civic Education) ซึ่งอาจจะต้องใช้ระยะเวลายาวนานเป็นช่วงชีวิต ๒. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างเข้มข้นและต่อเนื่องยาวนาน ๓. กฎหมายเป็นแนวทางการมาตรฐานสากลที่ใช้กันอยู่ในทุกประเทศ แต่ก็ยังเป็นแนวทางที่ไม่ยั่งยืน เพียงแต่ต้องการให้คนกระทำความผิดหลายจำ จึงควรใช้วิธีนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ร่วมกับการปฏิบัติตามข้อบังคับตามกฎหมายอย่างเข้มข้น ๔. แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสอดส่องผู้ไม่ประพฤติในระเบียบวินัยในที่สาธารณะตามข้อกำหนดของ

กฎหมายโดยมีรางวัลการนำจับ ๕. แนวทางการยกย่องคนดีมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเพื่อให้สังคมรับรู้ในทุกระดับสังคมถึงระดับประเทศ สำหรับข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ๑. การดำเนินงานในระยะสั้น โดยรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรีควรกำหนดนโยบาย “New Thai People” เป็นวาระแห่งชาติในระยะยาว เพื่อเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทยใหม่ในการส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะและมอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รับผิดชอบดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สำหรับในระยะกลาง โดยการขอความร่วมมือทุกภาคส่วนร่วมสร้างสังคมไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ด้วยการจัดโครงการให้มีจิตตระหนักรู้ในความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ และจัดประกวดและประชาสัมพันธ์กิจกรรมการส่งเสริมคนดีสำหรับในระยะยาว ให้กระทรวงศึกษาธิการปฏิรูปการเรียนการสอนในรูปแบบของการคิดวิเคราะห์ การกล้าแสดงออกในเชิงความคิดเห็น โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนความเป็นพลเมือง โดยเฉพาะในเรื่องของความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมให้สอดคล้องกับนโยบาย “New Thai People” และตาม Slogan ที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติกำหนดในแต่ละปี พร้อมทั้งมีการประเมินผลและติดตามอย่างสม่ำเสมอ

ในการนี้ การศึกษาเพื่อเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะนี้อาจจะดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาในสายตาของคนทั่วไป แต่ในมุมมองของผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หากพิจารณาให้ลึกซึ้งในประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า ความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเป็นพื้นฐานสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

คำนำ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “สร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ” เป็นงานวิจัยส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างระเบียบวินัยของคนในชาติ ปรับแนวคิดจากวัฒนธรรมที่เคยเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือ ไทยแท้” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศไทยมาช้านาน ประเทศไทยของเรานั้นมีสิ่งที่ดีงามมากมาย หากเพิ่ม “ความมีวินัย” ให้กับคนในชาติ ให้อยู่ในสำนึกอยู่ในจิตใจให้ได้แล้วก็ทำให้สังคมไทยได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติทัดเทียมกับอารยะประเทศได้ในที่สุด

(นางสาวอรนุช ศรีนนท์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๘

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๖
บทที่ ๒ แนวคิดการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ เพื่อให้คนไทยอยู่ในระเบียบวินัย ในที่สาธารณะ	๗
ความเป็นมาและสภาพของปัญหา	๗
ความหมายของความมีวินัยในสังคม	๑๐
ประเทศไทยกับการสร้างความมีระเบียบวินัยในสังคม	๑๐
กรอบความคิดของการวิจัย	๑๗
สรุป	๑๙
บทที่ ๓ วิเคราะห์ปัจจัยในการไม่อยู่ในวินัยที่ส่งผลต่อสังคมไทยโดยรวม	๒๐
สถานการณ์ความมีวินัยของคนไทยที่ผ่านมา	๒๑
ความมีวินัยของคนไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน	๓๑
วิเคราะห์ปัจจัยในการไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ส่งผลต่อ สังคมไทยโดยรวม	๔๐
การวิเคราะห์	๔๕
สรุป	๔๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ แนวทางการส่งเสริมการมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย เพื่อสร้างระเบียบและการพัฒนาสังคมไทย	๔๗
กรอบแนวคิดการกำหนดแนวทางการส่งเสริม	๔๗
สรุป	๕๘
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๙
สรุป	๕๙
ข้อเสนอแนะ	๖๓
บรรณานุกรม	๖๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒-๑	คำขวัญวันเด็ก	๑๐
๒-๒	นโยบายด้านความมีวินัยของรัฐบาลปัจจุบัน	๑๑
๒-๓	แสดงกรอบแนวความคิดการศึกษา สร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ	๑๘
๔-๑	สรุปแผนการเผยแพร่รณรงค์ประชาสัมพันธ์ “New Singapore”	๕๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒-๑	แผนภาพวงจร PDCA	๑๗
๓-๑	ตาวิเศษ	๒๒
๓-๒	คนไทยไร้ระเบียบในที่สาธารณะ	๒๓
๓-๓	ขยะที่ถูกทิ้งเกลื่อนในที่สาธารณะ	๒๔
๓-๔	วิกฤต “ขยะทะเลไทย”ไม่ช่วยกันพึ่งแม่”	๒๕
๓-๕	การเห็นแก่ตัวในที่สาธารณะ	๒๗
๓-๖	ปัญหาขยะที่อุดตันทางระบายน้ำจนส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขัง	๒๙
๓-๗	ขยะกีดขวางการระบายน้ำอุโมงค์พระราม ๙ เป็นเหตุให้คนกรุงเทพฯ ต้องเผชิญวิกฤตน้ำท่วม	๓๐
๓-๘	Singa the Courtesy Lion	๓๘
๔-๑	ระบบการเรียนการสอนของญี่ปุ่นไม่มีนักการภารโรง	๕๓

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระเบียบวินัยเป็นปัจจัยให้คนในสังคมเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน นำพาให้เราอยู่ร่วมกับคนในสังคมอย่างสงบสุข ประเทศเจริญก้าวหน้า เพราะระเบียบวินัยเป็นของดี เป็นสิ่งดี ทำให้เกิดความดีงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงาม ประเทศที่เจริญเป็นประเทศพัฒนาแล้วเช่นในเอเชีย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสิงคโปร์ ประชาชนของประเทศมีระเบียบวินัยดีมากกว่าประเทศอื่นอย่างเห็นได้ชัด

ครั้นย้อนกลับมาดูประเทศไทย ซึ่งเป็นบ้านของเราจะเห็นว่า บ้านเมืองไม่มีความสะอาด ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีเหตุมาจากการไม่อยู่ในระเบียบวินัย ประการสำคัญน่าจะมาจากวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทยที่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือ ไทยแท้” จึงส่งผลให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่เคยชินอย่างน้อย ๒ ประการ คือ (วิกิพีเดีย, ๒๕๖๐)

๑. ความมั่งง่าย คือ คนที่นึกจะทำอะไรก็ทำ นึกจะทำอะไรก็ทำ ตามความเคยชินหรือตามใจตนเอง เช่น การขับซี้หรือจอดรถจักรยานยนต์บนทางเท้า การทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำหรือที่สาธารณะ โดยไม่คำนึงว่า การทำหรือทิ้งไปแล้วจะเป็นโทษหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความเสียหายให้แก่ผู้ใดหรือไม่

๒. ความมักได้ คือ คนที่เห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัว ไม่คิดถึงผู้อื่น ขอให้ตนเองได้ประโยชน์จะทำทันที เช่น การค้าขายบนทางเท้า การสร้างอาคารล่วงล้ำที่สาธารณะ โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายหรือโทษที่จะเกิดตามมา

ด้วยปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดในขณะนี้ว่า สังคมไทยขาดระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ใช้ร่วมกันมากขึ้นและเห็นกันเป็นอาชญาในชีวิตประจำวัน ในหน้าหนังสือพิมพ์ และในโซเชียลมีเดีย เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง บางที่ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน บ้างมั่งง่ายทิ้งขยะลงในคูคลอง ทำให้น้ำเน่าเสีย ตื่นเขิน ส่งผลถึงปัญหาน้ำท่วมขัง กลายเป็นสังคมเมืองไม่น่าอยู่ หรือความไม่มีวินัยบนทางเท้า พ่อค้าแม่ค้าเบียดบังพื้นที่บนทางเท้าของคนเดินเท้า ทำให้มีพื้นที่ทางเดินน้อยนิดถูกจำกัดเป็นความแออัดและรบกวนสิทธิของคนเดินเท้า บางครั้งทำให้คนเดินเท้าละเมิดสิทธิของผู้ใช้รถใช้ถนนในการขับซี้ยวดยานพาหนะ ด้วยการเดินบนถนน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือโศกนาฏกรรมที่ไม่อาจคาดคิดอันเป็นการสูญเสียที่ไม่ควรเกิดขึ้นซึ่งเป็นการขยายวงของปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่มีผลตั้งต้นมาจากความไม่มีระเบียบวินัยของคนในชาติ

อีกกรณีของความไม่มีวินัยจรรยาบรรณที่ประสบพบเจออยู่บ่อยครั้งจนกลายเป็นความเคยชินที่มองข้าม เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอด ทำให้กีดขวางการจราจร บางที่ซ้ำร้ายจอดรถซ้อนคัน ทำให้พื้นที่การจราจรยิ่งแคบยิ่งเล็ก ส่งผลให้การจราจรติดขัด เสียเวลาในการเดินทาง ทำให้การนัดหมายคลาดเคลื่อน อาจส่งผลให้การปฏิบัติงานทั้งทางราชการและเอกชนการค้าธุรกิจเสียหาย ทั้งยังเป็น การสิ้นเปลืองทรัพยากรน้ำมันเพื่อการพาหนะอีกด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสียหายแก่ประเทศ เป็นห่วงโซ่ อาจส่งผลกระทบต่อในเรื่องการค้าการลงทุนของต่างชาติได้ เพราะจะทำให้มีราคาต้นทุนที่สูงขึ้นได้ และกลายเป็นปัญหาหนึ่งหรือจุดด้อยของการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติในประเทศไทย หรือการผิดวินัยจรรยาบรรณในการขับสวนทางในช่องทางซ้าย มีให้เห็นอยู่บ่อยครั้งมากมายที่นำมาซึ่งความสูญเสียทั้งทรัพย์สินและชีวิตของผู้ที่ฝ่าฝืนวินัยของสังคมและผู้ที่เป็นที่ปฏิบัติตามวินัย นั้นหมายถึง การสูญเสียทรัพยากรบุคคลของประเทศที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศ โดยไม่มีเหตุอันควร

นอกจากนี้ ยังมีกรณีของการขาดวินัยและความรับผิดชอบในการแสดงความคิดเห็นเชิงลบในที่สาธารณะ หรือโซเชียลมีเดีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านลบและภาพลักษณ์อันดีของคนในชาติ เริ่มคลอนแคลน โดยกล่าวหาประเทศไทยว่า เป็นประเทศที่คนไร้มารยาทและไม่ให้เกียรติผู้อื่นไม่รู้จัก การแยกแยะวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น มักใช้แต่อารมณ์และอคติในการตัดสิน (ชลธิชา มั่นนวล, ๒๕๕๙ : ๒๕)

ปัญหาความไม่มีวินัยในที่สาธารณะของคนไทยที่กล่าวมาข้างต้น ดูเหมือนจะเป็นเรื่องเล็กน้อยที่ทุกคนอาจมองข้ามไป แต่เรื่องเล็ก ๆ ซินตานิได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติประการหนึ่ง คือ การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมีผลต่อความเป็นอยู่และความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนในถิ่นฐานนั้น ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของประเทศไทย ความแปรปรวนของฤดูกาล การเกิดอุทกภัยวาตภัย ความแห้งแล้ง และการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิโลก

ข้อปัญหา เรื่อง ความไม่มีวินัยในที่สาธารณะ ในขณะนี้ ได้เป็นปัญหาสะสมและขยายวงกว้างขึ้นจนเป็นแรงผลักดันให้รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญด้วยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จนกระทั่งออกกฎ ระเบียบต่าง ๆ มากมายให้ประชาชนถือปฏิบัติตลอดเวลาเช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึก เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่การลด คัดแยกที่ต้นทาง จนถึงการจัดขั้นสุดท้าย ตลอดจนลดการใช้ถุงพลาสติกและหันมาใช้วัสดุอื่นแทนการสร้างจิตสำนึกและวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยให้นักเรียนและเยาวชน โดยให้มีการปฏิบัติเป็นรูปธรรมในโรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง รวมไปถึงการตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้ง ลักลอบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน กากอุตสาหกรรม กากกัมมันตรังสีของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ ที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๙)

กรณีวินัยจรรยาบรรณ คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบข้อบังคับอยู่ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมาจนล่าสุด เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.ในสาระสำคัญได้แก่ การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดลหุโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานจรรยาบรรณ พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบให้เหมาะสมกับสภาพการณ์

ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมไปแล้วในมาตราต่างๆ เช่น มาตรการบังคับผู้ขับขี่ที่ได้รับใบสั่งแล้วไม่ไปชำระค่าปรับโดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ออกหนังสือแจ้งเตือนผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถให้มาชำระค่าปรับภายใน ๑๕ วัน หากยังไม่ปฏิบัติให้ชะลอการรับชำระภาษีประจำปีไว้ก่อน และให้นายทะเบียนมีอำนาจยึดหรือพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด ส่งผลให้มาตรการป้องกันอุบัติเหตุมีประสิทธิผลมากขึ้นนอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ขับขี่ต้องจัดให้คนโดยสารในรถทุกคนทุกที่นั่งรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัย ขณะโดยสารรถยนต์ ตลอดจนเพิ่มอัตราโทษในความผิดฐานแข่งรถในทางโดยมิได้รับอนุญาต จำคุกไม่เกิน ๑ ปี ปรับ ๖,๐๐๐- ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า ๑ เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ (เดิมจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน ปรับ ๒,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท) เป็นต้น (ประชาชาติธุรกิจ, ออนไลน์, ๒๕๖๐)

ดังตัวอย่างข้างต้นเป็นมาตรการผลักดันที่รัฐบาลแต่ละสมัยได้ดำเนินการด้วยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกฎเกณฑ์ ระเบียบ และกฎหมาย เพื่อการบังคับใช้ให้คนในสังคมมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะนี้ได้ผ่านการกลั่นกรองมาเป็นวิธีการปฏิบัติอย่างมากมาย สูญเสียงบประมาณดำเนินการอย่างมากมายในแต่ละปีงบประมาณเช่นกัน แต่การขับเคลื่อนดังกล่าวกลับยังไม่เห็นผลเท่าที่ควร และไม่เป็นผลในระยะยาว

ด้วยความเชื่อของผู้ศึกษาที่ว่า ความมีวินัยของคนในชาติเป็นรากฐานสำคัญในการปลดปล่อยปัญหาที่เผชิญอยู่ไม่ว่า ความไม่เป็นระเบียบของสังคม ปัญหาการจราจร ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น และยังเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วยประกอบด้วยอยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลากหลายด้านที่สั่งสมมานานตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงจำเป็นต้องเร่งปรับตัวขนานใหญ่ประการหนึ่งในการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบกับกรณีเดียวกันนี้ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ปัจจุบัน คือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้ามหาธีรธมฺมชโย ได้กล่าวถึง การสร้างวินัยในตนเองว่า “การจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ยั่งยืนเคยชิน ย่อมมาจากจิตใจที่มีความพึงพอใจ มีความสุขในการทำพฤติกรรมนั้น เมื่อเกิดปัญญาเรียนรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ มองเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการกระทำนั้นจะเป็นวิธีสร้างวินัย ความรับผิดชอบในตนเอง เป็นการจัดสรรโอกาสทำให้ชีวิตและสังคมมีระเบียบ เป็นโอกาสแก่การพัฒนามนุษย์” ดังนั้น จึงควรปฏิรูปหรือเปลี่ยนโฉมค่านิยมวัฒนธรรม หรือ Stereotype จากคนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยมีระเบียบวินัย เป็นการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ ของชาติ โดยกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยและสภาพปัญหาเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการปฏิรูปหรือเปลี่ยนโฉมค่านิยมวัฒนธรรม หรือ Stereotype จากคนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยมีระเบียบวินัย (ได้แนวทางการพัฒนา มาแก้ไข้ปัญหา)
๓. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของชาติด้านวินัย ในที่สาธารณะของคนไทยโดยกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

๑. มิติด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลสภาพปัญหา ความเป็นมา การดำเนินงานและกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับความมีวินัยในที่สาธารณะ การศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ การวิเคราะห์ตามวิธี SWOT Analysis กล่าวคือ พิจารณาข้อดี ข้อเสีย จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อจะนำไปสู่การสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของชาติด้านวินัยในที่สาธารณะเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์และมาตรการในการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของชาติด้วยการกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล และวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๒. มิติด้านสถานที่/องค์กร

- ๒.๑ ศึกษา ณ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล
- ๒.๒ ศึกษา ณ สถานที่สาธารณะในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี

๓. มิติด้านเวลา

ในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา กล่าวคือ ระหว่างปี ๒๕๕๕ ถึง ๒๕๕๙ เนื่องจากในช่วงที่พบเห็นความไม่มีระเบียบวินัยในสังคมในที่สาธารณะจำนวนมากขึ้นและเป็นปัญหาสะสมเรื้อรัง

๔. มิติด้านประชากร

- ศึกษาจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย
- ๔.๑ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับนโยบาย คือ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
 - ๔.๒ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานควบคุมความมีระเบียบวินัยในสังคมในที่สาธารณะ
 - ๔.๓ กลุ่มประชาชนทั่วไปในที่สาธารณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลทุติยภูมิด้วยการค้นคว้าจากเอกสารการวิจัย บทความวิเคราะห์วิจารณ์ เอกสารของราชการ กฎ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ประชากรศึกษาที่กำหนดข้างต้น แล้วนำสู่กระบวนการศึกษาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตีความสรุปผลการวิจัยจากข้อมูลการวิจัยทั้งทุติยภูมิ และปฐมภูมิ

ในการนี้ ข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิมาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

๑. ข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย

๑.๑ เอกสารของราชการเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒

๑.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๑.๓ บทความวิเคราะห์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่มีวินัยของคนไทย และเปรียบเทียบกับความมีวินัยของคนในประเทศอังกฤษ และญี่ปุ่น

๑.๔ เอกสารการวิจัยเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยของเด็กไทย/คนไทย

๑.๕ กฎ ระเบียบ และกฎหมายเกี่ยวกับวินัยในสังคมในที่สาธารณะ

๑.๖ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในสังคมในที่สาธารณะในแง่มุมต่าง ๆ จากเว็บไซต์

๒. ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่กำหนด จำนวน ๓ กลุ่ม คือ

๒.๑ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับนโยบายในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ดังนี้

๒.๑.๑ หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

๒.๑.๒ นายวิทยา ผิวผ่อง อดีตผู้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ในฐานะอนุกรรมการยุทธศาสตร์เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๒.๒ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานควบคุมความมีระเบียบวินัยในสังคมในที่สาธารณะ เช่น ตำรวจเจ้าพนักงานเทศกิจ จำนวน ๔ คน

๒.๓ กลุ่มประชาชนทั่วไปในที่สาธารณะ จำนวน ๒ - ๓ คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ด้านนโยบาย : ได้รับทราบการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการสร้างคนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการปฏิรูปค่านิยมวัฒนธรรมใหม่ จากคนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยมีระเบียบวินัย ทั้งนี้ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

๒. ด้านบริหารจัดการ : ได้พัฒนาเป็นนโยบายของรัฐบาลระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว และวาระแห่งชาติ ตลอดจนกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของชาติ ที่ว่า คนไทยมีวินัยในที่สาธารณะ

๓. ด้านสังคมและประเทศ : สังคมและประเทศมีความเป็นระเบียบวินัยของคนในชาติ เป็นสังคมและประเทศคุณภาพ มีมาตรฐานและความสุขสงบ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศที่เจริญแล้วบนพื้นฐานของกตिका กฎหมาย ระเบียบและมารยาททางสังคม

คำจำกัดความ

เอกลักษณ์แปลว่า [อ่านว่า เอกกะ] น. ลักษณะที่เหมือนกันหรือมีส่วนร่วมอ้างอิงจากพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔

เอกลักษณ์ของชาติ	หมายถึง	<p>ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๔ ได้นิยามความหมายไว้ว่า ลักษณะที่แสดงถึงความเด่นและดีงามเฉพาะที่ร่วมกันของชาติไทย เกี่ยวกับประชากร ดินแดน ศิลปวัฒนธรรม ภาษา ความเป็นเอกราชและอธิปไตย เกียรติภูมิของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นชาติ ช่วยให้ประเทศไทยสามารถรักษาความมั่นคงความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของความสงบสุข ประชาชนมีความรักความสามัคคี เอื้ออาทร และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาได้จนทุกวันนี้</p>
------------------	---------	--

บทที่ ๒

แนวคิดการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ เพื่อให้คนไทยอยู่ในระเบียบวินัย ในที่สาธารณะ

ในการศึกษาวิจัยหัวข้อเรื่อง “สร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ” ได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

๑. ความเป็นมาและสภาพของปัญหา
๒. ความหมายของควมมีวินัยในสังคม
๓. ประเทศไทยกับการสร้างควมมีระเบียบวินัยในสังคม
๔. กรอบความคิดของการวิจัย
๕. สรุป

ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เป็นส่วนราชการหนึ่งในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และเป็นสำนักงานเลขานุการในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ.๒๕๔๙ มีหน้าที่ประการหนึ่งในการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการดำเนินงานด้านเอกลักษณ์ของชาติต่อคณะรัฐมนตรีและประธานการสนับสนุนและเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านเอกลักษณ์ของชาติของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดจนดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ

เรื่อง เอกลักษณ์ของชาติ นี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระราชทานแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา เรื่อง “เอกลักษณ์ของชาติกับการพัฒนาชาติไทย” เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๖ ซึ่งสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรัสวดีไว้ ความตอนหนึ่งว่า

“...เอกลักษณ์ของชาตินั้น นอกจากจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเป็นชาติ และลักษณะไทยว่าแตกต่างจากชาติอื่นแล้ว ยังมีความสำคัญต่อความอยู่รอด ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของชาติไทย อีกด้วยการที่ประเทศไทยซึ่งมีประวัติศาสตร์อันยาวนานชาติหนึ่งในโลก สามารถดำรงความเป็นอิสระปกครองประเทศเป็นปึกแผ่นมากกว่า ๗๐๐ ปี จนบัดนี้ ก็เนื่องมาจากชาวไทยมีเอกลักษณ์สำคัญ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงให้ชื่อว่า “คุณธรรม ๓ ประการของชนชาติไทย” คือ ความรักอิสระเสรี ประการหนึ่ง ความปราศจากวิหิงสา หรือการไม่เบียดเบียนผู้อื่นประการหนึ่ง และความฉลาดในการประสานประโยชน์อีกประการหนึ่ง...”

นอกจากนี้ ยังมีเอกลักษณ์ความภาคภูมิใจอีกหลายประการ ประกอบด้วย ความโอบอ้อมอารี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ความกตัญญูทวนเวทต่อผู้มีพระคุณ อันมี บิดามารดา บุพการี ครูบาอาจารย์ ประมุขของประเทศ ตลอดจนประเทศชาติ จะเห็นได้ว่าเอกลักษณ์ที่ดีของชาตินั้น จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๘ : ๓๐)

ด้วยความกว้างขวางและความหลากหลายของเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติได้มุ่งปฏิบัติงานเอกลักษณ์ของชาติใน ๔ สถาบันหลัก คือ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยส่วนใหญ่จะเน้นหนักในงานเทิดทูนมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย แต่อย่างไร ก็มีได้ละเลยต่อการหล่อหลอมความเป็นไทย และปลูกฝังอุดมการณ์ของชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกัน โดยปกติสุข กล่าวคือ การไม่กระทำผิดกฎหมายระเบียบและค่านิยมอันดี การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การยกย่องให้เกียรติแก่กันและกัน การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความยุติธรรม และการเข้าแถวตามลำดับก่อน-หลัง ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และความมีวินัยของสังคม เพื่อนำพาชาติไปสู่ความเจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๘ : ๔๕)

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ก็ย่อมมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ เปรียบเสมือนเหรียญที่มีสองด้านเสมอ กล่าวคือ ในอีกด้านหนึ่ง ประเทศไทยได้รับฉายา หรือภาพลักษณ์ที่กล่าวเหมารวม (Stereotype) ที่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือ ไทยแท้” ซึ่งเป็นที่มาของการใช้ชีวิตของคนไทยที่ชอบอิสระ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นบ่อเกิดความไม่เป็นระเบียบวินัย เกิดเป็นความมั่งง่าย นึกจะทำอะไรก็ทำ นึกจะทำอะไรก็ทำ ตามความเคยชินหรือตามใจตนเอง และยิ่งก่อให้เกิดความมั่งง่าย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ ไม่คิดถึงผู้อื่น ขอให้เพียงตนเองได้ประโยชน์เท่านั้น ซึ่งค่านิยมและวิถีการใช้ชีวิตแบบนี้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามสภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปกระแสโลก ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ได้แผ่ไพศาล ก็ยิ่งทำให้ค่านิยมวัฒนธรรม “ทำอะไรตามใจ คือ ไทยแท้” เจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น ทำให้หลักคิดของคนไทยเปลี่ยนไปเป็นสังคมบริโภคนิยมสุขนิยม มีความมั่งง่าย มั่งง่าย เห็นแก่ตัวมากขึ้น มีการแบ่งแยกกันมากขึ้น ส่งเสริมให้คนไทยไม่เกรงใจกัน ความไม่มีระเบียบวินัยในสังคมโดยทั่วไปได้กระจายตัวออกไปในวงกว้าง จนกลายเป็นปัญหาใหญ่และเรื้อรังของสังคมไทย

ความไม่มีระเบียบเรียบร้อยและความไม่มีวินัยของสังคมมองดูผิวเผินเหมือนจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ ไม่สำคัญ แต่เมื่อพิจารณาให้ถี่เรื่องเล็ก ๆ นี้ ได้สะท้อนถึงจิตใจของผู้คนที่ไม่มีระเบียบวินัยว่าเป็นคนที่มีจิตละโมภมั่งง่าย เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ ไม่ให้เกียรติผู้อื่น ไม่มีหลักเหตุผลในการกำกับจิตใจ หากสังคมใดเต็มไปด้วยผู้คนเช่นนี้ สังคมนั้นคงล่มสลายไม่นานวัน ดังนั้นความมีระเบียบวินัยในสังคมที่เต็มไปด้วยผู้คนจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งต่อความสงบเรียบร้อย และความเป็นปกติสุขของสังคม และยังเป็นพื้นฐานหรือคุณลักษณะสำคัญและจำเป็นประการหนึ่งของคนในชาติ เพื่อการพัฒนาชาติให้มั่นคงและยั่งยืน อย่างจะเห็นได้อย่างเด่นชัด คือ ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการกล่าวขานว่า เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีความสงบเรียบร้อยของสังคม เพราะมีระเบียบวินัยของสังคมสูงมาก จะให้ความสำคัญของความมีวินัย

ในสังคมการอยู่ร่วมกันตั้งแต่เด็กเล็ก และฝึกความมีระเบียบวินัยในสังคมอย่างเข้มข้นมีมาตรการระเบียบวินัยพื้นฐานตั้งแต่ความมีวินัย ในการจราจรจะมีป้ายบอกว่า “คนต้องมาก่อน จักรยานและรถต้องมาทีหลัง” โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นลำดับแรก การใช้ชีวิตนอกบ้านต้องปลอดภัย การกระทำผิดฝ่าฝืน จะถูกลงโทษรุนแรงความมีระเบียบวินัยในการเข้าแถว เรียงลำดับก่อน-หลัง ใครที่แซงคิวจะถูกประณาม การเข้าแถวขึ้นบันไดเลื่อน คนที่ไม่รีบจะชิดซ้าย คนที่รีบจะเดินไปทางขวามือ ดังนั้น คนที่เดินช้าก็ต้องรู้ว่าที่ที่ควรอยู่ คือที่ใด ตลอดจนความมีวินัยการคัดแยกขยะ การไม่เดินทานขนม ไม่นั่งหรือวางสิ่งของตามที่สาธารณะ คนญี่ปุ่นจะปฏิบัติโดยเคร่งครัด แม้ไม่มีคนเห็นก็ไม่ทำผิดยังคงดำรงตามระเบียบวินัยที่มี (คุณมีวินัยมากน้อยแค่ไหน...มาดูระเบียบวินัยของคนญี่ปุ่นกัน, ออนไลน์, ๒๕๕๘)

แม้แต่ในประเทศอังกฤษ การเคารพต่อกฎ ระเบียบ และวินัยต่อสังคมในที่สาธารณะ เช่น การทิ้งขยะ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ มีการปลูกฝังหล่อหลอมและปฏิบัติกันตั้งแต่วัยเด็ก เป็นการสร้างวินัย หรือ จิตสำนึก ในความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ตลอดจนการใช้ทางเท้า ซึ่งเป็นสิทธิของคนเดินบนทางเท้าโดยแท้ จะให้รถจักรยาน หรือมอเตอร์ไซค์มาใช้ร่วมไม่ได้เด็ดขาด (ความรับผิดชอบและการเคารพ กฎ ระเบียบ วินัยของคนอังกฤษ, ออนไลน์, ๒๕๕๘ : ๕๐)

ประเทศเยอรมันเป็นอีกประเทศที่น่านับถือในเรื่องวินัย โดยเฉพาะการตรงต่อเวลานัดใครไปตามนัด ไปก่อน และนั่งรอ ในเมืองใหญ่ของประเทศเยอรมนีมีรถไฟใต้ดิน ไม่มีรั้วหรือเสาที่ที่ต้องสอดบัตรแล้วประตูจะเปิด มีแต่เสาให้คนเอาบัตรโดยสารไปเสียบเพื่อเจาะรู (แบบตอกบัตร) ก่อนขึ้นรถ คนไม่มีบัตรก็ขึ้นได้โดยไม่ต้องกระโดดข้ามรั้วที่ไหน และไม่มีตำรวจหรือยามเฝ้าด้วย แต่จะมีเจ้าหน้าที่ไม่แต่งเครื่องแบบสุมตรวจในรถไฟ เป็นครั้งคราว ใครไม่มีบัตรโดยสารนอกจากจะถูกปรับแพงแล้วยังต้องฟังเขาเทศน์อีกยกใหญ่ก่อนจ่ายเงินตรงนั้น ทุกคนในรถก็จะหันไปมอง อับอายขายหน้ารุนแรงแพงกว่าค่าปรับมาก เช่นเดียวกับคนที่ขับรถหรือเดินถนนที่ผิดกฎจราจรจะถูกคนอื่นๆ มองแบบตีเนียนในความ “ไม่มีสำนึก” ของคนคนนั้น

ประเทศเล็กๆ อย่างสิงคโปร์มีคนจีนถึงร้อยละ ๘๐ การศึกษาที่มีคุณภาพในระดับต่างๆ ของโลก เป็นประเทศที่มีชื่อเสียงในเรื่องกฎระเบียบทางสังคม เขาสร้างคนตั้งแต่เด็กที่บ้าน ที่โรงเรียน ฝึกวินัยชีวิต ไม่ให้บ้วนน้ำลาย ขากเสลด ทิ้งขยะบนถนน ไม่ใช่เพราะกลัวตำรวจจับ แต่เพราะเขามี “สำนึกเพื่อส่วนรวม” สังคมต้องมีระบบมีโครงสร้างที่ดี มีความเป็นธรรม แต่ถ้าเราไม่สร้างคนให้มีวินัย มีจิตสำนึก มองเห็นคุณค่ามากกว่ารูปแบบภายนอก เคารพสิทธิคนอื่น และเห็นแก่ส่วนรวม ระบบโครงสร้างดีแค่ไหนก็ไม่ได้ช่วยอะไร เพราะคนไม่มีวินัยหลบเลี่ยงได้เสมอ (วงศ์มณฑา, ๒๕๕๖ : ๓๐)

ความหมายของความมีวินัยในสังคม

เมื่อทราบความสำคัญและความจำเป็นของความมีวินัยในสังคมไทยแล้ว ในลำดับนี้ขออธิบายในความหมายของคำว่า ความมีวินัยในสังคม เพื่อความเข้าใจที่สอดคล้องกันในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

ความมีวินัยในสังคมหรืออยู่ในระเบียบวินัยของสังคม คือการควบคุมความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของสังคม หรือหมายถึงการประพฤติปฏิบัติที่แสดงออกว่าสามารถจะควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของวินัยของสังคมตามที่กำหนดไว้ (ประเภทของ-วินัย,ออนไลน์, ๒๕๕๘) ได้แก่ ค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงกระทำของสังคมการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของการอยู่ร่วมกัน โดยการละเว้นการใช้สิทธิในการรับบริการและให้บริการที่เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง รวมทั้งการมีมารยาทในการใช้ทางเท้า ถนน และการขับขี่พาหนะ ตามกฎจราจรหรือการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และกฎหมายของสังคมที่กำหนด ตลอดจนการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อเห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย

และในอีกความหมายหนึ่งที่ว่า ความมีวินัยในสังคม หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกายของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบอย่างอันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขความสบาย ไม่กระทบซึ่งกันและกัน ถ้าขาดระเบียบวินัยต่างคนต่างทำตามอำเภอใจความขัดแย้งก็เกิดขึ้นได้ (ลัดดา บุญทรง, ออนไลน์, ๒๕๔๘ : ๓๖)

ประเทศไทยกับการสร้างความมีระเบียบวินัยในสังคม

จากการค้นคว้าทราบว่า ประเทศไทย โดย รัฐบาล ได้ให้ความสำคัญและรณรงค์ความมีระเบียบวินัยในสังคมผ่านการจัดงานวันเด็กแห่งชาติของไทยในคำขวัญวันเด็ก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมา ดังนี้

ตารางที่ ๒-๑ : คำขวัญวันเด็ก

พ.ศ.	สมัย	คำขวัญ
๒๕๐๔	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	ขอให้เด็กสมัยปฏิวัติของข้าพเจ้า จงเป็นเด็กที่อยู่ในระเบียบวินัย
๒๕๑๑	จอมพล ถนอม กิตติขจร	ความเจริญและความมั่นคงของชาติไทยในอนาคต ขึ้นอยู่กับเด็กที่มีวินัย เฉลียวฉลาดและรักชาติยิ่ง
๒๕๑๙	หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช	เด็กที่ต้องการเห็นอนาคตของชาติรุ่งเรือง จะต้องทำตัวให้ดี มีวินัย เสียแต่บัดนี้
๒๕๒๔	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	เด็กไทยมีวินัย ใจสัตย์ซื่อ รู้ประหยัด เคร่งครัดคุณธรรม
๒๕๒๖		หน้าที่ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัยและคุณธรรม
๒๕๒๘		สามัคคี นิยมไทย มีวินัย ใฝ่คุณธรรม

ตารางที่ ๒-๑ : คำขวัญวันเด็ก (ต่อ)

พ.ศ.	สมัย	คำขวัญ
๒๕๒๙ - ๒๕๓๑	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	นิยมไทย มีวินัย ใช้ประหยัด ใจสัตย์ซื่อ ถือคุณธรรม
๒๕๓๔	พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	รู้หน้าที่ มีวินัย ใฝ่คุณธรรม นำชาติพัฒนา
๒๕๓๕	นายอานันท์ ปันยารชุน	สามัคคี มีวินัย ใฝ่ศึกษา จรรยางาม
๒๕๔๑ - ๒๕๔๒	นายชวน หลีกภัย	ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย
๒๕๔๓ - ๒๕๔๔		มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม นำประชาธิปไตย
๒๕๕๑		สามัคคี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม
๒๕๕๖	นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร	รักษาวินัย ใฝ่เรียนรู้ เพิ่มพูนปัญญา นำพาไทยสู่อาเซียน
๒๕๕๗		กตัญญู รู้หน้าที่ เป็นเด็กดี มีวินัย สร้างไทยให้มั่นคง

ที่มา : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์, ๒๕๖๐

สำหรับนโยบายของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี/หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายที่มีเกี่ยวข้องกับควมามีวินัยไว้ ดังนี้

ตารางที่ ๒-๒ : นโยบายด้านควมามีวินัยของรัฐบาลปัจจุบัน

พ.ศ.	สมัย	คำขวัญ/นโยบาย
๒๕๕๘	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	<p>ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงาม เพื่อส่วนรวม 3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน

ตารางที่ ๒-๓ : นโยบายด้านความมีวินัยของรัฐบาลปัจจุบัน (ต่อ)

พ.ศ.	สมัย	คำขวัญ/นโยบาย
		7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่าง หรือกิเลส มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ที่มา : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์, ๒๕๖๐

เพราะความมีวินัยในสังคมเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่คาดหวัง เพื่อการพัฒนาประเทศที่มั่นคง และพัฒนาสังคมและประชาชนให้มีคุณภาพและศักยภาพที่สูงขึ้น และที่สำคัญ คือ ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก ประกอบกับข้อปัญหา เรื่อง ความไม่มีวินัยในที่สาธารณะ ในขณะนี้ ได้เป็นปัญหาสะสมและขยายวงกว้างขึ้นจนเป็นแรงผลักดันให้รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญด้วยการกำหนดมาตรการ ระเบียบ และกฎหมาย เพื่อโน้มน้าวและควบคุมคนในสังคมให้ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย อาทิ ปัญหาการจราจร ที่ปรากฏในเว็บไซต์ยานิวส์ ได้รายงาน ว่า นายไมเคิล ซิวัก และนายแบรndon ซอตเทิล แห่งสถาบันวิจัยด้านการคมนาคมของมหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา ได้รวบรวมข้อมูลจากสถิติการเสียชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO) เมื่อปี ๒๕๕๑ พบว่า อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถยนต์บนท้องถนนใน ๑๙๓ ประเทศ ประเทศไทยอยู่ในอันดับ ๒ ที่มีผู้เสียชีวิต จำนวน ๔๔ รายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ตามหลังอันดับ ๑ คือ นามิเบีย ที่มีผู้เสียชีวิต จำนวน ๔๕ รายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน (มติชนออนไลน์, ๒๕๕๗ : ๓๓) รัฐบาล ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตรากฎหมายจราจรที่บัญญัติขึ้นเพื่อความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของผู้ขับขี่ และผู้ใช้รถใช้ถนน รวมทั้ง เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการใช้รถ

ใช้ถนน โดยกำหนดโทษเป็นค่าปรับ หรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร พบเห็นผู้กระทำความผิดนั้น ๆ ตลอดจนกำหนดนโยบายหรือมาตรการการสร้างวินัยจราจร ด้วยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และการกวดขันจับกุมผู้ใช้รถใช้ถนนที่กระทำผิด เพื่อให้เป็นผู้รักษากฎระเบียบและวินัยอย่างเคร่งครัด

เพื่อเป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องนี้ หน่วยงานของรัฐและที่เกี่ยวข้องได้มีรณรงค์สร้างเสริมวินัยจราจรอย่างต่อเนื่อง เช่น จังหวัดกระบี่ได้จัดทำโครงการพัฒนาองค์กรต้นแบบเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนโดยกำหนดมาตรการองค์กร เพื่อการประชาสัมพันธ์และควบคุมบุคลากรในสังกัดให้มีวินัยจราจร โครงการทำดีมีรางวัลมีกำลังใจขี้หน้า โดยมุ่งเน้นให้มีการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมผู้ใช้รถใช้ถนน เพื่อส่งเสริมคนดีและลงโทษคนฝ่าฝืน กฎด้วยมาตรการทางสังคมและโครงการเพราะรักจึงจับบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด เช่น กรณีไม่สวมหมวกนิรภัย ใช้ความเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด ฝ่าฝืนสัญญาณจราจรและขับรถยนต์เป็นต้น (กลยุทธ์/แนวทางการปฏิบัติตามแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนจังหวัดกระบี่ปีงบประมาณ ๒๕๕๘, ๒๕๕๘)

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ยังให้ข้อห่วงใยต่อปัญหาจราจร ได้กำหนดเรื่องความปลอดภัยทางถนนเป็นวาระแห่งชาติในการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ด้วยการรณรงค์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ขับขี่ อาทิ สวมใส่หมวกนิรภัย เม้า-วงแล้วไม่ขับ และการขับขี่ด้วยความมีน้ำใจต่อกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับมอบนโยบายเพื่อไปดำเนินการให้ได้ผล (กอบชัย บุญอรณะ, ๒๕๕๙ : ๔๒) เช่น มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมวินัยจราจรและรณรงค์สวมหมวกกันน็อก ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยทางถนนและการสร้างเสริมวินัยจราจรตามนโยบายของรัฐบาล โดยให้คณาจารย์ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่นิสิต รวมถึงการตั้งจุดตรวจประตูทางเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อควบคุมวินัยจราจรสกัดห้ามผู้ไม่สวมหมวกกันน็อกเข้าเขตมหาวิทยาลัยโดยเด็ดขาด (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๙) นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือของภาคเอกชนที่จะช่วยสนับสนุนรณรงค์ให้คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยอีกด้วยเช่น โตโยต้าถนนสีขาว ช่วยรณรงค์วินัยจราจรเพื่อลดสถิติอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทยจากอันดับ ๒ ของโลก ด้วยวิธีง่าย ๆ คือ เรียกแท็กซี่ เวลาเมา ลดความเร็วไม่เกินกฎหมายกำหนดงดใช้โทรศัพท์ขณะขับรถ และคาดเข็มขัดนิรภัย (ถนนสีขาว : วินัย น้ำใจ มีได้ไม่ต้องอายุใคร, ออนไลน์, ๒๕๕๙)

ส่วนด้านคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาการจราจรในเมืองใหญ่ ในคณะกรรมการวิสามัญขับเคลื่อนการปฏิรูประบบความปลอดภัยทางถนน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) อยู่ในระหว่างนำเสนอการแก้ไขกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัยและมีความศักดิ์สิทธิ์ โดยการปรับปรุงแก้ไขบทลงโทษให้มีโทษหนักขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเกรงกลัวและเคารพกฎหมายดังกล่าว การกำหนดมาตรฐานใหม่นี้และอาจเทียบเคียงกับกฎหมายจราจรของต่างประเทศกล่าวคือ คนที่ไม่เกรงกลัวกฎหมาย หากกระทำผิดซ้ำซากครบ ๓ ครั้ง ก็ให้ยึดใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนดระยะเวลา ๓ เดือน หากกระทำผิดอีกหลังจากนั้น ก็ให้เพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ตลอดชีวิต และหากมีใบอนุญาตขับขี่หลายใบ ก็ให้เพิกถอนทุกใบอนุญาตขับขี่ ตลอดจน

เพิ่มอัตราโทษปรับจากไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท เป็นตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาทถึง ๒๐,๐๐๐ บาท เช่น การใช้โทรศัพท์โดยไม่ใช้แฮนด์ฟรีในขณะที่ขับมีอัตราโทษปรับเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท เป็นต้น (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, ออนไลน์, ๒๕๕๙)

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบข้อบังคับการจราจรบนท้องถนนให้มีบทลงโทษเพิ่มมากขึ้น ดังในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ...) พ.ศ.ในสาระสำคัญของการปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดลหุโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานจราจร พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมไปแล้วในมาตราต่าง ๆ เช่น มาตรการบังคับผู้ขับขี่ที่ได้รับใบสั่งแล้วไม่ไปชำระค่าปรับ โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ออกหนังสือแจ้งเตือนผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถให้มาชำระค่าปรับภายใน ๑๕ วัน หากยังไม่ปฏิบัติให้ชะลอการรับชำระภาษีประจำปีไว้ก่อน และให้นายทะเบียนมีอำนาจยึดหรือพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้คนคนนั้น เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด ส่งผลให้มาตรการป้องกันอุบัติเหตุมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนเพิ่มอัตราโทษในความผิดฐานแข่งรถในทางโดยมิได้รับอนุญาต จำคุกไม่เกิน ๑ ปี ปรับ ๖,๐๐๐- ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า ๑ เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ (เดิมจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน ปรับ ๒,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐บาท) เป็นต้น (ประชาชาติธุรกิจ, ออนไลน์, ๒๕๖๐)

อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจทางสถิติการเกิดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๙ ระหว่างวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๙ โดยศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๙ ได้สรุปรายงานสถิติผู้เสียชีวิตถึง ๓๘๐ ราย ซึ่งมากกว่าปี ๒๕๕๘ ที่มีสถิติผู้เสียชีวิตจำนวน ๓๔๑ ราย (ศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางถนน, สำนักงานเครือข่ายลดอุบัติเหตุ, ออนไลน์, ๒๕๕๘) ซึ่งทำให้ทราบว่ากฎหมายและระเบียบมาตรการต่าง ๆ ที่ออก ยังไม่สามารถทำให้อัตราการเสียชีวิตของคนบนท้องถนนมิได้ลดลงเลย

นอกจากนี้ ในเรื่องของสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยก็เป็นอีกหนึ่งกรณีตัวอย่างที่มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะโดยได้มีการออกพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีข้อกำหนดหนึ่ง เช่น ห้ามทิ้งสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ หรือห้ามทิ้งสิ่งปฏิภูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ หากพบผู้กระทำผิดเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ตักเตือน หรือสั่งให้แก้ไขความไม่เป็นระเบียบนั้น หรืออาจจับกุมดำเนินคดี หากไม่เชื่อฟังในคำตักเตือนดังกล่าว นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังได้บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึก เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่การลดคัดแยกที่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย ตลอดจนลดการใช้ถุงพลาสติกและหันมาใช้วัสดุอื่นแทน การสร้างจิตสำนึกและวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยแก่นักเรียนและเยาวชน โดยให้มีการปฏิบัติเป็นรูปธรรม

ในโรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง รวมไปถึงการตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้ง ลักลอบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน กากอุตสาหกรรม กากกัมมันตรังสีของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ ที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

นอกจากนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยและการขาดวินัยในการรักษาความสะอาดของคนในชาติ โดยได้เห็นชอบแผนที่นำทาง (Road Map) การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ โดยมุ่งเน้นกิจกรรมประการหนึ่งในการสร้างวินัยของคนในชาติ มุ่งสู่การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ยั่งยืนโดยคาดว่า การสร้างวินัยของคนในชาตินี้จะเป็นกระบวนการที่นำพาสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับสังคมไทย (แผนงานส่งเสริมการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข, ออนไลน์, ๒๕๕๘)

ในยุครัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เช่นกัน ได้มีนโยบาย เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยและสร้างคนไทยคุณภาพให้เข้มแข็ง โดยในข้อที่ ๘ ได้ให้ความสำคัญของความมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย ต้องการปลูกฝังให้หยั่งรากลึกในระดับนักเรียนและเยาวชน และต่อมาได้ออกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และประชาชนโดยส่วนรวม เนื่องจากเห็นว่ายังคงมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่คุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และประชาชนโดยส่วนรวมเป็นจำนวนมาก และการบังคับใช้กฎหมายยังเป็นไปอย่างไม่เคร่งครัดและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และก่อให้เกิดปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในเรื่องต่าง ๆ เช่น การบุกรุกที่สาธารณะป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณะกีดขวางทางจราจรทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น จึงได้กำหนดมาตรการให้ทหารมีส่วนร่วมดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นทหารได้มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบในที่สาธารณะอยู่หลายแห่ง

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นอีกช่องทางที่มีบทบาทมากในการช่วยรณรงค์สร้างเสริมวินัยของคนในสังคมในปัจจุบัน ด้วยการเล่าประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้สังคมเห็นถึง “ปัญหาของความไร้ระเบียบ หรือความไม่มีระเบียบวินัยในสังคม” ที่เกิดขึ้น เช่น เพจ “เสานี้ไม่ว่างเสานี้แหละน้อง” เป็นการปั่นประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการรถไฟฟ้า หรือรถไฟใต้ดิน อาทิ การยืนพิงเสา การวางของบนที่นั่ง ซึ่งเป็นการเบียดคนรอบข้างโดยไม่รู้ตัว หรือพฤติกรรมมกง่ายอื่นๆ เช่น การยืนขวางทางเข้า-ออก นอนยาวบนที่นั่ง เป็นต้น เพจ “มนุษย์ป่า” ที่รวมพฤติกรรม และการกระทำที่เห็นแก่ตัวและเบียดเบียนคนรอบข้างโดยที่ไม่รู้ตัว หรือรู้แต่ไม่สนใจ

“เพจทวงคืนทางเท้า” เพราะทางเท้าควรมีไว้เพื่อให้คนเดินสัญจรไปมา ไม่ใช่เป็นที่ตั้งแผงลอยที่ขี้น้ำมันมอเตอร์ไซค์ ที่ตั้งป้ายไฟโฆษณา ที่จอดรถ หรือส่วนต่อขยายร้านค้าริมถนน เป็นการปันประสบการณ์เพื่อให้เข้าใจในเรื่อง “ที่สาธารณะ” นอกจากนี้ ยังมีเพจ “แชร์พฤติกรรมรกราดสาธารณะเพื่อสังคมที่ดีขึ้น” เพจ “คาหนังคาเขา” รวมทั้งสื่อออนไลน์ยูทูบ และพันทิป ในการนำเรื่องราวความไม่มีวินัยในสังคม ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของสังคมมาตีแผ่ให้ผู้คนทั้งโลกได้เห็น และร่วมวิพากษ์วิจารณ์การกระทำเหล่านั้น(ปัญหาสังคมไร้ระเบียบ กับพฤติกรรมที่สังคมร้อง“อ้อ!!!” – “มนุษย์ป่า-सानี้ไม่ว่างเสาหน้าร้านน้อง...” ออนไลน์, ๒๕๕๙)

แต่ดูเหมือนความพยายามและงบประมาณของประเทศที่ทุ่มเทลงไปกลับไม่ยังประโยชน์แก่สังคมและประเทศไทยให้มีระเบียบวินัยอย่างเพียงพอ ประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อยมิใช่หน้าที่ที่ต้องใส่ใจจะเห็นได้จาก ในปัจจุบันอุบัติเหตุบนท้องถนนยังมีอีกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผู้ใช้รถใช้ถนนไม่ค่อยมีน้ำใจให้กัน รวมทั้งไม่เคารพในกฎหมายและกติกามารยาททางสังคม ยังคงมีการวางสิ่งของกีดขวางทางเท้า การขับซิ่งจักรยานยนต์บนทางเท้าและการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เลือกที่

ด้วยความเชื่อของผู้ศึกษาที่ว่าความมีวินัยของคนในชาติเป็นรากฐานสำคัญในการปลดปล่อยปัญหาที่เผชิญอยู่ ไม่ว่า ความไม่เป็นระเบียบของสังคม ปัญหาการจราจร ปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่น ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น และยังเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย ประกอบด้วยอยู่ในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลากหลายด้านที่สั่งสมมานานตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)จึงจำเป็นต้องเร่งปรับตัวขนานใหญ่ประการหนึ่งในการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความคิด (Mindset) กล่อมเกลาสรางคนดีมีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบกับกรณีเดียวกันนี้ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ปัจจุบันคือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้ามหาวชิราวุธได้กล่าวถึง การสร้างวินัยในตนเองว่า “การจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ยั่งยืนเคยชิน ย่อมมาจากจิตใจที่มีความพึงพอใจ มีความสุขในการทำพฤติกรรมนั้น เมื่อเกิดปัญญาเรียนรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ มองเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการกระทำนั้นจะเป็นวิธีสร้างวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการจัดสรรโอกาส ทำให้ชีวิตและสังคมมีระเบียบ เป็นโอกาสแก่การพัฒนามนุษย์” ดังนั้น จึงควรปฏิรูปหรือเปลี่ยนโฉมค่านิยมวัฒนธรรม หรือ Stereotype จากคนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยมีระเบียบวินัย เป็นการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ ของชาติ โดยพัฒนาแนวทางหรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลระยะสั้นระยะกลาง ระยะยาว และกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

กรอบความคิดของการวิจัย

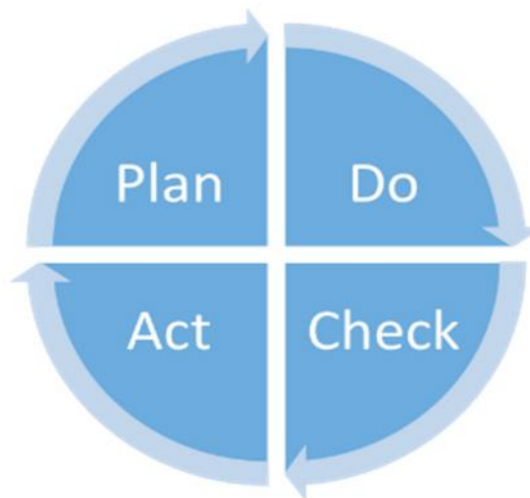
การศึกษาวิจัยนี้ได้นำทฤษฎี Deming Cycle หรือ วงจร PDCA กล่าวคือ วงจรการบริหารงานคุณภาพมาใช้ เนื่องจากทฤษฎีนี้เชื่อว่า คุณภาพสามารถปรับปรุงได้ การพัฒนาคุณภาพขั้นพื้นฐาน จะสามารถกำหนดสาเหตุและขั้นตอนการทำงานได้อย่างมีระบบและคุณภาพดีขึ้น ซึ่งใช้ได้กับทุกสาขาอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน

กรอบความคิดของการวิจัยตามทฤษฎี Deming Cycle นี้ มีหลักการแนวคิด และประวัติความเป็นมาจากการที่ Dr. William Edwards Deming ได้พัฒนาวงจร PDCA ขึ้นมาจากแนวคิดของ Dr. W.A. Shewhart ในระยะแรกรู้จักวงจร PDCA ในนาม Shewhart Cycle จากนั้น Dr. William Edwards Deming ได้พัฒนาปรับใช้ในการควบคุมคุณภาพในวงการอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น จึงมีชื่อเรียกว่า Deming Cycle (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ๒๕๕๒) เพราะ Dr. William Edwards Deming มีความเชื่อว่า คุณภาพสามารถปรับปรุงได้ จึงเป็นแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพงานขั้นพื้นฐาน เป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงานเพื่อสร้างระบบการผลิตให้สินค้ามีคุณภาพดี การให้บริการดี หรือทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีคุณภาพดีขึ้น

เครื่องมือวิจัย PDCA หรือ Deming Cycle คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ เพื่อที่จะนำไปสู่การดำเนินการแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนางานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย

- P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมายการแก้ปัญหา และวางแผนแก้ปัญหา
- D (Do) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหตามแนวทางที่วางไว้
- C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล
- A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

แผนภาพที่ ๒-๑ : ทฤษฎี Deming Cycle หรือ วงจร PDCA



ข้อดีของทฤษฎีวงจร PDCA จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีการวางแผน เพื่อป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิดช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดี ตลอดจนลดความสูญเสียในรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ ยังเป็นการทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะๆ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุม นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงเพื่อการแก้ปัญหาถือเป็นการนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อวางแผนในการดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

ตารางที่ ๒-๓ : แสดงกรอบแนวความคิดการศึกษา สร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

Input	Process	Output	Outcome
ความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย	ดำเนินการด้วยวงจร PDCA ประกอบด้วย ๑. P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมาย และวางแผนแก้ปัญหา ๒. D (DO) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหตามแนวทางที่วางไว้	ทราบการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการสร้างคนดี มีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการปฏิรูปค่านิยมวัฒนธรรมใหม่จากคนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยมีระเบียบวินัย	สังคมมีระเบียบวินัย เป็นสังคมคุณภาพ มีมาตรฐานและความสุขสงบ เป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศที่เจริญแล้วบนพื้นฐานของกติกา กฎหมาย ระเบียบและมารยาททางสังคม
กฎ ระเบียบ มาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๓. C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล ๔. A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐาน และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	รับทราบการกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล และวาระแห่งชาติ ตลอดจนแนวทางและมาตรการในการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของชาติ	

ที่มา : wikipedia Online, 2017

สรุป

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมสภาพสังคมไทยโดยทั่วไปในปัจจุบันที่มีความสับสนไร้ระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ผลมาจากวัฒนธรรมอันไม่พึงประสงค์ที่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือ ไทยแท้” ทำให้ผู้คนในสังคมส่วนใหญ่เห็นแก่ได้และมักง่าย เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม และ ประเทศชาติ ตลอดจนเพื่อลูกหลานคนไทยรุ่นต่อไปประกอบกับวัฒนธรรมภายนอกประเทศที่รุกรานและครอบงำทัศนคติบริโภคนิยมและสุขนิยมทำให้สภาพสังคมไทยยิ่งฟุ้งเฟ้อ ชอบใช้อำนาจความมีอภิสิทธิ์ ไม่อยู่ในขอบเขตของความมีระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม สองสิ่งประกอบกันนี้ ทำให้สังคมไทยกำลังเสื่อมจากคุณสมบัติของคนไทยที่ดีที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ประกอบกับเป็นที่เรียกร้องของคนทั่วไปในปัจจุบันที่ไม่ทนต่อสภาพความไร้ระเบียบวินัยของสังคมที่มีอยู่ทั่วไป และที่เห็นเป็นประจักษ์กันเนื่อง ๆ ในโซเชียลมีเดีย ดังนั้น จึงควรเป็นเวลาที่จะปรับความคิดตามความเชื่อของผู้ศึกษาที่ควรปรับเปลี่ยนหรือปฏิรูปให้คนไทยมีวินัยในที่สาธารณะ ซึ่งจะเป็นการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของประเทศในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีความเข้มแข็งและรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองของประเทศที่พึงปฏิบัติเพื่อส่วนรวม และเพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสืบไป

บทที่ ๓

วิเคราะห์ปัจจัยในการไม่อยู่ในวินัยที่ส่งผลต่อสังคมไทยโดยรวม

ประเทศไทยมีความหมายอันประกอบไปด้วย ดินแดน ประชาชน ความเป็นเอกราช อธิปไตย รัฐบาลและการปกครอง วัฒนธรรม ภาษา และเกียรติภูมิในเวทีโลก (คู่มือความรู้เรื่องเอกลักษณ์ของชาติสำหรับเยาวชน, ๒๕๕๓) ดังนั้น หากจะประสงค์ให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และยืนหยัดในเวทีโลก ในฐานะประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยความสง่างามนั้น องค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่สุดในลำดับแรก คือ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและอยู่ในระเบียบวินัย ให้อยอมรับว่าความมีระเบียบวินัยโดยเฉพาะในที่สาธารณะเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นลำดับแรกที่ต้องปักธง ดำเนินการปฏิรูปอย่างจริงจัง เพราะระเบียบวินัยมีความสำคัญเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน (ระเบียบวินัยพัฒนาชาติ, ๒๕๕๓) ดังนั้น จึงขอเน้นย้ำว่าการพัฒนาความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะมีจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการก่อนสิ่งใดทั้งหมด เพื่อการพัฒนาประเทศไทยตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พร้อมกับสามารถปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์วัฒนธรรมใหม่ของคนไทยไปสู่คนไทยที่มีระเบียบวินัย

ก่อนที่จะก้าวไปสู่การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและอยู่ในระเบียบวินัย หรืออาจกล่าวในอีกนัยหนึ่งว่า การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการปฏิรูปหรือเปลี่ยนโฉมค่านิยมวัฒนธรรม หรือ Stereotype จาก คนไทยไม่ระเบียบวินัย เป็น คนไทยมีระเบียบวินัย และกำหนดแนวทางและมาตรการในการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของคนด้านวินัยในที่สาธารณะของคนไทย โดยกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นั้น สิ่งที่มีจำเป็นอย่างยิ่ง คือ การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยของคนไทยในที่สาธารณะว่า อะไรคือปัจจัยที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในวินัยที่ส่งผลต่อสังคมไทยโดยรวม

สถานการณ์ความมีวินัยของคนไทยที่ผ่านมา

จากอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยมีความพยายามที่จะพัฒนาความเป็นพลเมืองให้แก่ประชาชนมาโดยตลอด เป็นความพยายามปรับความเป็นคุณลักษณะของพลเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามจุดเน้นและความหมายของวิถีไทย และการเปลี่ยนแปลงในยุคนั้น ๆ ดังเช่น สมเด็จพระมหากษัตริย์บรมราชชนนี บรมราชกุมารี ทรงค้นพบคุณธรรมที่สำคัญของชนชาติไทย คือ ความปราศจากวิหิงสา (ความปราศจากการเบียดเบียน) และความฉลาดในการประสานประโยชน์ (ความฉลาดในการประสานประโยชน์กับคนในชาติและคนชาติอื่น) นอกจากนี้วิถีไทยที่สำคัญในสมัยโบราณก่อนการตรากฎหมายใหม่ได้ดำรงในหลักความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชน เพื่อให้พลเมืองไทยเกิดความสำนึกในพันธะของตนเองต่อส่วนรวม มีสำนึกที่จะมีส่วนร่วม และสำนึกผูกพันที่จะรับผิดชอบต่อประชาชาติไทยร่วมกันอย่างยั่งยืน ตลอดจนคำสอนของทุกศาสนาที่ส่งเสริมให้พลเมืองเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยมีอยู่ทุกยุคสมัย วิถีไทยในอดีตบางส่วนไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับบริบทของสังคมปัจจุบัน เช่น การเน้นหน้าที่พลเมือง โดยไม่เน้นสิทธิพลเมือง คุณธรรมไทยบางประการที่มีอยู่ เช่น การรักพวกพ้องโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลหรือความถูกต้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙ : ๑๑ - ๑๒) อันเป็นคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาของประเทศไม่ว่า ด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในที่สาธารณะของคนในชาติมาโดยตลอด ซึ่งอาจรวมไปเอกลักษณ์วัฒนธรรมต้นเหตุอีกประการหนึ่งที่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือไทยแท้” หรือ “ใคร ๆ เขาก็ทำกัน” ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาความไม่ระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ทับถมกันมา จนกลายเป็นปัญหาใหญ่ซับซ้อนและขยายวงกว้างที่แก้ไขได้ยากยิ่ง

แม้ครั้งหนึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีขยะเกลื่อนกลาดทุกหนทุกแห่งที่เดินไปเพราะความไร้ระเบียบวินัยของคนในชาติที่ทิ้งขยะไม่เลือกที่จนติดอันดับโลกมาแล้ว กล่าวคือเมื่อปี ๒๕๒๖ กรุงเทพมหานครถูกจัดอันดับเป็น ๑ ใน ๕ ของเมืองที่สกปรกที่สุดในโลก ด้วยเหตุนี้ทำให้คุณหญิงชดช้อย โสภณพนิช ได้นำมาเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ในโครงการ “ตาวิเศษเห็นนะ” โดยเริ่มจากปัญหาที่ใกล้ตัวที่สุด คือ ขยะ และการสร้างความสะอาดให้พื้นที่สาธารณะในระหว่างขั้นตอนระดมสมอง หาแนวทางการรณรงค์ เรื่อง “ทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง” สร้างระเบียบวินัยใหม่ให้กับสังคมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเด็ก ๆ คุณหญิงชดช้อย โสภณพนิช ในฐานะนายกสมาคมสร้างสรรค์ไทย ได้สังเกตเห็นว่า เด็ก ๆ ชอบดูการ์ตูน จึงเกิดความคิดจะทำโฆษณาเป็นการ์ตูน พร้อมกับหาโลโก้ (Logo) ที่จะเป็นตัวนำที่จะใช้ไปได้ยาวนานกว่า ๒๐ ปี ๓๐ ปี ช่างหน้า บริษัทลินดาสซึ่งเป็นสมาชิกสมาคมสร้างสรรค์ไทยได้ใช้แนวคิด “ฮีโร่” แบบในหนังเจ็ดสิงห์แดนเสือ (Magnificent Seven) เป็นแนวทางในการทำงานที่ว่า เมื่อควาบอยเข้ามาในเมืองเมื่อไหร่ ปัญหาทุกอย่างไม่ว่าจะหนักหนาแค่ไหน ก็สามารถจัดการได้เรียบร้อย จึงสร้าง “ฮีโร่” มาเป็น “Magnificent Eyes”

สมาชิกสมาคมสร้างสรรค์ไทยเห็นว่า “Magnificent Eyes” ควรเป็นดวงตา ดูเป็นดวงตาที่คอยจ้องมองไม่ให้เราทำผิด จากนั้นทางบริษัทลิตตาสก็พัฒนาต่อจากตาต้นแบบและใช้ชื่อภาษาไทยว่า “ตาวีเศษ” ส่วนภาษาอังกฤษเปลี่ยนเป็น “Magic Eyes” เพราะเห็นว่าสอดคล้องกับสังคมไทยที่มีค่านิยมและวัฒนธรรม “รักษาหน้า” ในที่สาธารณะ โดยมีความหมายว่าเป็นดวงตาที่คอยสอดส่อง ดูแลพิทักษ์ สิ่งแวดล้อม และเมื่อไหร่ที่บ้านเมืองเราสะอาดแล้วจริง ๆ ตาวีเศษก็จะเปลี่ยนเป็นต่ายิ้ม

แผนภาพที่ ๓ - ๑ : ตาวีเศษ



ที่มา : วิกิพีเดีย, ๒๕๖๐

หลังจากเปิดตัวโครงการนี้ขึ้นมา ก็ได้ขยายโครงการจัดทำ “ละครตาวีเศษ” ที่มีความสนุกแฝงสาระ ส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ จัดแสดงให้เด็ก ๆ ได้เข้าชมปีละไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ คน ในกว่า ๑๐๐ โรงเรียน ละครถูกสร้างสรรค์ออกมาอย่างต่อเนื่อง ปีละ ๑ เรื่อง ติดต่อกันเป็นเวลาถึง ๑๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๑ -๒๕๔๗) โครงการตาวีเศษเห็นนะเป็นโครงการที่ดีเป็นที่นิยมของสังคมที่พูดถึงและกล่าวถึงอย่างสม่ำเสมอว่า “ตาวีเศษเห็นนะ” เมื่อเห็นคนทิ้งขยะ ก็ทำให้ผู้คนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีวินัยในการทิ้งขยะลงถังขยะ ทำให้ผู้คนตระหนักและใส่ใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเรามากขึ้น เป็นโครงการหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการดำเนินงานของภาครัฐเป็นอย่างดีต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และต่อมาโครงการดังกล่าวได้ยุติบทบาทลง (จำได้ไหม? ตาวีเศษเห็นนะ โครงการณรงค์สุดเจ๋งในอดีต, ๒๕๕๘)

เมื่อสื่อสร้างสรรค์ที่ดีและมีอิทธิพลในจิตใจของผู้คนได้จางหายไป พร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นผลการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของความสัมพันธภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล ชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน หน่วยงานของรัฐ และรัฐบาล ซึ่งส่งกระทบอันรวดเร็วและสำคัญต่อส่วนอื่น ๆ ของโลก เป็นการครอบงำทางด้านข่าวสาร และวัฒนธรรม มีผลต่อความเชื่อของผู้คนในการที่จะต้องบริโภคข่าวสาร การบริโภคสินค้า บริการ และวัฒนธรรมของตะวันตกนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นค่านิยม (Value) โลกาภิวัตน์ ได้สร้างผ่านทางข้อมูลข่าวสาร นอกจากนั้น ยังก่อให้เกิดปัญหาเมืองใหญ่ (Mega City) ที่ต้องมีการวางแผน

การพัฒนาเมืองที่ป้องกันและไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม การขยายตัวของกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล แม้ดัชนีความเป็นเมืองของประเทศไทยจะยังอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ เช่น ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และอินโดนีเซีย เป็นต้น แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจก็ยังคงกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ส่งผลให้มีการอพยพของผู้คนเข้ามาเพื่อทำงานมากขึ้น เช่นเดียวกับในเมืองหลวงขนาดใหญ่ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน และวัฒนธรรมตามมา (กระแสโลกาภิวัตน์, ๒๕๕๖) จนทำให้รู้สึกว่าการประเทศไทยได้กลับเข้าสู่วังวนเดิม วังวนของความไร้ระเบียบในที่สาธารณะ เหมือนรัฐไม่ใช่เข้าสู่วัฒนธรรมเดิม ๆ ที่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือไทยแท้” หรือ “ใคร ๆ เขาก็ทำกัน” และวัฒนธรรมใหม่ของยุคโลกาภิวัตน์ที่เน้นเรื่องวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ดังนั้น ความไร้ระเบียบของคนไทย จึงมีให้เห็นกันในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอจนชินตาเหมือนเป็นเรื่องปกติ เช่น ในการขับรถก็จะเห็นการกระทำผิดกฎจราจรอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา มีการฝ่าไฟแดง การขับสวนเลน การขับขึ้นทางเท้า การจอดรถคร่อมทางม้าลาย การไม่หยุดรถให้กับผู้คนที่ข้ามทางม้าลาย หรือคนที่ข้ามถนนไม่ข้ามทางม้าลาย รวมทั้งกรณีการเข้าแถวซื้อของแล้วโดนแซงคิว ตลอดจนการขึ้นรถประจำทาง BTS BRT และ MRT แทนที่จะให้คนในรถออกมาก่อน คนข้างนอกกลับดันเข้าไปในรถเลย รวมถึงการทิ้งขยะเกลื่อนกลาดขาดจิตสำนึกไม่ว่าที่ใด ๆ ก็ตาม ที่สังเกตเป็นปรากฏชัด เมื่อเวลาจัดงานอะไรก็ตามหลังจากงานเลิก สิ่งที่เหลือไว้ คือ ขยะกองโต หรือแม้แต่ในสวนหย่อม หากลองไปแหวกแถวต้นไม้ดูก็จะเห็นขวดน้ำ ถุงพลาสติก ซุกซ่อนอยู่เต็มไปหมด (คนไทยไร้ระเบียบที่สุดในโลก จริงไหม?, , ๒๕๕๖)

แผนภาพที่ ๓ - ๒ : คนไทยไร้ระเบียบในที่สาธารณะ



ขยะมากมายบนรถไฟ จึงเกิดข้อคำถามที่ว่า
“ความสกปรกเกิดที่คนไร้วินัยหรือรถไฟ”

การกระทำผิดกฎจราจร “การขับขึ้นทางเท้า”
มีให้เห็นกันจนชินตา

ที่มา : คนไทยไร้ระเบียบที่สุดในโลก จริงไหม?, ออนไลน์, ๒๕๖๐

แผนภาพที่ ๓ - ๓ : ขยะที่ถูกทิ้งเกลื่อนในที่สาธารณะ



ที่มา : คนไทยไร้ระเบียบที่สุดในโลก จริงไหม?, ออนไลน์, ๒๕๖๐

นอกจากนี้ องค์กรสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะ SDG14 : Life Below Water ได้กล่าวถึงเรื่องปัญหาขยะทะเล โดยระบุชื่อประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๕ ประเทศที่มีปัญหาขยะทะเลรุนแรง ซึ่ง ดร.ธรณ์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) นักสมุทรศาสตร์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้โพสต์เฟซบุ๊ก “Thon Thamrongnawasawat” เป็นภาพขยะจำนวนมากลอยอยู่กลางทะเลอ่าวไทยยาวนับ ๑๐ กิโลเมตร ซึ่งเป็นข้อห่วงใยที่รัฐบาลและประชาชนคนไทยต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง

แผนภาพที่ ๓ - ๔ : วิกฤต “ขยะทะเลไทย”ไม่ช่วยกันพึ่งเน่”



แพขยะยาวนับ ๑๐ กิโลเมตร กลางอ่าวไทย ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยขาดความรับผิดชอบในเรื่องความมีวินัยในที่สาธารณะอย่างรุนแรง ด้วยการทิ้งขยะพลาสติกลงทะเลติดอันดับ ๕ ของโลก ซึ่งเป็นสถานการณ์เลวร้ายหลายภาคส่วนหวังว่า ภาครัฐจะมีความกล้าหาญที่จะจัดการปัญหาอย่างจริงจัง ด้วยยุทธศาสตร์ ที่ชี้วัดผลสำเร็จได้ด้วยสายตา

ที่มา : โพสต์ทูเดย์, 2560

“ความไร้ระเบียบ” “สังคมขาดวินัย” หรือ “ความเสียระเบียบทางสังคม” นั้น คือ “ปัญหาของสังคมไทย” ที่เกิดภาวะการ “กลายเป็นเมือง” (Urbanization) อีกด้วยดังที่กล่าวข้างต้น อพยพของผู้คนสู่ตัวเมืองเพื่อหารายได้ที่สูงกว่า และเมื่อคนกระจุกตัวอยู่ที่ใดมาก ๆ ปัญหาต่าง ๆ ย่อมตามมา จากข้อมูลจำนวนประชากรที่ปรากฏตามหลักฐานทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั่วประเทศ ๖๔,๗๘๕,๙๐๙ คน และกรุงเทพฯ มีจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรทั้งหมด ๕,๖๘๖,๒๕๒ คน และจากข้อมูลของศูนย์วิจัยกสิกรรมไทยเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ระบุว่า หากรวมประชากรแฝงแล้วกรุงเทพฯ จะมีจำนวนประชากรอยู่ที่ ๘,๘๓๙,๐๒๒ คน หรือประมาณร้อยละ ๑๔ ของประชากรทั้งประเทศ ตลอดจนชาวต่างชาติที่แวะเวียนเข้ามาคาดว่าอาจมีจำนวนราว ๕๐๐,๐๐๐ คน ดังนั้น ในแต่ละวันกรุงเทพฯ ต้องรองรับผู้คนที่เข้ามารวมตัวกันทำกิจกรรมเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ มากถึงกว่า ๑๐ ล้านคน ปัญหาความไร้ระเบียบที่เกิดขึ้นในสังคมมีตั้งแต่ระดับรุนแรงอย่างการเกิดอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด จนกระทั่งเรื่องเล็กน้อยที่เห็นบ่อยอย่างการฝ่าฝืนกฎจราจร และที่กำลังเป็นกระแสในสังคมกรุงเทพฯ ตอนนี้อยู่คือปัญหามารยาทบนรถไฟฟ้า/รถไฟใต้ดิน หรือแม้กระทั่งพฤติกรรมเฉพาะตัวของคนบางประเภทก็สามารถเบียดเบียนคนรอบข้างจนถูกจัดเป็น “ความไร้ระเบียบ” ได้เช่นกัน เมื่อคนเราไม่เคารพกฎเกณฑ์สังคม ปัญหาอื่น ๆ ย่อมตามมา เหล่านี้ทำให้เรื่องเล็ก ๆ ที่หลายคนมองว่า “ปล่อยผ่านไปบ้างก็ได้” นั้น สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นที่อยู่ร่วมกับเราในพื้นที่เดียวกัน สังคมเดียวกัน และเมื่อความเดือดร้อนเหล่านั้นถึงจุดหนึ่งที่สังคมมองว่า “เกินพอดี” จึงมีการเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สังคมเห็นถึง “ปัญหา” ที่เกิดขึ้น

สำหรับมนุษย์ยุคโลกาภิวัตน์แล้ว เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นหนึ่งในการปั่นประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นชั้นดีให้สังคมมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น สำหรับพฤติกรรมที่หลายคนคิดว่าเป็นเรื่อง ธรรมดาในการใช้บริการรถไฟฟ้า หรือรถไฟใต้ดิน อย่างการยืนพิงเสา การวางของบนที่นั่ง หรือพฤติกรรมอื่นๆ แต่เรื่องธรรมดาเหล่านี้ นำไปสู่เบียดคนรอบข้างโดยไม่รู้ตัว หรือพฤติกรรมมกง่ายอื่น ๆ เช่น การยืนขวางออกจากรถไฟฟ้า/รถไฟใต้ดิน นอนยาวบนที่นั่ง เป็นต้น รวมไปถึงพฤติกรรมแปลกประหลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนบริการสาธารณะนี้ (ปัญหาสังคมไร้ระเบียบกับพฤติกรรมที่สังคมร้อง “ยี้!!!” – “มนุษย์ป่า-เสานี้ไม่ว่างเสานี้หน้าจะน้อง...”, thaipublica.org/2014/04/social-disorganized, ๒๕๕๖)

แผนภาพที่ ๓-๕ : การเห็นแก่ตัวในที่สาธารณะ



“เสาน้ำมันอ้อเสาน้ำมันอ้อ” เป็นเพลงในโซเชียลเน็ตเวิร์กในเฟซบุ๊ก มีสโลแกนสั้น ๆ ว่า “ทุกรูปแบบการพิง การแสบ เรามองว่ามันคือศิลปะ!!!” เพลงนี้เป็นเพลงเบาสมองที่กระตุ้นเตือนให้หลายคนเห็นว่าเรื่องเล็ก ๆ บางเรื่องก็เป็นเรื่องเดือดร้อนของใครอีกหลายคน

ที่มา : การเห็นแก่ตัวในที่สาธารณะ, ออนไลน์, 2017

ในสายตาของคนต่างชาติที่มองคนไทยในปัจจุบันกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป จากความเห็นสะท้อนของชาวญี่ปุ่นที่เคยมาทำงานในประเทศไทยได้กล่าวไว้ว่า พื้นฐานของคนไทยคือ การเห็นแก่ตัว ต้องคอยขยับรถทีละนิดเพราะกลัวว่าตนจะถูกคนอื่นเอาเปรียบ เพราะหากไม่รีบขยับ จะมีคนเห็นแก่ตัวพยายามเข้าแทรกเสมอ จนกระทั่งการขับไปหยุดกลางสี่แยกก็ไม่ได้ให้ทุกคนไปได้ และคนไทยจะจอดรถซื้อของในที่ห้ามจอดบนทางเท้า หรือจอดทั้งที่รถติด ๆ โดยไม่คิดว่าคันหลังจะมีระแวงแคไหนแต่ที่ญี่ปุ่นไม่มีแบบนี้ เรารีบตลอดเวลา แต่เราไม่เห็นแก่ตัวเหมือนคนไทย ที่ญี่ปุ่นต่อคิวได้อย่างสบายใจ เพราะรู้ว่าใครมาก่อนก็ต้องได้ก่อน ไม่มีใครคอยจ้องจะเอาเปรียบกัน

แล้วยังมีความเห็นว่า คนไทยกลัวคนรวยแต่ไม่กลัวกฎหมาย เพราะกฎหมายอยู่ได้ คนรวยเสมอในประเทศไทยนี้ และเห็นด้วยที่คนไทยถูกหลอกให้ใช้สะพานลอยทั้งที่เมืองนอกไม่จำเป็นในประเทศที่พัฒนาแล้วจะไม่ค่อยเห็นสะพานลอยในเมือง เพราะรถทุกคันต้องหยุดให้คนข้ามตรงทางม้าลาย ไม่มีเหตุผลที่จะให้คนท้อง คนพิการและผู้สูงอายุไปใช้สะพานลอย เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ที่มีเงิน ประกอบกับคนไทยเป็นคนขี้กลัวไม่กล้าโวยวายใส่คนรวยแม้จะทำผิดกฎหมาย และยังเห็นว่า คนไทยชอบใช้กำลังทันทีที่รู้ว่าแพ้หรือรู้สึกเสียหน้าทั้งที่ตนเองเป็นฝ่ายผิด ซึ่งมีให้เห็นอยู่บ่อยครั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ ข่าวโทรทัศน์ หรือในคลิปออนไลน์ อย่างเช่น การเดินข้าม

ทางม้าลายที่อาจไม่ทันใจ อาจถึงเปิดกระจกตะโกนด่า และหากเราต้องการเอาเรื่องจริง ๆ คนขับรถนั้นอาจโมโหแล้วลงมาต่อยหรืออาจชักมิดที่ซ่อนไว้มาทำร้ายก็ได้ เพราะกฎหมายไม่ได้ช่วยอะไร ทั้งที่พื้นฐานคนไทยอาจไม่ใช่คนเลว แต่ในเมืองไทยไม่มีที่ยืนให้กับคนดี (พื้นฐานคนไทยไม่แค่เห็นแก่ตัวแต่กลัวคนรวยและชอบใช้กำลัง, ๒๕๖๐)

อีกหนึ่งมุมมองของคนต่างชาติ จาก www.cookiecoffee.com เช่นเดียวกัน เขาได้กล่าวว่า “พื้นฐานของคนประเทศผมคือวินัย แต่พื้นฐานของคนไทยคือความเห็นแก่ตัว เพราะคนในประเทศผมจะคิดแล้วคิดอีกถ้าการจอดรถของเขาทำให้ใครลำบาก และทุกครั้งจะจบด้วยการบอกตัวเองว่าไม่จอดดีกว่า หรือไปจอดไกล ๆ แล้วเดินย้อนมา แต่คนไทยจะไม่ทำอย่างนั้น คนไทยเห็นแก่ตัวในทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นการจอดรถบนทางเท้า บนเลนจักรยาน กระทั่งปากซอยหรือกลับรถแล้วจอดหันที่แล้วบังคับให้คนอื่นต้องหลบ เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิพิเศษหรือความสบายมากที่สุด เมื่อความเห็นแก่ตัวของคนไทยไม่ได้รับการตอบสนอง คนไทยจะเรียกหาน้ำใจ ซึ่งเป็นข้ออ้างของความเห็นแก่ตัว เช่น ไม่ยอมให้แข่งคิวในร้านอาหาร = ไม่มีน้ำใจ ไม่ยอมให้จอดรถซื้อของ = ไม่มีน้ำใจ (แม้จะทำให้รถติดยาวไป ๓ กิโลเมตรก็ตาม) ไม่ยอมหลบให้รถมอเตอร์ไซค์ที่ขี่สวนเลนบนทางเท้า = ไม่มีน้ำใจ

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐ และรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยไม่เคยนิ่งดูตายกับปัญหาความไร้ระเบียบของสังคม โดยได้ตระหนักถึงความสำคัญเป็นเรื่อง ๆ เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย และการขาดวินัยในการรักษาความสะอาดของคนในชาติ ปัญหาการจราจร และการใช้รถใช้ถนน ตลอดจนบาทวิถี ได้พยายามดำเนินการด้วยมาตรการต่าง ๆ ทั้งกฎหมาย กฎ และระเบียบ พร้อมบทลงโทษเพื่อบรรเทาหรือยุติปัญหาดังกล่าวให้หมดไปแต่การดำเนินการยังไม่สามารถบรรลุผลเท่าที่ควร ไม่ว่าเรื่องที่คุณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ความสนใจในเรื่องการจัดระเบียบสังคม การจัดระเบียบรถตู้ รถเมล์ รถจักรยานยนต์รับจ้าง และการจัดระเบียบบนทางเท้า โดยดำเนินการควบคุมไปกับการสร้างจิตสำนึกทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของการใช้รถ ใช้ถนนวินัยการจราจร แต่อุบัติเหตุบนท้องถนนและปัญหาเรื่องวินัยในที่สาธารณะก็ยังมีอีกเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ผู้ใช้รถไม่เผื่อแผ่แบ่งปัน ไม่เคารพกฎหมาย กติกา และการตีมูลค่า เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ได้พิจารณาเพิ่มมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น มีมาตรการบทลงโทษที่เข้มข้นขึ้น จนถึงการเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ (รายการคืนความสุขให้คนในชาติ, ๒๕๕๘)

นอกจากนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติยังได้เห็นชอบแผนที่นำทาง (Road Map) การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยเร่งจัดการขยะมูลฝอยสะสมในสถานที่กำจัดขยะพื้นที่วิกฤต การให้มีรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อจัดการกับขยะที่เข้ามาใหม่ โดยเน้นคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง และแปรรูปพลังงานจากขยะ การจัดระเบียบมาตรการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการสร้างวินัยของคนในชาติ มุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๗) แต่เรายังคงเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาใหญ่ที่มากขึ้น และกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของชาติ ซึ่งล้วนก่อกำเนิดมาจากความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนในชาติทั้งสิ้น เช่น ปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯ จากการอุดตันของขยะนานาชนิด

แผนภาพที่ ๓-๖ : ปัญหาขยะที่อุดตันทางระบายน้ำจนส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขัง



ภายหลังฝนตกลงมาอย่างหนักในหลายพื้นที่ กรุงเทพมหานคร เป็นเหตุให้น้ำท่วมขังสูงในหลายพื้นที่ ดังภาพ ณ บริเวณหมอชิต ภาพ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ตลาดน้ำ...แยกรัชโยธิน
ภาพจาก: Thammarath
Techamahalapanan
ณ วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐



พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ณ สถานีสูบน้ำพระโขนง โดยกล่าวว่า รัฐบาลพยายามแก้ปัญหาที่รากเหง้าปัญหาเรื่องน้ำ โดยขอให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการแก้ปัญหขยะที่อุดตันทางระบายน้ำจนส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขังหลายพื้นที่ใน กทม. ข้อมูลจาก <https://www.thairath.co.th/content/956497>

ที่มา : ปัญหาขยะที่อุดตันทางระบายน้ำจนส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขัง, ออนไลน์, 2017

แผนภาพที่ ๓-๗ : ขยะกีดขวางการระบายน้ำอุโมงค์พระราม ๙ เป็นเหตุให้คนกรุงเทพฯ ต้องเผชิญวิกฤตน้ำท่วม



แผนภาพกองขยะ ๕ ตัน ทั้งเศษโฟม พลาสติก โขพา ซากไม้ และของใช้ในบ้าน กีดขวางการระบายน้ำอุโมงค์พระราม ๙ เป็นเหตุให้คนกรุงเทพฯ ต้องเผชิญวิกฤตน้ำท่วม ภาพข่าวจากสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ที่มา : สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส, ๒๕๖๐

นี่คือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า เรายังอยู่ห่างไกลที่จะก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือในบริบทของ Thailand 4.0 อยู่มาก เพราะยังขาดจิตสาธารณะ ขาดความเป็นระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ไม่คิดถึงส่วนรวม ตลอดจนไม่มีความรับผิดชอบต่อการอยู่ร่วมกันของสังคม อย่างที่กล่าวไว้ว่าข้างต้นว่า เป็น “สังคมที่ไร้ระเบียบ” “สังคมขาดวินัย” หรือ “ความเสียระเบียบทางสังคม”

ความมีวินัยของคนไทยในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

ในการศึกษาความมีวินัยของคนไทยในสภาวะการณ์ปัจจุบันนั้น ได้มีการสำรวจจากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย

๑. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับนโยบายในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ดังนี้

๑.๑ หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อดีตรองประธานกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๑.๒ ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทราศุ อดีตปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเตรียมการเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๘ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ในคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในฐานะอนุกรรมการด้านประชาสัมพันธ์ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๑.๓ นายวิทยา ผิวผ่อง อดีตผู้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา-นิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะอนุกรรมการยุทธศาสตร์เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๒. กลุ่มพลเมืองในประเทศที่อยู่ในระเบียบวินัย ซึ่งเป็นนักศึกษาต่างชาติในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๕๙ คือ Col. Poh Boon Hock จากสาธารณรัฐสิงคโปร์

๓. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานควบคุมความมีระเบียบวินัยในสังคมในที่สาธารณะ ประกอบด้วย ตำรวจ เจ้าพนักงานเทศกิจ พนักงานผู้เก็บขยะ และกวาดขยะ จำนวน ๙ คน

๔. กลุ่มประชาชนทั่วไปในที่สาธารณะ จำนวน ๓ คน

ทั้งนี้ การสำรวจเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นี้ เพื่อต้องการทราบสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย แล้วนำไปสู่การศึกษาวិเคราะห์ปัจจัยการไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยซึ่งส่งผลต่อกระทบด้านลบต่อการพัฒนาสังคมไทยในองค์รวม จากนั้นจะได้นำผลของการวิเคราะห์ปัจจัยหรือสาเหตุของปัญหามาศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขในการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่องาน โดยการใช้การปฏิรูปหรือเปลี่ยนโฉมค่านิยมวัฒนธรรม หรือ Stereotype จาก คนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็น คนไทยมีระเบียบวินัย เพื่อกำหนดมาตรการในการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของคนไทยด้านวินัยในที่สาธารณะของคนไทยต่อไป โดยในการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์นั้น ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อคำถามใน ๔ ประเด็นดังนี้

๑. ท่านคิดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยในปัจจุบัน

๒. ท่านคิดว่า ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องการมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะหรือไม่อย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร และปัญหานี้อยู่ในระดับใด และถึงเวลาที่ควรเปลี่ยนแปลงคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะหรือไม่ อย่างไร

๓. ท่านคิดว่า ควรจะแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยในปัจจุบันอย่างไร ด้วยวิธีใด หรือมีขั้นตอนอย่างไร เพื่อให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

๔. ท่านคิดว่า ท่านจะมีส่วนช่วยต่อการแก้ไขปัญหาหรือไม่ อย่างไร

เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตามมาตรฐานการศึกษางานวิจัยและมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงใช้แนวคิดทฤษฎีการจัดการที่เรียกว่า วงจร PDCA หรือ Deming Cycle คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ เป็นกรอบความคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีความเชื่อเอกเช่นเดียวกับ Dr. William Edwards Deming ผู้พัฒนาแนวคิดวงจร PDCA มาจากแนวคิดของ Dr. W.A. Shewhart ซึ่ง Dr. William Edwards Deming เชื่อว่า คุณภาพสามารถปรับปรุงได้ ทฤษฎีนี้จึงเป็นแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพงานขั้นพื้นฐาน เป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงาน เพื่อสร้างระบบการผลิตให้สินค้ามีคุณภาพดี การให้บริการที่ดี หรือทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างมีระบบโดยใช้ได้กับทุกสาขาวิชาชีพ แม้กระทั่งการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์

วงจร PDCA หรือ Deming Cycle ประกอบด้วย

P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมาย การแก้ปัญหา และวางแผนแก้ปัญหา

D (Do) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหตามแนวทางที่วางไว้

C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล

A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐาน และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น



ข้อดีของแนวคิดนี้ คือ มีการตรวจสอบทบทวนข้อปัญหาที่ดำเนินการอยู่แล้วไม่ประสบผลสำเร็จแล้วนำไปสู่การวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา และปรับปรุงการดำเนินงานนั้น ๆ ให้ดีขึ้น ถือว่าเป็นการนำความผิดพลาดมาพิจารณาทบทวนก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้นโยบาย ยุทธศาสตร์ หรืองานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หากยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในครั้งหนึ่งครั้งใด ก็ให้พิจารณาทบทวนหาข้อปัญหาอีก เพื่อนำมาวางแผนแล้วดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป (Online, ๒๕๕๕)

สำหรับการศึกษา เรื่อง การสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่เพื่อให้คนไทยอยู่ในระเบียบวินัย ในที่สาธารณะนี้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี วงจร PDCA ที่ว่า ผู้ศึกษาได้ข้อค้นพบและมีความสนใจในปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย และต้องการเห็นคนไทยมีคุณภาพทัดเทียมกับประเทศพัฒนาแล้ว ทั้งที่รัฐบาลในทุกยุคสมัยได้ให้ความสนใจเพราะเป็นพื้นฐาน

การพัฒนาประเทศไทยให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ ได้กำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ การจัด ระเบียบสังคม กระทั่งกฎหมายที่มีความรุนแรงมากขึ้น ควบคู่กับความพยายามการปลูกฝังความมีวินัย ในที่สาธารณะ ไม่ว่าจะในการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยอยู่ในระเบียบ วินัยในที่สาธารณะ แต่ในความเป็นจริงที่พบเจอในปัจจุบัน คนไทยก็ยังไม่มียุติวินัยในที่สาธารณะ ในระดับที่เป็นปัญหาสังคมและมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ตลอดจนก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาน้ำท่วมขัง ปัญหาการจราจร เป็นต้น ในกรณีนี้ จึงเป็นการสมควรทบทวน การดำเนินการในปัญหาดังกล่าว เพื่อวางแผนหาหนทางในการแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

จากการสำรวจเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์ในประเด็นการสัมภาษณ์ตามแนวคิด ทฤษฎีการจัดการ วงจร PDCA หรือ Deming Cycle สามารถสรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี ต่อปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย สู่การพัฒนาการสร้างเอกลักษณ์วัฒนธรรม ไทยใหม่ ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ได้ดังนี้

ในข้อคำถามที่ว่า ท่านคิดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคน ไทยในปัจจุบัน

ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ ดำรงจรรยา พนักงนเทศกิจ พนักงนเก็บขน พนักงนเก็บกวาด และประชาชน มีความเห็นพ้องกันว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่มีระเบียบวินัย ในที่สาธารณะ มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะน้อย ไม่มีความเสียสละและจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ตลอดจนไม่ได้ยึดถือกฎระเบียบของสังคม และระบบของครอบครัวไทยเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย ที่ไม่สร้างคนให้มีความเป็นพลเมืองของประเทศ เช่น ความไม่มีวินัยจราจรของคนขับรถ ทำให้ประเทศไทยต้องสร้างสะพานลอย หรือ “ทางม้าลาย” ซึ่งเป็นการเสี่ยงประมาทของรัฐบาลอย่างไม่สมควร ทั้งยังเป็นการทรมานคนข้ามถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือผู้สูงอายุ จึงควรสร้างความมีระเบียบวินัย ในที่สาธารณะแก่คนขับรถ ไม่ใช่มาสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับคนข้ามถนน หากจะเปรียบเทียบกับต่างประเทศจะมีแต่ทางม้าลาย เพราะทุกคนต้องเคารพทางม้าลาย ซึ่งเป็นประเด็นที่ทุกส่วน ทุกฝ่ายต้องตระหนักและรับรู้ อีกตัวอย่างคือ คนข้ามถนนก็เช่นเดียวกันไม่ข้ามทางม้าลาย การขับรถ ย้อนศร การขับรถบนทางเท้า ซึ่งบางครั้งคนที่ทำกลับเป็นตำรวจเองด้วย พ่อค้าแม่ค้าวางสิ่งของ ค้าขายกีดขวางเส้นทางการจราจร รวมทั้งในสวนสาธารณะต่าง ๆ ก็จะมีบุคคลที่เห็นแก่ตัวเข้าไปพัก เข้าไปนอน หรือเข้าไปตีหม้อ สร้างความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในสถานที่สาธารณะ ซึ่งไม่สมควรทำ เฉกเช่นเดียวกับการจอดรถในที่สาธารณะที่ไม่เคารพกฎหมายและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ที่สัญจร ผ่านไปผ่านมา นอกจากนี้ยังทิ้งวางขยะไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด โดยเฉพาะตามบ้านเรือนทิ้งเศษ อาหารตามท่อ ทำให้ท่ออุดตัน เกิดความเดือดร้อนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เกิดน้ำท่วมขัง ทำให้ปัญหาขยะกลายเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบัน จนรู้สึกว่ประเทศไทยน่าสงสาร ดังนั้น จึงอยากให้ คนไทยเหมือนชาวต่างชาติ เป็นคนที่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะสูง แต่ขยะชิ้นเล็ก ๆ ก็เก็บใส่ กระเป๋าตนเอง

ในขณะที่ Col. Poh Boon Hock นักศึกษาต่างชาติจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙ ได้แสดงความเห็นว่า Thais' public discipline is more superior than many countries in the region. Thais are generally polite, service-oriented, smily & non-confrontational. Foreign visitors generally feel welcome in the country. One glaring example is that one seldom hear drivers using their horns on the road albeit heavy road traffic in Bangkok. Road users generally give way to each other.

ในข้อความที่ ๒ ท่านคิดว่า ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องการมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะหรือไม่ อย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร และปัญหานี้อยู่ในระดับใด และถึงเวลาที่ควรจะเปลี่ยนแปลงคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะหรือไม่ อย่างไร

ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ ตำรวจจรรยา พนักงนเทศกิจ พนักงนเก็บขน พนักงนเก็บกวาด และประชาชน มีความเห็นพ้องกันว่า ประเทศไทยมีปัญหาในเรื่องการมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ หากจะแบ่งระดับเป็น ๑๐ ส่วนใหญ่จะให้คะแนนประมาณ ๗ ถึง ๘ แล้วเห็นว่า จะต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการสร้างนิสัยให้คนไทยมีวินัยในที่สาธารณะ หรืออาจเป็นไปได้ที่จะสร้างวัฒนธรรมใหม่นี้ในสังคมไทย เพราะนับวันปัญหานี้ก็จะพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ สังเกตง่าย ๆ ได้จากความไม่มีวินัยจราจรของคนไทยในปัจจุบัน เอาแต่ได้โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม นอกจากนี้ทุกภาคส่วนไม่จริงจังกับการสร้างความเป็นพลเมืองของคนในประเทศ แต่กลับไปใส่ใจในเรื่องที่ไม่สร้างประโยชน์ สนใจแต่เรื่องภายนอก เช่น ความเคร่งครัดในเรื่องการแต่งกาย การตัดผม เป็นต้น แต่ในต่างประเทศ ไม่สนใจเกี่ยวกับเรื่องการแต่งกาย แต่สนใจในสิ่งที่ทำ อีกสาเหตุของปัญหานี้คือ คนไทยยังมีนิสัยฮิสเทรีเกินไป ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ชอบคิดว่านิดเดียวเอง แค่นี้เอง ซึ่งเป็นการแสดงออกของความเห็นแก่ตัว ความมักง่ายมักได้ ชอบทำตามใจตนเอง เห็นแต่ความสะดวกสบายและประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คิดถึงผลเสียที่ตามมา ไม่ตระหนักในหน้าที่ความเป็นพลเมืองของประเทศที่ควรปฏิบัติ ไม่เคารพกฎหมาย มักจะถือว่าไม่ใช่หน้าที่ และไม่ยอมรับในการกระทำความผิดของตนเองกลับเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่คุ้นเคยเพื่อให้พ้นผิด ตลอดจนการเลือกปฏิบัติให้ประโยชน์เฉพาะพวกพ้องของตน ทำให้มีความเหลื่อมล้ำ และไม่เป็นที่เชื่อถือของประชาชน จึงไม่ปฏิบัติตามนัยปฏิบัติของความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่รัฐที่มีหน้าที่ก็ไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เป็นไปในหลักของการประนีประนอมและอะลุ่มอล่วย บางกรณีเป็นข้อจำกัดเนื่องจากไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม เพราะในการจับกุม ต้องมีหัวหน้าชุดอยู่ด้วยเสมอ หากไม่มีหัวหน้าชุดก็ทำได้แต่เพียงว่ากล่าวตักเตือน ในบางกรณีอาจเป็นเพราะอำนาจของผู้มีอิทธิพล ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเพื่อความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะได้ ซึ่งในทุกความคิดเห็นที่ได้สัมภาษณ์เห็นว่า ปัญหานี้เป็นทั้งปัญหาระดับใหญ่ถึงระดับปานกลาง และถึงเวลาแล้วที่ควรจะปรับเปลี่ยนคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

ส่วน Col. Poh Boon Hock เห็นว่า I don't think Thais' discipline in public is bad now. In any case, there is no silver bullet in solving public discipline.

ในข้อคำถามที่ ๓ ท่านคิดว่า ควรจะแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยในปัจจุบันอย่างไร ด้วยวิธีใด หรือมีขั้นตอนอย่างไร เพื่อให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ ดำรงจรรยา พนักงนเทศกัจ พนักงนเก็บขน พนักงนเก็บกวาด และประชาชน มีความเห็นพ้องต้องกันว่า บทบาทของโรงเรียน หรือสถานศึกษา และครอบครัวมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะร่วมกัน โดยต้องร่วมกันสร้างจิตสำนึกที่มีต่อสาธารณะ ต้องพูด ต้องบอก ต้องสั่งสอน และปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย นอกจากนี้ คนที่ทำดี ทำถูก สมควรได้รับการยอมรับและเชิดชูของสังคม อาจไม่ต้องถึงขั้นต้องให้ได้รับรางวัล แต่เป็นการได้รับการยอมรับ และการชมเชยจากสังคม อย่งไรก็ตามควรดำเนินการควบคู่กับข้อบังคับตามกฎหมาย อาทิ การจับ การปรับ ประกอบกับการแจกใบประกาศ ข้อบังคับที่ว่า หากนำขยะมาวางนอกระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นข้อบังคับใช้ที่เคยดำเนินการอย่างได้ผลมาแล้ว ในสมัยของ ดร.พิจิตต รัตตกุล อดีตผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีการจัดระเบียบพื้นที่ความสะอาด ทำให้ไม่มีขยะ เพราะมีมาตรการปรับจริง เมื่อทำความผิด

บางความเห็นมีความเห็นว่า สำหรับการลงโทษนั้น น่าจะเป็นสิ่งสุดท้ายที่ควรดำเนินการ เพราะอาจเป็นการดำเนินการเพียงชั่วคราว ไม่ยั่งยืน เพราะการจับปรับ มีการระบุชั้นโทษจากน้อยไปมาก และบ่อยครั้งที่คนไทยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ก็จะมีการปรับเพิ่มโทษจนถึงอัตราสูงสุด ไม่เกิน ๒๐๐๐ บาท แต่หากคนไทยตระหนักและยอมรับในกติกา มารยาทของความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะแล้วจะสถิตอยู่ในใจและเกิดความยั่งยืน ส่วนการออกกฎหมายนั้น ทุกเรื่องมีราคามีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องออกมาดูแลตามข้อกำหนดของกฎหมายในเรื่องของการสร้างระเบียบวินัยในที่สาธารณะอีกด้วย ซึ่งก็เป็นค่าใช้จ่าย ประกอบกฎหมายมีมากมาย บางข้อกฎหมายเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ยังไม่ทราบ ตลอดจนหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้นเต็มที่ ก็จะได้รับกระแสต่อต้านจากประชาชน ทำให้ต้องยกเลิกหรือชะลอข้อบังคับนั้น ๆ ไป

นอกจากนี้ บางส่วนเห็นว่าผู้นำในทุกภาคส่วนมีส่วนสำคัญมาต่อการสร้างให้คนไทยมีระเบียบวินัยในสังคม ไม่ว่าผู้นำครอบครัว ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร ผู้นำระดับจังหวัด ผู้นำระดับกระทรวง และผู้นำของประเทศ หากผู้นำให้ความสนใจใส่ใจอย่างใกล้ชิดก็เชื่อได้ว่า สังคมไทยจะเป็นสังคมคุณภาพที่มีระเบียบวินัยที่ง่ายต่อการพัฒนาประเทศเป็นประเทศพัฒนาแล้ว เพราะประชาชนรู้จักคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและพึ่งตนเองมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้นำเองก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรอบข้าง ไม่ใช่ระบบอภิสิทธิ์ชน แต่ใช้ระบบทุกคนเท่าเสมอกัน

ในปัจจุบันนี้ กรุงเทพมหานครได้มีมาตรการการจูงใจให้รางวัลนำจับ หากประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิด อาทิ การทิ้งขยะ การขับซิ่งรถจักรยานยนต์บนทางเท้า เป็นต้น แล้วแจ้งมาที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้ผลมาก มีประชาชนมาแจ้งเบาะแสเป็นจำนวนมาก บางคนก็ไม่กล้าแจ้ง เพราะกลัวจะไม่ได้ได้รับความปลอดภัย มาตรการนี้หากมีการจับกุมเปรียบเทียบปรับประชาชนผู้แจ้งเบาะแสจะได้รับเงินรางวัล แต่หากเป็นกรณีว่ากล่าวตักเตือน ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสก็จะไม่ได้รับเงินรางวัล โดยช่องทางการแจ้งเบาะแสจะต้องทำเป็นหนังสือพร้อมภาพถ่าย

ในส่วนของการตรวจก็ได้นำระบบกล้องวงจรปิดมาใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบผู้กระทำผิดในวินัยจราจรมากขึ้น และจะมีความเข้มข้นมากขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อลดแรงปะทะของการเผชิญหน้าระหว่างตำรวจกับประชาชน ประกอบกับมีหลักฐานการกระทำผิดอย่างชัดเจน และยังเห็นว่าควรใช้จุดเด่นของศาสนาพุทธในประเทศไทยมาช่วยในปัญหานี้ด้วย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับวัดต้องดำเนินการควบคู่กัน เพราะศาสนาพุทธจะสอนให้คนเป็นคนดีมีจิตใจที่เย็น

โครงการ D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) ประเทศไทย เป็นอีกโครงการหลักที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้นำแนวคิดมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา และเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นการให้การศึกษาเพื่อการต่อต้านยาเสพติดในเด็กนักเรียน โดยมุ่งไปที่ชั้นประถม ๖ ถึงระดับมัธยมศึกษา และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อให้มีความรู้มีทักษะในการตัดสินใจที่จะเอาตัวรอดจากยาเสพติดได้ โดยครูตำรวจ D.A.R.E. จะเข้าไปทำหน้าที่ครูสอนให้เด็ก ๆ รวมไปถึงการอบรมปลูกฝังให้เด็ก ๆ มีระเบียบวินัยในการขับขี่ การอบรมความรู้ด้านการจราจร โดยทั้งทางตำรวจขอเข้าไปให้ความรู้เอง และบางโรงเรียนก็ติดต่อมาเอง แต่ผลจากการดำเนินการกลับไม่ดีเท่าที่ควร เพราะเมื่อกลับเข้าสู่สภาพแวดล้อมของสังคมที่เป็นอยู่ ก็ปฏิบัติตามความเคยชินที่ทำมา

อีกส่วนที่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้คือ สื่อสาธารณะ เพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องดังกล่าวนี้ อย่างเช่นการรณรงค์การทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นที่เป็นที่เรียกว่า “ตาวิเศษเห็นนะ” เป็นการรณรงค์ที่สร้างความตระหนักรู้ในใจ ทำให้เกิดการปฏิบัติที่ดี กล่าวคือ แม้ไม่มีใครเห็นแต่รู้ที่อยู่แก่ใจ ซึ่งเป็นการรณรงค์ที่น่าสนใจ เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ตระหนักและมีจิตสำนึก แต่ขณะนี้ไม่มีการรณรงค์ลักษณะนี้แล้ว นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ลงพื้นที่ตามบ้านเกี่ยวกับกฎระเบียบที่พึงปฏิบัติ พร้อมบทลงโทษ

ด้าน Col. Poh Boon Hock กล่าวว่า Education is key in inculcating correct attitude and habits. Schools play a big role in this action but the results will take a generation to realise. Public messaging through campaigns and use of media help to create awareness. Singapore government has put in much resources and effort in promoting courtesy and graciousness in Singapore society in the past, and this was done primarily through schools and public campaign.

In details of this can search from [https:// en.m.wikipedia.org /wiki/ National_Courtesy_Campaign_\(Singapore\)](https://en.m.wikipedia.org/wiki/National_Courtesy_Campaign_(Singapore)): The National Courtesy Campaign was a campaign launched in June 1979 by the Ministry of Culture of Singapore as a means of encouraging Singaporeans to be more kind and considerate to each other, so as to create a pleasant social environment.

The courtesy campaign was to be an annual effort by the government to encourage the people to adopt a more courteous attitude and lifestyle. It was seen as a means of ensuring a smooth transition to a new Singapore which would be densely populated, where people lived and worked in high rise towns, offices and factories, while travelling in crowded buses and lifts.

The National Courtesy Campaign was not actually the second of its kind to instill values of courtesy to Singaporeans, though they were not conducted on as big a scale as the National Courtesy Campaign over such a long period. More than 10 years prior to the introduction of the National Courtesy Campaign, there was already a Bus Safety and Courtesy Campaign, which was held in 1968, as well as the National Safety First Council Road Courtesy Campaigns and the Safety and Courtesy Campaign Week which were held between 1972 and 1973 among others.

Thus, it can be seen that Singapore had already experimented using campaigns as a means of encouraging Singaporeans to acquire a more courteous disposition in their lifestyle. Nonetheless, the forerunner of the National Courtesy Campaign is usually recognised as the courtesy campaign that was conducted by the Singapore Tourist Promotion Board (STPB).

The courtesy campaign conducted by the STPB was meant to teach Singaporeans to be polite only to tourists for the benefit of the tourist industry. Then Prime Minister Lee Kuan Yew's had followed the courtesy campaigns by the STPB with 'interest and amusement: interest because most people were responsive to the campaign; amusement because no one protested that it was absurd to teach Singaporeans to be polite to tourists'.

In his speech, he stressed the importance of being courteous in one's everyday life as it would make life better for everyone. It was a desirable attribute which could be found in all cultivated societies, and something which we should practice for Singapore's own self-esteem. If tourists do find Singapore a courteous nation, it was because it was 'incidental'. This 'prodding' by Lee Kuan Yew thus saw the birth of the National Courtesy Campaign, which became a recurrent, annual campaign that was seen as a long-term project of aiming to imbue values of courtesy into Singaporeans within a period of 10 years.

Numerous measures were taken to ensure there was a great degree of publicity to match the ambition of the campaign. It was the first Singapore campaign to adopt a mascot in the form of "Singa, the Courtesy Lion" in 1982. In addition, the profile of the campaign was sustained through the use of radio, televisions and newspapers, where the campaign is highlighted in articles, documentaries, jingles, songs and other programmes.

Posters and banners were hung up at prominent public places like bus stops, shopping centres and open-air markets. Debates, contests, talks, exhibitions, courtesy courses, where leaflets, handbooks and pamphlets would be handed out, were also arranged to further educate the people. To reach out to children, essay-

writing competitions in all four national languages were arranged with "the objective of getting members and employees of unions and co-operatives and their children to think about and express their views on the importance of courtesy".

Bills and correspondence from government and statutory bodies had courtesy slogans in them. In later years, additional items in the form of stickers, badges, T-shirts, mugs, keychains, vases, notepads and even a musical coin bank that played jingles composed for the courtesy month were amongst an assortment of memorabilia served to continuously remind the public of the ongoing need for Singaporeans to have courtesy ingrained into their lifestyle. Courtesy songs, fables and a website were introduced into the campaign as it entered the 80s and 90s.

Singa the Courtesy Lion. Represented by a Smiley logo as the campaign kick started, the National Courtesy Campaign had Singa the Courtesy Lion replace the Smiley logo in 1982. The lion was chosen because, in addition to the fact that Singapore was a 'lion city', it was believed to paint the picture of the ideal, courteous Singaporean: warm and friendly. In addition, using the race-neutral lion overcame the issue of racial representation.

แผนภาพที่ ๓-๘ : Singa the Courtesy Lion



ที่มา : National Courtesy Campaign (Singapore), 2017

Singa the Lion is the familiar icon for courtesy that most Singaporeans grew up with. Since then, the Singapore Kindness Movement has adopted Singa as their mascot to promote messages of kindness.

Furthermore, Laws and imposing fines are quick solutions but they must be accompanied by effort in policing them. For example, Singapore has laws against littering in public and punishment can be embarrassment of Corrective Work Order.

Corrective Work Order, commonly known as CWO, is one of the two penalties (the other is a fine) in Singapore to be meted out to 'litterbugs' (those who are caught littering in the public street).

The order forces the 'litterbugs' to clean up a specified location as ordered by the government, while wearing a bright green luminous vest bearing the words "Corrective Work Order". The punishment aims to force the offender to rehabilitate and shame litterbugs in public to deter others from committing the similar offence. It may also be meted out together with a fine.

Corrective Work Order was intended for repeat offenders only. Introduced in 1992, it proved to be very successful. Littering offenses have significantly dropped, and there were very few repeat offenders. Occasionally, a few who served Corrective Work Order had their faces photographed by *The Straits Times* and published on the front cover. Litterbugs serving Corrective Work Order usually have their faces covered with a mask or plastic bag (which is legal) to avoid being identified by members of the public.

However, media interest long since tailed off, and there is some evidence that the sentence is no longer working as a deterrent to littering by the general public. ESM Goh Chok Tong commented in 2015 that "Singapore becoming a 'garbage city'" (https://en.m.wikipedia.org/wiki/Corrective_work_order)

ในข้อคำถามที่ ๔ ท่านคิดว่า ท่านจะมีส่วนช่วยต่อการแก้ไขปัญหานี้หรือไม่ อย่างไร

ศาสตราจารย์พิเศษ ชงทอง จันทรางศุ ดำรงจรรยา พนักงนเทศกิจ พนักงนเก็บขน พนักงนเก็บกวาด และประชาชน กล่าวในทำนองเดียวกันว่า มุ่งเน้นการปลูกฝังค่านิยม ด้วยการพูด การบอกกล่าว และการสอนเรื่องความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะภายในครอบครัวก่อน ใหู้้จัก ในหน้าที่ของตนเองที่พึงควรปฏิบัติตามความเป็นพลเมืองของประเทศไทย ระเบียบวินัยในชีวิตนั้น ต้องเริ่มจากตัวเองก่อน แล้วค่อยขยายผลไปภายนอก ซึ่งก็มักจะมีผลกระทบด้านลบกลับมาเสมอ ก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อไม่เป็นการสร้างปัญหาให้แก่สังคมไทย นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านพยายาม เป็นต้นแบบของการสร้างควมมีระเบียบวินัยในสังคมในครอบครัวด้วยการเก็บขยะ เศษหินดินทราย การคัดแยกขยะเพื่อการจำหน่าย บางผู้ให้สัมภาษณ์บางรายได้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ทิ้งขยะไม่เป็น ที่เป็นทาง ซึ่งบางครั้งก็ได้รับความร่วมมือ แต่บางครั้งก็ได้รับการโต้ตอบที่ไม่เป็นมิตร

ส่วน Col. Poh Boon Hock กล่าวว่า I associate public discipline with civic-mindedness and graciousness. People are less self-centred and selfish, and shun from being public nuisance. As a whole, a society is more live-able, clean and attractive to tourists and foreign direct investments. Some examples of civic-mindedness & graciousness are: 1. Low damages to public properties and services; 2. public areas are cleaner as people do not litter; 3. roads are safer as people give way to other road users including pedestrians and cyclists; 4. people are helpful especially to handicaps, pregnant women, elderly and children; 5. elderly and people with authorities are well-respected; and so on

วิเคราะห์ปัจจัยในการไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ส่งผลต่อสังคมไทยโดยรวม

จากการศึกษาสภาพปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนในสังคมไทยในภาพรวมที่มีมาอย่างยาวนานจนถึงได้ว่าเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมหนึ่งของคนไทยที่ไม่พึงประสงค์นั้น ได้นำให้ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์หาเหตุปัจจัยใดที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในวินัยในที่สาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยและประเทศไทยในด้านลบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเกียรติภูมิของประเทศในเวทีโลก รวมทั้งการที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ฐานของทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพอยู่ในระเบียบวินัยตามหลักธรรมาภิบาลและมีมารยาทที่ดีต่อกันเป็นสิ่งจำเป็นมากต่อการพัฒนาดังกล่าว ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ทั้งจากข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ที่เกี่ยวข้องต่างข้างต้น โดยอาศัยกรอบการวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการวงจร PDCA ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ปัจจัยปัญหา ดังนี้

เมื่อมาพิจารณาวิเคราะห์ปัจจัยในการไม่อยู่ในวินัยในที่สาธารณะของคนไทยจากการศึกษาพบว่า คำว่า “ทำอะไรตามใจ คือไทยแท้” เป็นข้อความทรงอิทธิพลที่เป็นพฤติกรรมของคนไทยที่ฝังรากลึกจนกลายเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมหนึ่งของไทยที่กล่าวขาน จนกลายเป็นนิสัยประจำชาติของคนไทยไปแล้ว นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ระบุในทางเดียวกันอย่างเช่น “มูลนิธิคนไทย” ร่วมกับสมาคมวิจัยการตลาดแห่งประเทศไทย จัดทำโครงการ “คนไทย” มอนิเตอร์ เสียงนี้มีพลัง โดยสำรวจความคิดเห็นประชาชน ๑๐๐,๐๐ คน จาก ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๒๕ เมษายนถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ พบว่า ร้อยละ ๘๕ ของกลุ่มตัวอย่างมองตัวเองในเชิงบวกว่า เป็นคนรักสนุก มองว่า มีน้ำใจ ร้อยละ ๘๔ เท่ากันกับ มีจิตใจให้บริการ และคนไทยมองตัวเองในเชิงลบว่า เป็นคนชอบมีหน้ามีตาในสังคม ร้อยละ ๘๗ ชอบพึ่งพาโชคชะตา ร้อยละ ๘๑ และสุดท้าย คือ ไม่ซื่อตรง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ร้อยละ ๖๑ เช่นเดียวกันกับผลงานวิจัยของ ดร.อุทัย ดุลกฤษณ์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยประจำชาติของไทย ที่สรุปรวมไว้อย่างคล่องจองว่า...

“รักสงบ เคารพอาวุโส เชื้อไขกลางของคลัง เชื้อไขแห่งกรรม ยอมตามผู้มีอำนาจรักเอกราช สุกเอาเผากิน ไม่ยอมให้ใครดูหมิ่น รักถิ่นและครอบครัว อ่อนน้อมถ่อมตัว สำร่ายชอบบันเทิง (สนุก) เมตตากรุณา ผักชีโรยหน้า ไม่กระตือรือร้น เป็นคนใจกว้าง ช่างอดช่างทน กตัญญูทุกเวที ชอบมีอภิสิทธิ์ จิตใจเอื้ออารี โอนอ่อนผ่อนตาม มีความเกรงใจ ให้อภัยเสมอ ตามใจต่างชาติ ฉลาดเลือกงาน ทำการมักแบ่ง เครื่องครัดเคารพแต่พระมหากษัตริย์”

ส่วนการสอบถามความเห็นผ่านสื่อออนไลน์ “เฟซบุ๊ก” หน้าเพจ “ร่วมปฏิรูปการศึกษาไทย” ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม ๒๕๕๕ ในหัวข้อ ลักษณะนิสัยที่ไม่พึงประสงค์ของคนไทย พบว่า ลักษณะนิสัยที่ควรปรับแก้ของคนไทย คือ ฟุ่มเฟือย วัตถุนิยม ความคิดแตกแยก ขาดการวิเคราะห์ ขาดความสามัคคี เห็นแก่พวกพ้อง ไม่ซื่อสัตย์ เล่นการพนัน ติดสินบน ติดเกม ติดยาเสพติด มีความเชื่องมง่าย ไม่ตั้งใจเรียน ฯลฯ และที่เห็นตรงกันมากที่สุดคือ ขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกฎเกณฑ์ กติกาของสังคม

ขณะที่เรื่องของน้ำจิตน้ำใจ ถือเป็นจุดเด่นที่สุดของคนไทย พิสูจน์ให้เห็นผ่านวิกฤตการณ์หลาย ๆ ครั้ง อย่างเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ถล่มชายฝั่งอันดามันเมื่อปี ๒๕๔๗ หรืออย่างตอนมหาอุทกภัยปี ๒๕๕๔ ที่ทำให้ทั่วโลกได้ซึ่งถึงน้ำใจของคนไทยที่ไหลหลากไม่แพ้มวลน้ำก้อนใหญ่ แต่ในเหตุการณ์เดียวกันก็กลับสะท้อนให้เห็นถึงความไร้ระเบียบวินัยของคนไทยชัดเจนขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแก๊งแย่ง แซงคิว เวียนรับของ ส่วนพ่อค้าแม่ค้าหัวใสก็ถือโอกาสโก่งราคา ทำกำไรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (นิสัยแย ๆ ของคนไทย ถึงเวลาหรือยังที่จะต้องได้รับการแก้ไข?, <http://oknation.nationtv.tv/blog/Smartlearning, ๒๕๕๕>)

ปัจจัยต่อมาที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในวินัยในที่สาธารณะ หรือที่ทำให้คนไทยไม่สนใจที่จะทำตามระเบียบวินัยที่วางเป็นกฎไว้แล้ว ยังคงหนีไม่พ้นลักษณะนิสัยของคนไทยอีกเช่นเคย กล่าวคือ “ความมักง่าย” และ “ความมักได้” นิสัยสองประการนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

“ความมักง่าย” สามารถเห็นได้ชัดที่สุดในทุก ๆ โอกาส เพราะคนที่มักง่ายนั้นนึกจะหิ้งอะไรตรงไหนก็หิ้ง นึกจะวางอะไรตรงไหนก็วาง ทั้งนี้ เพราะความเคยชิน หรือตามใจตัวเองมาโดยตลอด โดยไม่ได้คิดว่าหิ้งไปแล้ว วางไว้แล้วจะเกิดโทษ หรือก่อความเดือดร้อน ก่อความรำคาญให้แก่ใครหรือไม่ คนมักง่ายคือ ทำอะไรง่าย ๆ ตามความมักง่ายของตัวเอง แต่ความมักง่ายของเขาเหล่านั้นได้ทำลายและสร้างความเสียหายแก่สังคมไทยมากที่สุดทีเดียว แม้ประเทศชาติก็ถูกทำลายไปทีละน้อย ๆ ด้วย โดยที่ผู้กระทำเองไม่รู้สึกรู้สึกละเลย

ส่วน “ความมักได้” หรือคนที่มักได้คือ คนที่เห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัว จะไม่ค่อยคิดถึงคนอื่นมากนัก ขอให้ตัวเองได้ก่อนเป็นดี เรื่องมารยาท เรื่องการให้เกียรติ หรือเรื่องความเห็นอกเห็นใจคนอื่นนั้น สำหรับคนที่มักได้ไม่เคยคิดคำนึง ฉะนั้น คนมักได้จึงไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะอย่างแน่นอน ดังเห็นได้จากตัวอย่างบนท้องถนนที่มีให้เห็นโดยทั่วไป เช่น ขับรถไปนึกจะจอดตรงไหนก็จอด โดยไม่คำนึงว่าจะเกะกะกีดขวางรถคันอื่นหรือไม่ นึกจะแซงซ้ายแซงขวาก็แซง ขอให้ตนเองไปก่อนได้เป็นดี โดยไม่นึกว่าจะเกิดอันตรายหรือทำให้คนอื่นตกใจหรือไม่ โดยมักคิดเข้าข้างตนเองเสมอว่ามัวแต่รอไปตามกฎตามระเบียบก็ไม่ต้องไปกัน จึงทำให้เกิดความสับสนอลเวงบนท้องถนนมิให้เห็นกันเป็นประจำ

รวมความว่า ความมั่งง่าย กับ ความมั่งได้ ทำให้คนไทยขาดระเบียบวินัยในที่สาธารณะ และเพราะความมั่งง่ายกับความมั่งได้ของคนไทย ทำให้ประเทศไทยชาติเสียเงินงบประมาณนับไม่ถ้วน เพื่อกำจัดเศษสิ่งของที่คนมั่งง่ายทิ้งขว้างกัน ขยะเต็มถนน เต็มแม่น้ำลำคลอง ถนนกรุงรัง แม่น้ำลำคลองและทะเลสกปรก รวมทั้งบำรุงรักษาซ่อมแซมสิ่งของสาธารณะ และสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ชำรุดเสียหายโดยไม่สมควร ถ้าหากคนในชาติไม่มั่งง่ายไม่มั่งได้ ต่างมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะกันแล้ว เงินงบประมาณของแผ่นดินคงนำไปใช้ประโยชน์ในทางอื่นได้มากกว่า เราจะได้โรงเรียนเพิ่มขึ้น ได้โรงพยาบาลเพิ่มขึ้น ได้ถนนหนทางเพิ่มขึ้น แต่เพราะประเทศไทยต้องใช้เงินงบประมาณไปเพื่อกำจัดและปรับปรุงซ่อมแซมในสิ่งที่ผู้มั่งง่ายผู้มั่งได้ทำไว้ การพัฒนาประเทศไทยในสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชาติจึงเป็นไปอย่างเชื่องช้า หากคนในชาติร่วมมือกันมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ไม่มั่งง่าย ไม่มั่งได้ ไม่เห็นแก่ตัวจนเกินไป เห็นอกเห็นใจคนอื่นบ้าง หรือเห็นแก่ชาติบ้านเมืองเหมือนเช่นในประเทศที่พัฒนาแล้ว (ระเบียบวินัยพัฒนาชาติ, ๒๕๕๓)

“คนไทยรู้จักหน้าที่ของตัวเองต่ำมาก” หรือ **“ไม่สำนึกในความเป็น “พลเมือง”** โดยเฉพาะหน้าที่ต่อสังคม ที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นอีกหนึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ทำให้เกิดปรากฏการณ์มือใครยาวสาวได้สาวเอา เกิดเป็นธุรกิจการเมือง ธุรกิจราชการ ธุรกิจการศึกษา เกิดเป็นสังคมเมืองและชนบทที่ไม่น่าอยู่ ทำให้ประเทศไทยของเราล้าหลังไปเรื่อย ๆ ดังนั้น การสร้างและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสร้าง “ความเป็นพลเมือง” (Civic Education) จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง สามารถก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว

“ระเบียบวินัย” ไม่เคยอยู่ในรหัสพันธุกรรม (DNA) ของคนไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน จากการสำรวจของโครงการ “คนไทยมอนิเตอร์” ที่สุ่มตัวอย่างคนไทยคละกันทุกภาค จำนวน ๑ แสนราย เมื่อถามถึงข้อเสียของคนไทย อันดับ ๑ คือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง ร้อยละ ๔๔ อันดับ ๒ คือ ขาดความสามัคคี ร้อยละ ๓๕ อันดับ ๓ คือ ทุจริตไม่ซื่อตรง ร้อยละ ๓๓ อันดับ ๔ คือ ไม่มีวินัย ไม่เคารพกฎระเบียบ ร้อยละ ๒๖ เมื่อถามว่าอะไรคือ นิสัยที่ควรสนับสนุนในสังคมไทย ในเรื่องของความมีระเบียบวินัย อยู่อันดับที่ ๗ มีเพียงร้อยละ ๑๕ เท่านั้น และเมื่อถามว่าอยากจะปลูกฝังอะไรให้กับเยาวชนไทย ในเรื่องของความมีระเบียบวินัยอยู่อันดับที่ ๙ เพียงร้อยละ ๑๓ เท่านั้น ดังนั้น จึงเห็นได้ชัดว่าคนไทยไม่เคยใส่ใจในเรื่องระเบียบวินัยอย่างจริงจัง ทั้งในระดับตนเอง และในเรื่องของการส่งต่อมรดกทางความคิดให้กับชนรุ่นหลัง

อะไรคือสาเหตุที่ทำให้คนไทยไม่เคยใส่ใจกับความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ซึ่งต้องพิจารณาถึงภูมิประเทศและสภาพอากาศ อันมีผลต่ออุปนิสัยของคนไทย จากประเด็นนี้ มีบางท่านได้ให้ทรรศนะไว้น่าสนใจเพราะ “แผ่นดินไทยเป็นสวรรค์แห่งหนึ่งของโลก” ไม่เคยอดอยาก เป็นแผ่นดินที่สมบูรณ์ ดังคำกล่าวที่ว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มาตั้งแต่โบราณ ดังเช่นบันทึกของนักสำรวจยุคโบราณชาวฝรั่งเศสคือ ชิมง เดอ ลาลูแบร์ กับ นิโกลาส์ แซร์แวส ได้บรรยายไว้ตรงกันว่า “แผ่นดินสยามอุดมสมบูรณ์ ปลูกอะไรก็ขึ้นโดยไม่ต้องดูแล” และ “ชาวสยามมีนิสัยเกียจคร้าน ชอบกิน ๆ นอน ๆ เป็นปกติ” ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันในกฎธรรมชาติของโลก เมื่อมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายดีแล้ว ทำไมจะต้องตั้งกฎเกณฑ์มาเพื่ออะไร (“ระเบียบวินัย” อยากรมี..หรือ

จำเป็นต้องมี?, ๒๕๕๘) สายเลือดของคนไทยจึงเป็นคนที่ไม่ชอบกฎเกณฑ์และระเบียบวินัย นอกจากนั้น การที่ใครคนหนึ่งสามารถเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ ยังเป็นสิ่งที่สังคมไทยเห็นเป็นเรื่อง เท่ เจ๋ง โก่เก๋ ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมของเด็กแว่นซ์ ประเภทขี่มอเตอร์ไซด์ ซ้อนสาม ไม่สวมหมวกกันน็อก บิดคันเร่งให้เครื่องดัง ๆ เคลื่อนไหวไปเป็นขบวนนับสิบนับร้อยคัน (ทำไมคนไทยถึงไม่มีระเบียบวินัยและเห็นแก่ตัว?, ๒๕๕๗)

อีกปัจจัยที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในวินัยในที่สาธารณะ คือ “**ความไม่จริงใจ**” หรือ “**ไม่จริงจัง**” ของหน่วยงานภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหาของวาระที่ไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนในสังคม หมายความว่า ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา หรือมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้มีระเบียบวินัยนั้น จะต้องมีความจริงใจในการแก้ปัญหาและการเสริมสร้างระเบียบวินัย มิใช่สักแต่ทำ ๆ พอให้ผ่านไป ผลจะเป็นอย่างไรก็ช่าง เมื่อเป็นเช่นนี้ระเบียบวินัยหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่คณะก็จะไม่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีความหมาย เพราะหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ออกกฎเกณฑ์และควบคุมกฎเกณฑ์นั้น ๆ ขาดความจริงใจ ไม่เอาจริงเอาจัง ทำให้ผู้คนไม่เชื่อถือ ไม่เกรงกลัว ไม่เกรงใจ และไม่อยากสนใจที่จะทำตามกฎระเบียบของวินัยที่กำหนดไว้ ตลอดจนไม่เห็นความสำคัญของระเบียบวินัย ไม่อยากให้ความร่วมมือ และไม่อยากปฏิบัติตาม เพราะเป็นเรื่องฝืนความรู้สึก

“**ความไม่แน่นอน**” เป็นอีกสาเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนไม่สนใจจะทำตามระเบียบวินัยในที่สาธารณะ กล่าวคือ มีความไม่แน่นอนในการสร้างระเบียบวินัย หรือความไม่แน่นอนของตัวระเบียบวินัยเอง เช่น ผู้สร้างกฎสร้างระเบียบวินัยสำหรับให้ผู้อื่นปฏิบัติเป็นคนไม่แน่นอน ไม่ตรงกัน ไม่เป็นอย่างเดียวกันตลอดไป ยุคนั้นว่าทำอย่างนี้ผิดระเบียบวินัย แต่มาอีกยุคหนึ่งบอกว่าไม่ผิด ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติที่ตรงกันข้าม ทำให้ผู้ปฏิบัติปฏิบัติลำบาก ไม่รู้ว่าจะเอาอย่างไรกันแน่ เกิดความสับสนท้อแท้ที่สุดก็เบื่อหน่ายรำคาญใจ เลยไม่สนใจไม่ยอมปฏิบัติ

นอกจากนั้น การบังคับหรือการปฏิบัติเพื่อให้เกิดระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ไม่แน่นอนไม่คงเส้นคงวา วูบ ๆ วาบ ๆ เหมือนไฟไหม้ฟาง ทำให้ผู้คนเบื่อหน่ายรำคาญใจเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อระเบียบวินัยที่พึงปฏิบัติ เพราะว่าปฏิบัติตามจนเกิดความเคยชินแล้วกลับมายกเลิกไปเสียเลิกแล้วพอจะเคยชินอีก ก็ถูกบังคับให้ใช้ให้ทำใหม่ ต้องปรับความรู้สึกใหม่อีกวนเวียนอยู่อย่างนี้ (ระเบียบวินัยพัฒนาชาติ, ๒๕๕๓)

“**ผู้ใหญ่ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนและคนในสังคม**” เริ่มกันตั้งแต่บทบาทของครอบครัว พ่อแม่หลายคนรู้ว่าวินัยเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต้องสอนวินัยให้แก่เด็ก แต่พ่อแม่ก็ไม่ได้ทำอะไรอย่างจริงจัง อาจเป็นเพราะว่ามัวยุ่งอยู่กับอาชีพการงาน หากมีเวลาก็สอนไม่มีเวลาก็ไม่สอน ไม่ได้พยายามทำการฝึกวินัยอย่างมีแบบแผน และไม่ได้อุทิศเวลาและพลังที่มีอยู่เพื่อฝึกฝนลูก การขาดความตั้งใจจริงนี้ ทำให้การฝึกวินัยเป็นไปอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ และวันหนึ่งเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมา พ่อแม่ก็จะตระหนักว่าตนเองได้ละเลยสิ่งสำคัญอย่างยิ่งไป นั่นคือการฝึกอบรมระเบียบวินัยให้ลูก แต่เมื่อพ่อแม่จะมาเริ่มต้นอีกครั้งก็สายเกินไป

แต่ก็มีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่คิดว่าการฝึกวินัยลูกเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ หลายคนคิดว่าเด็กจะดีเองหรือจะเรียนรู้ได้เองโดยไม่จำเป็นต้องสอนอย่างจริงจัง ทศนคติแบบนี้ทำให้เด็กคิดว่าวินัยเป็นสิ่งที่ไม่สำคัญและไม่จำเป็นจะต้องมีวินัยก็ได้ ทำให้เด็กเติบโตขึ้นมาแบบขาดวินัยและจะมีปัญหาพฤติกรรมในที่สุด

นอกจากนี้ พ่อแม่เองก็เป็นคนไม่มีวินัย เพราะไม่ได้ถูกฝึกวินัยมาตั้งแต่เด็ก เมื่อมีลูกก็แสดงนิสัยที่ไร้วินัยให้ลูกเห็น เช่น วางข้าวของไม่เป็นที่เป็นทาง เมื่อใช้กระดาษชำระแล้วก็ทิ้งไว้เกลื่อนพื้น เสื้อผ้าที่ใส่แล้ว ก็วางพาดไปตามที่ต่าง ๆ แทนที่จะใส่ในตะกร้าซัก บางทีพ่อแม่เป็นคนไม่ตรงต่อเวลา ไปสายเสมอไม่ว่าจะนัดกับใคร เป็นต้น การที่พ่อแม่ขาดวินัยในตนเองทำให้ลูกเติบโตมาอย่างขาดวินัยด้วย เพราะเด็ก ๆ มักจะเลียนแบบพ่อแม่ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, ๒๕๔๗)

ส่วนในบทบาทของสังคมไทย ผู้ใหญ่โดยทั่วไปก็ไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนอาจเป็นเพราะถูกหล่อหลอมด้วยเอกลักษณ์วัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ดังที่กล่าวไปแล้วไม่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือไทยแท้” “ใคร ๆ เขาก็ทำกัน” และ “การเห็นแก่พวกพ้องโดยไม่สนใจเหตุผลหรือความถูกต้อง” นั้น จนทำให้เกิดภาพขยะเกลื่อนกลาดมากมายหลังเลิกงานเลี้ยง ไม่ว่าจะงานประเพณีบุญบั้งไฟพญานาค อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ซึ่งผู้พบเห็นได้กล่าวความเห็นว่า ล้วนเป็นการกระทำของผู้ใหญ่ที่มางาน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีสำหรับเด็กและเยาวชนให้ลอกเลียนแบบตามในสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนงานเทศกาลไทย ณ กรุงโตเกียว ครั้งที่ ๑๘ ประจำปี ๒๕๖๐ ได้ปรากฏภาพขยะมากมายเกลื่อนกลาด เมื่องานเลิก ซึ่งเป็นการกระทำที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยข้ามแดนที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ไทยในด้านลบอย่างยิ่งในเวทีโลก

ปัจจัยหรือสาเหตุประการสุดท้ายที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะคือ “ความไม่ยุติธรรม” หรือ “การเห็นแก่พวกพ้องของตนโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลที่ถูกต้อง” กล่าวคือ กรณีที่พบเห็นกันโดยทั่วไป คือ การลงโทษหรือการเอาผิดผู้ไม่รู้จักระเบียบวินัยหรือผู้ทำผิดระเบียบวินัยนั้นไม่เสมอภาคกัน ลักลั่นกัน ในกรณีเป็นความผิดระเบียบวินัยเหมือนกัน บางคนถูกจับปรับ ถูกลงโทษ แต่บางคนไม่ถูกจับ หรือถูกจับแล้วกลับถูกปล่อยโดยไม่ผิดจะเป็นเพราะชอบพอกัน รู้จักกัน หรือเหตุอื่นใด ความรู้สึกที่ว่าตัวเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือถูกเอาเปรียบจะเกิดขึ้นเมื่อรับรู้หรือพบเห็นกรณีเช่นว่านี้อยู่เป็นประจำ ก็ทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่กำหนดดังกล่าว จนกลายเป็นว่าทำตามระเบียบวินัยในที่สาธารณะเฉพาะอยู่ต่อหน้าผู้ที่เอาผิดได้เท่านั้น หากกลับหลังแล้วก็จะทำผิดระเบียบวินัยในที่สาธารณะโดยไม่รู้สึกรังใจ บางครั้งจงใจทำเพื่อประชดเสียด้วยซ้ำไป ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในที่สาธารณะอย่างยิ่ง (ระเบียบวินัยพัฒนาชาติ, ๒๕๕๓)

การวิเคราะห์

จากการศึกษาเพื่อสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่: คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะนั้น ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าในรายละเอียดทั้งสภาพของปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยในอดีตที่ผ่านมา ตลอดจนสถานการณ์ของปัญหาดังกล่าวในปัจจุบัน จนได้วิเคราะห์ถึงข้อพบต่อสาเหตุปัจจัยที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะและส่งผลด้านลบต่อสังคมไทยโดยรวม ซึ่งนับได้ว่า ปัญหาความไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยอยู่ในขั้นวิกฤต และยิ่งส่งข้ามผ่านปัญหาไปยังประเทศอื่นอีกด้วย ซึ่งมีผลต่อภาพลักษณ์ในด้านลบและเกียรติภูมิอันดีของประเทศไทยในเวทีโลก ปัญหาความไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยนี้ เป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ปัญหาการรุกร้าทำลายพื้นที่ป่า ปัญหานี้ได้มีการสั่งสมและทับถมมาเป็นเวลานานจนขณะนี้ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้นได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติ เช่น ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาน้ำท่วม อันเกิดจากการอุดตันของขยะ ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาพื้นที่ป่าที่เหลือน้อยลงจนขั้นวิกฤต ปัญหาปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นพิษ มีผลกระทบต่อปัญหาเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศและส่งผลกระทบต่อภาพรวมของโลกด้วย

นอกจากนี้ จากกรณีจิ้นศึกษาของพันเอก ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล (ออนไลน์, 2017) พบว่า สำนักข่าวไชน่าเดลีรายงานเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศยอดนิยมอันดับหนึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนในปลายทางการท่องเที่ยวยอดนิยมบนเส้นทางสายไหม จากจำนวน ๑๐ อันดับ ได้แก่ ๑. ไทย ๒. ฟิลิปปินส์ ๓. เวียดนาม ๔. สิงคโปร์ ๕. อินโดนีเซีย ๖. มาเลเซีย ๗. มัลดีฟ ๘. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ๙. กัมพูชา ๑๐. ศรีลังกา ในขณะที่รัฐบาลไทยวางแผนขับเคลื่อนเศรษฐกิจ “ไทยแลนด์ ๔.๐” เพื่อหลุดพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปเป็นรายได้สูง โดยเฉพาะ “การท่องเที่ยว” ซึ่งสร้างรายได้สัดส่วนราวร้อยละ ๒๐.๖ จากการเปิดเผยของสภาการเดินทางและท่องเที่ยวโลก หรือ WTTC ประกอบกับการคาดการณ์ขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Landscape) จะปรากฏชัดในปี ๒๕๖๓ ที่จะมีนักท่องเที่ยวทั่วโลกกว่า ๑,๖๐๐ ล้านคน เคลื่อนมาสู่ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกถึง ๔๑๖ ล้านคน หรือครองสัดส่วน ๑ ใน ๔ โดยที่มี “ไทย” เป็นผู้เล่นที่สำคัญ เพราะหากรักษาระดับการเติบโตได้เท่ากับเอเชียแปซิฟิกที่ร้อยละ ๖.๕ ต่อปี ได้อย่างต่อเนื่องจะทำให้ในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงถึง ๔๑.๕ ล้านคน และหากยังรักษาระดับการเติบโตเท่ากับอดีตที่ผ่านมาของไทย กล่าวคือ ร้อยละ ๑๕ ต่อปี ก็จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวแบบก้าวกระโดดในจำนวน ๗๑ ล้านคน และจะเป็นครั้งแรกที่มีจำนวนชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเทียบเท่ากับจำนวนประชากรในประเทศ

สำหรับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น ได้วางเกณฑ์ การชี้วัดในช่วง ๕ ปีแรกว่า รายได้จากการท่องเที่ยวจะไม่ต่ำกว่า ๔ ล้านล้านบาท ในขณะที่อันดับความสามารถในการแข่งขันที่พิจารณาจาก Travel & Tourism Competitiveness Index (TTCI) จะต้องไม่ต่ำกว่าอันดับที่ ๒๕ ของโลก ปรับขึ้นจากในปี ๒๕๖๐ ที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๔ ของโลก ซึ่งทั้งหมดจะต้องขับเคลื่อนด้วยการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ประสานด้วยความร่วมมือของหน่วยงานรัฐและเอกชน ในนามคณะกรรมการสานพลังประชารัฐ มาสร้างความเข้มแข็งจากภายใน หรือ Strength from Within ในระดับท้องถิ่น ก่อนจะก้าวไปสู่การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจระดับโลก โดยการเน้นจุดแข็งพื้นฐานของวัฒนธรรมการให้บริการ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านซึ่งเป็นคุณค่าดั้งเดิม

ด้านการตลาดสมัยใหม่ ทำให้การทำงานต้องปรับให้ทันเทคโนโลยีและประสิทธิภาพ ในการรับ-ส่งข่าวสารที่ทันสมัยและรวดเร็วมาก และทำให้การรับรู้เป็นไปอย่างสมบูรณ์มากขึ้น ทั้งภาพและเสียง ดังนั้น จึงต้องฉกฉวยข้อมู้นี้มามุ่งเป้าเรื่องการเพิ่มค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยว เน้นเจาะตลาดมีศักยภาพสูง สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการทำให้เห็นคุณค่าและเอกลักษณ์วิถีไทยที่แตกต่าง และแข่งขันได้ในระดับโลก ซึ่งต่อไปจะต้องทำตลาดแบบผสมผสานทั้งเชิงภูมิประเทศ (Geographic) หรือตามโพรไฟล์นักท่องเที่ยว (Demographic) ที่มีอายุ เพศ รายได้ ต่างกันไป หรือแบ่งตามความสนใจชื่นชอบ (Activity/Behaviour) เพื่อทำให้เกิดการสื่อสาร “ตรงจุด” ไปที่ความต้องการเฉพาะแต่ละกลุ่ม กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเดินทางฉับไวทันทีด้วยการใช้เทคโนโลยีสร้างการรับรู้ผ่านสังคมออนไลน์ และนิวนิมีเดียต่าง ๆ

การที่จะก้าวสู่ความสำเร็จของการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่คาดหวังให้เป็นจริงได้นั้น ต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตามที่พันเอก ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล ได้คาดการณ์ไว้ และคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งคือ การสร้างคนไทยให้อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการร่วมสร้างประเทศและการพัฒนาท่องเที่ยวของไทยให้มีความยั่งยืน และสอดคล้องกับเป้าหมายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals (SDGs)) ขององค์การสหประชาชาติ

สรุป

ในการนี้ จึงจะเห็นได้ว่า หากปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย ยังอยู่โดยไม่ได้รับการแก้ไข ก็คงเป็นการยากที่จะนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่กำหนดไว้ ดังนั้น หากต้องการบรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาทุนมนุษย์ “คนไทยทุกคน” ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญที่สุดของประเทศให้เป็น “คนไทยคุณภาพ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคนไทยที่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและสังคมโดยรวมเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงเป็นการสมควรยิ่งที่ควรจะต้องปรับเปลี่ยนหรือสร้างเอกลักษณ์วัฒนธรรมของไทยเสียใหม่จาก “คนไทยไร้ระเบียบ” “ทำอะไรตามใจ คือไทยแท้” “คนไทยมักง่าย-มักได้” เป็น “คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ”

บทที่ ๔

แนวทางการส่งเสริมการมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย เพื่อสร้างระเบียบและการพัฒนาสังคมไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยในอดีตที่ผ่านมาจากข้อมูลทุติยภูมิ และสถานการณ์ปัจจุบันของปัญหาดังกล่าวจากข้อมูลปฐมภูมิ ทำให้ทราบถึงปัญหาและปัจจัยสาเหตุที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะและส่งผลด้านลบต่อสังคมไทยโดยรวม ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำมาทำการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยเพื่อสร้างระเบียบและการพัฒนาสังคมไทยต่อไปในบทนี้

กรอบแนวคิดการกำหนดแนวทางการส่งเสริม

ผู้ศึกษายังคงใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการจัดการ วงจร PDCA เช่นเดิม ตามกระบวนการ
ดังนี้

P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมาย การแก้ปัญหา และวางแผนแก้ปัญหา

D (Do) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหตามแนวทางที่วางไว้

C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล

A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐาน และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ผู้ศึกษา พบว่า ที่ผ่านมาทั้งรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐก็ได้มีความพยายามวางนโยบายตลอดจนการวางแผนเพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะอยู่แล้ว เพื่อแก้ไขปัญหาคนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยได้มีมาตรการต่าง ๆ และการบัญญัติกฎหมายเพื่อเป็นกฎข้อบังคับ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนP (Plan) และได้มีการดำเนินการตามนโยบายที่ได้มีการวางแผนตามนโยบายและมาตรการ ตลอดจนข้อกำหนดของกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอน D (Do) แต่ปรากฏผลเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จต่อเป้าหมายที่กำหนดในการส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ จากการประสบพบเห็นในชีวิตประจำวัน จากสื่อสาธารณะ จากสื่อโซเชียลมีเดีย ตลอดจนจากการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้ค้นพบในข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ เพื่อต้องการทราบและวิเคราะห์หาสาเหตุปัจจัยใดที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะในปัจจุบัน ซึ่งได้ค้นพบแล้วในบทที่ ๓ โดยอาจกล่าวสรุปในภาพรวม ๆ ได้ว่า

๑. สาเหตุปัจจัยรากเหง้าของค่านิยมวัฒนธรรมไทยที่รักสบาย ชอบทำอะไรตามใจตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก โดยไม่คิดคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

๒. สาเหตุปัจจัยของระบบการศึกษาไทยไม่มุ่งสอนความเป็นพลเมืองของประเทศอย่างจริงจัง ซึ่งหมายรวมถึงความมีมารยาทในที่สาธารณะ

๓. สาเหตุปัจจัยของนโยบายการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนในชาติมีมาอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ได้รับการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ อย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยเฉพาะการณรงค์ให้ประชาชนตระหนักและสร้างความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่เกิดขึ้นจากจิตใจหรือในสามัญสำนึก ตลอดจนเรื่องข้อบังคับของกฎหมายก็ไม่ได้รับการบังคับใช้อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นการขาดความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

๔. สาเหตุปัจจัยที่ผู้ใหญ่ในสังคมไม่เป็นแบบอย่างที่ดี การใช้ความอภิสิทธิ์ชนหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีและเป็นการส่งทอดพฤติกรรมลอกเลียนแบบให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนคนในชาติ จึงทำให้ขาดความน่าเชื่อถือต่อนโยบายดังกล่าว และมีผลต่อการไม่ปฏิบัติตามนัยมาตรการและข้อบังคับของกฎหมายใดๆ

ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุดังกล่าวข้างต้น เป็นกระบวนการขั้นตอน C (check) ของแนวคิดทฤษฎี วงจร PDCA ที่ได้มีการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับผลที่ปรากฏจริงในสังคมปัจจุบัน แล้วยังทำให้เห็นปัญหาอื่นที่โยงมาจากปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตามที่จะได้วิเคราะห์ต่อไปนี้

การวิเคราะห์ปัญหาของความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย

จากปัจจัยสาเหตุที่คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ผู้ศึกษาได้ค้นพบในบทที่ ๓ นั้น สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาของความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทย ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาระดับชาติที่ตามมาได้ ดังนี้

๑. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากขยะ ซึ่งเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งทำให้บดบังความสวยงามของสถานที่ เป็นที่หมักหมมของแหล่งเชื้อโรค ปัญหาของกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ ตลอดจนปัญหาน้ำท่วมขังเมื่อฝนตกจำนวนมากเพราะมีขยะอุดตันเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขอนามัยตามมาเป็นห่วงโซ่และทำให้เกิดสภาพแวดล้อมรอบบ้าน รอบที่ทำงาน และสังคมในองค์กรรวมทั้งไม่น่าอยู่ รวมทั้งก่อให้เกิดความรำคาญใจและสุขภาพจิตเสีย

๒. ปัญหาด้านจราจรอันเนื่องมาจากความไม่มีวินัยในการขับขี่ ทำให้การจราจรติดขัดด้วยการจอดรถไม่เป็นที่เป็นทางด้วยความเห็นแก่ตัว หรือความไม่ยอมกันทำให้ปิดกั้นการจราจรทุกทิศทุกทาง การขับรถแข่งกันปาดหน้ากัน อันส่งผลปัญหาของการทำร้ายกันเพราะบันดาลโทสะ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อปัญหา การสูญเสียพลังงานโดยเปล่าประโยชน์ ทำให้เป็นภาระด้านงบประมาณของประชาชน รัฐบาล และบริษัทเอกชนที่ทำการค้าการลงทุน ตลอดจนมีผลลบต่อการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ และอาจไม่สามารถดึงดูดชาวต่างชาติให้มาลงทุนในประเทศไทยอีกด้วย

๓. ปัญหาด้านการท่องเที่ยว แม้ว่าประเทศไทยจะติดอันดับเมืองน่าท่องเที่ยวระดับโลกด้วยความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม นิสัยของคนไทยที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และเอื้อเฟื้ออารี แต่ขณะนี้แนวโน้มว่า เมืองไทยจะถูกลดอันดับสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวในสายตาของต่างประเทศ จากปัญหาความไม่ปลอดภัย ลักษณะนิสัยที่มีความเห็นแก่ตัว และความซุสสบาย

ส่วนตัวมากขึ้น ความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยที่มีมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะบั่นทอนความน่าสนใจของประเทศไทยในสายของนักท่องเที่ยว

๔. ปัญหาด้านภาระงบประมาณของประเทศที่สูญเสียเพื่อจัดหาเจ้าหน้าที่เก็บขนและกวาดขยะ ดังตัวอย่างที่สัมภาระเจ้าหน้าที่เก็บขนและกวาดขยะในเขตพระนคร ต้องใช้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพื่อความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของเขตนี้มีจำนวน ๖๐๐ คนในแต่ละวัน แต่หากคิดได้ว่า เพียงแค่ประชาชนคนไทย มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ รู้จักหน้าที่ที่พึงมีต่อส่วนรวม ก็จะสามารถลดเจ้าหน้าที่เก็บขนและกวาดขยะในส่วนนี้ และยังเป็นการลดงบประมาณเพื่อการนี้ ตลอดจนในงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวินัยในที่สาธารณะอีกด้วย และนางบประมาณส่วนนี้ไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศในการอื่นต่อไป

ปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะนั้นเป็นปอเกิดของปัญหาสังคมตามมาอีกมากมายเป็นห่วงโซ่ เช่น ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการทำลายป่าไม้ โดยเฉพาะปัญหาการคอร์รัปชันและประพฤตินิยมขอใบวางราชการ อันเนื่องมาจากระบบอุปถัมภ์และการเห็นแก่พวกพ้องของตนเพื่อประโยชน์ของตนและความมีอภิสิทธิ์เหนือกฎหมาย สร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคม ผู้มีเงินจึงใช้สิทธิ์เหนือกฎหมายด้วยการใช้เงินซื้อเจ้าหน้าที่ ทำให้เกิดความไร้ระเบียบวินัยในที่สาธารณะแบบไม่ยำเกรง เป็นต้น ดังนั้น จึงควรเป็นสิ่งที่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมให้ความสนใจและร่วมกันเปลี่ยนแปลงคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะอันจะเป็นเอกลักษณ์ใหม่ประเทศไทย หรือให้เป็น New Thailand เพื่อจะก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว และสามารถยืนอยู่ในเวทีโลกด้วยความสง่างาม ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีกำหนดไว้

ผลการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อนำไปสู่แนวทางการสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

จากข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะว่า บทบาทของโรงเรียน หรือสถานศึกษา และครอบครัวมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะร่วมกัน โดยต้องร่วมกันสร้างจิตสำนึกที่มีต่อสาธารณะ ต้องพูด ต้องบอก ต้องสั่งสอน และปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้ตระหนักและยอมรับในกติกา มารยาท ของความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ กระทั่งสติอยู่ในใจและเกิดเป็นความยั่งยืน นอกจากนี้ คนที่ทำดี ทำถูก สมควรได้รับการยอมรับและเชิดชูของสังคม อาจไม่ต้องถึงขั้นต้องให้ได้รับรางวัล แต่เป็นการได้รับการยอมรับ และการชมเชยจากสังคม อย่างไรก็ตามควรดำเนินการควบคู่กับข้อบังคับ ตามกฎหมาย อาทิ การจับ การปรับ แม้อาจจะเป็นการดำเนินการที่ทำได้เพียงชั่วคราว และไม่ยั่งยืนก็ตาม แต่ก็เป็นการดำเนินการที่เคยดำเนินการอย่างได้ผลมาแล้ว ในสมัยของ ดร.พิจิตต รัตตกุล อดีตผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีการจัดระเบียบพื้นที่ ความสะอาด ทำให้ไม่มีขยะ เพราะมีมาตรการปรับจริง เมื่อกระทำผิด

อีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะได้คือ สื่อสาธารณะ เพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องดังกล่าวนี้ อย่างเช่นการรณรงค์การทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง ที่เรียกว่า “ตาวิเศษเห็นนะ” เป็นการรณรงค์ที่สร้างความตระหนักรู้ในใจ ทำให้เกิดการปฏิบัติที่ดี กล่าวคือ แม้ไม่มีใครเห็นแต่รู้อยู่แก่ใจ ซึ่งเป็นการรณรงค์ที่น่าสนใจ เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ตระหนักและมีจิตสำนึก แต่ขณะนี้ไม่มีการรณรงค์ลักษณะนี้แล้ว นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ลงพื้นที่ตาม

บ้านเกี่ยวกับกฎระเบียบที่พึงปฏิบัติ พร้อมบทลงโทษ เช่น การแจกใบประกาศข้อบังคับบทลงโทษของการนำขยะมาวางนอกระยะเวลาที่กำหนด

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังได้มีมาตรการการจูงใจให้รางวัลนำจับ หากประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิด อาทิ การทิ้งขยะ การขับซึ่รถจักรยานยนต์บนทางเท้า เป็นต้น แล้วแจ้งมาที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้ผลมาก มีประชาชนมาแจ้งเบาะแสดังกล่าวเป็นจำนวนมาก บางคนก็ไม่กล้าแจ้ง เพราะกลัวจะไม่ได้ได้รับความปลอดภัย มาตรการนี้หากมีการจับกุมเปรียบเทียบปรับประชาชนผู้แจ้งเบาะแสดจะได้รับเงินรางวัล แต่หากเป็นกรณีว่ากล่าวตักเตือน ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสดก็จะไม่ได้รับเงินรางวัล โดยช่องทางการแจ้งเบาะแสดจะต้องทำเป็นหนังสือพร้อมภาพถ่าย

ในส่วนของการตรวจได้นำระบบกล้องวงจรปิดมาใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบผู้กระทำความผิดในวินัยจราจรมากขึ้น และจะมีความเข้มข้นมากขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อลดแรงปะทะของการเผชิญหน้าระหว่างตำรวจกับประชาชน ประกอบกับมีหลักฐานการกระทำความผิดอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเห็นว่าควรใช้จุดเด่นของศาสนาพุทธในประเทศไทยมาช่วยแก้ไขปัญหานี้ด้วย กล่าวคือ ใช้ธรรมะเป็นที่พึ่ง ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับวัดต้องดำเนินการควบคู่กัน การพาเด็กและเยาวชนเข้าวัดตั้งแต่เด็ก ๆ จะช่วยกล่อมเกลาคิดใจเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคมอยู่ในระเบียบวินัยของสังคม เพราะศาสนาพุทธจะสอนให้คนเป็นคนดีมีจิตใจที่เย็น และมีเหตุมีผล มีสติในการยั้งคิดสิ่งที่ไม่ควร

เฉกเช่นเดียวกับที่ Col. Poh Boon Hock ได้แสดงความเห็นว่า Education is key in inculcating correct attitude and habits. Schools play a big role in this action but the results will take a generation to realise. Public messaging through campaigns and use of media help to create awareness. Singapore government has put in much resources and effort in promoting courtesy and graciousness in Singapore society in the past, and this was done primarily through schools and public campaign.

For example, Prime Minister Lee Kuan Yew's speech, he stressed the importance of being courteous in one's everyday life as it would make life better for everyone. It was a desirable attribute which could be found in all cultivated societies, and something which we should practice for Singapore's own self-esteem. If tourists do find Singapore a courteous nation, it was because it was 'incidental'. This 'prodding' by Lee Kuan Yew thus saw the birth of the National Courtesy Campaign, which became a recurrent, annual campaign that was seen as a long-term project of aiming to imbue values of courtesy into Singaporeans within a period of 10 years.

Numerous measures were taken to ensure there was a great degree of publicity to match the ambition of the campaign. It was the first Singapore campaign to adopt a mascot in the form of "Singa, the Courtesy Lion" in 1982. In addition, the profile of the campaign was sustained through the use of radio, televisions and newspapers, where the campaign is highlighted in articles, documentaries, jingles, songs and other programmes.

Posters and banners were hung up at prominent public places like bus stops, shopping centres and open-air markets. Debates, contests, talks, exhibitions, courtesy courses, where leaflets, handbooks and pamphlets would be handed out, were also arranged to further educate the people. To reach out to children, essay-writing competitions in all four national languages were arranged with "the objective of getting members and employees of unions and co-operatives and their children to think about and express their views on the importance of courtesy".

Bills and correspondence from government and statutory bodies had courtesy slogans in them. In later years, additional items in the form of stickers, badges, T-shirts, mugs, keychains, vases, notepads and even a musical coin bank that played jingles composed for the courtesy month were amongst an assortment of memorabilia served to continuously remind the public of the ongoing need for Singaporeans to have courtesy ingrained into their lifestyle. Courtesy songs, fables and a website were introduced into the campaign as it entered the 80s and 90s.

Furthermore, Laws and imposing fines are quick solutions but they must be accompanied by effort in policing them. For example, Singapore has laws against littering in public and punishment can be embarrassment of Corrective Work Order.

จะเห็นได้จากข้อมูลสัมภาษณ์ว่า ทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์มีแนวทางการดำเนินการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะในแนวทางหลักที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ

๑. การศึกษา จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังคนในชาติให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะและในสังคมได้ จะเห็นได้จากประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีระบบการศึกษาที่สอนความเป็นพลเมือง (Civic Education) ดังเช่นจากการสัมภาษณ์ Col. Poh Boon Hock ที่ให้ความสำคัญของการศึกษาที่ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญและมีบทบาทมากในการที่จะเปลี่ยนทัศนคติและนิสัยที่ถูกต้อง แม้ว่าจะต้องใช้ระยะเวลายาวนานเป็นช่วงชีวิตของคนเราที่จะบ่มเพาะปลูกฝัง เพราะ Col. Poh Boon Hock เองก็ได้รับการถ่ายทอดปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะด้วยความตระหนักในความเป็นพลเมืองและมีมารยาทที่งดงาม ทำให้คนสิงคโปร์ไม่เป็นคนที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมีความเห็นแก่ตัวน้อย ไม่สร้างความรำคาญให้กับสังคมรอบข้าง ทำให้สังคมน่าอยู่ สะอาด และดึงดูดนักท่องเที่ยวและการค้าการลงทุนของต่างชาติ นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างของผลดีที่เกิดขึ้น เช่น การทำลายสิ่งของสาธารณะหรือการบริการสาธารณะน้อยลง ในที่สาธารณะมีความสะอาดเพราะไม่มีการทิ้งขยะ ประชาชนมีวินัยจราจร สร้างความปลอดภัยให้กับคนเดินถนน ประชาชนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

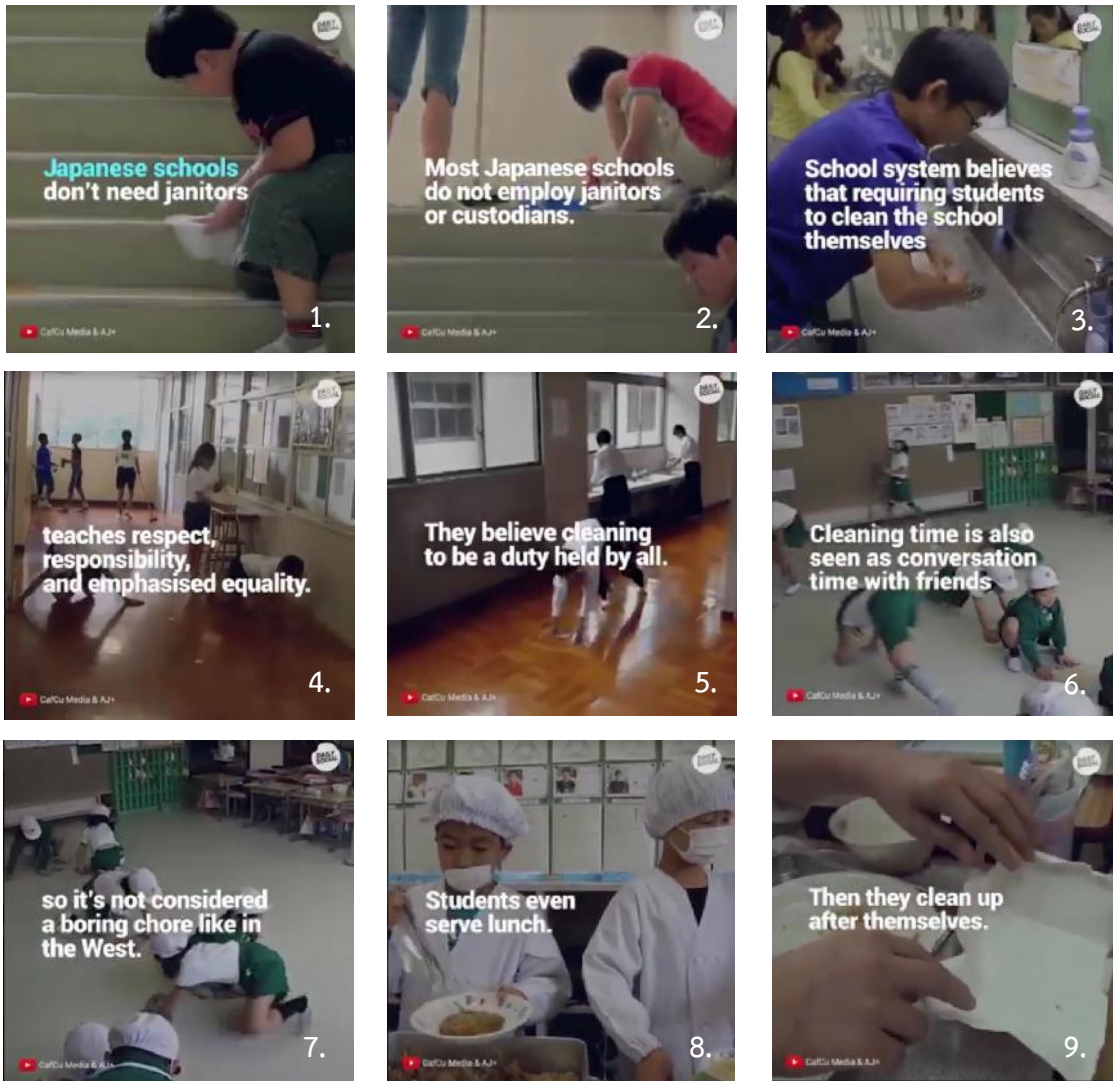
ในการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนในสาธารณรัฐสิงคโปร์จะกระตุ้นให้นักเรียนคิดและแสดงออกของความมีมารยาททางสังคม โดยการแข่งขันที่หลากหลาย เช่น การแข่งขันการเขียนเรียงความต่อทัศนคติของความสำเร็จในการมีมารยาททางสังคม การแข่งขันเพื่อการส่งเสริมความมีมารยาทในแนวทางที่สนุกสนาน เพื่อกระตุ้นนักเรียนให้แสดงออกอย่างอิสระว่าความมีมารยาท

มีความหมายต่อพวกเขาอย่างไร โดยผสมผสานความคิดสร้างสรรค์ลงไปด้วย นอกจากนี้ยังมีรางวัล Friend of Singa Award เป็นรางวัลสำหรับโรงเรียนที่สอนความมีมารยาทให้นักเรียนดีเด่นแล้วยังคัดเลือกเด็กที่มีมารยาทและความใจดีดีเด่นเพื่อรับรางวัล Most Courteous Student Award และนักเรียนอีก ๑๐ คนจะได้รับรางวัล Merit Awards นอกจากนี้ยังจัดให้มีการแข่งขันประกวดภาพถ่ายที่แสดงออกของการสร้างสรรค์ความมีมารยาท การจัดกิจกรรมแคมป์ส่งเสริมการปลูกฝังความมีมารยาท และการพบปะเพื่อการส่งเสริมการมีมารยาทในสังคมด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่จะส่งเสริมความมีมารยาทในสังคมได้อย่างไร

สำหรับการเรียนการสอนในระดับผู้ใหญ่ นั้นจะมุ่งเน้นในภาคส่วนของการท่องเที่ยวและการขนส่ง เช่น การส่งเสริมและสร้างทัศนคติความมีมารยาทของผู้ปฏิบัติงาน เช่น การให้ความรู้แก่คนขับแท็กซี่ และพนักงานผู้ให้บริการ มีการประกวดพนักงานโรงแรมดีเด่นเพื่อรับรางวัล the Service Gold – The National Courtesy Award โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุน โดยการจ้างบริษัทเอกชนเป็นผู้ประเมิน (National Courtesy Campaign (Singapore), [https://en.m.wikipedia.org/wiki/National_Courtesy_Campaign_\(Singapore\)](https://en.m.wikipedia.org/wiki/National_Courtesy_Campaign_(Singapore)))

ในประเทศญี่ปุ่นก็เช่นกัน มีการปลูกฝังเรื่องการมีระเบียบวินัยตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน โดยนักเรียนญี่ปุ่นตั้งแต่ประถม ๑ - ๖ ต้องไปโรงเรียนเองพร้อมกันเป็นแถว ต้องถือกระเป๋าเองต้องช่วยเหลือตัวเองจะไม่มีรถพ่วงเงิน เพราะทางโรงเรียนไม่มีร้านค้าให้นักเรียนเลือกซื้อขนมทานก่อนเข้าเรียนจะเปลี่ยนรองเท้าให้เหมือนกันหมด เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสะอาด ส่วนเรื่องการเรียนการสอนจะเน้นการเรียนการสอนนอกห้องเรียน คุณครูจะปล่อยให้เด็กนักเรียนได้แสดงออกทางความคิดเห็นอย่างอิสระ ปล่อยให้โอกาสให้เด็กกล้าแสดงออกกล้าซักถาม การเรียนจึงเป็นไปด้วยความสุข สำหรับอาหารที่ทานในโรงเรียนเมื่อทานเสร็จต้องเก็บภาชนะเองให้เรียบร้อย การทำกิจกรรมหรือเล่นกีฬาในวิชาพลจะจะต้องเตรียมอุปกรณ์ไปเองเพื่อฝึกความเสียสละ และการเก็บอุปกรณ์เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนั้นเพื่อฝึกความเป็นระเบียบวินัย เด็กทุกคนจึงมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัยในตัวเองเสมอ (๕ เหตุผลที่ทำให้คนญี่ปุ่นมีระเบียบ, <http://www.painaima.com>, ๒๕๕๙)

แผนภาพที่ ๔-๑ : ระบบการเรียนการสอนของญี่ปุ่นไม่มีนักการภารโรง



แผนภาพที่ ๔-๑ : ระบบการเรียนการสอนของญี่ปุ่นไม่มีนักรการโรง (ต่อ)



ระบบการเรียนการสอนของญี่ปุ่น: โรงเรียนญี่ปุ่นไม่ต้องการนักรการโรง เพราะเชื่อว่า ต้องการให้นักเรียนทำความสะอาดกันเอง ทั้งนี้ เพื่อสร้างความมั่นใจและเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตให้กับเด็ก ๆ

ที่มา : ระบบการเรียนการสอนของญี่ปุ่นไม่มีนักรการโรง, ออนไลน์, ๒๕๕๙.

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรใช้ระบบการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตั้งแต่แรกเข้าเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา อย่างจริงจัง เข้มขัน และต่อเนื่อง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยรุ่นใหม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยที่มีคุณภาพ ตลอดจนควรมีการอบรมฝึกสอนสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านบริการต่าง ๆ โดยอาจใช้กลยุทธ์ของการแข่งขันชิงรางวัลระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ โดยรัฐบาลต้องมีบทบาทและให้ความสำคัญต่อการสร้างคนไทยให้ระเบียบวินัยในที่สาธารณะอย่างจริงจังและต่อเนื่องเช่นเดียวกัน โดยการปรับใช้โครงการ/กิจกรรม หรือหลักแนวคิดจากกรณีศึกษาเปรียบเทียบของสาธารณรัฐสิงคโปร์และญี่ปุ่นควบคู่กันไป

๒. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เพราะเห็นได้จากโครงการตาวิเศษเห็นนะ ซึ่งประสบความสำเร็จ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของคนไทยได้ในอดีต และยังคงเป็นที่เรียกร้องของหลาย ๆ ฝ่ายในปัจจุบันอีกด้วย เช่นเดียวกับกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ก็ใช้การรณรงค์อย่างเข้มข้นและต่อเนื่องยาวนานหลายสิบปี เพื่อสร้างคนสิงคโปร์ให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ จากแนวคิดที่จะสร้าง New Singapore โดยมีการรณรงค์ผ่านตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ หรือ Mascot ที่ชื่อว่า Singa ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ โดยรณรงค์ในรูปแบบของบทความ สารคดี โฆษณา เพลง และอื่น ๆ ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังได้มีการรณรงค์ด้วยโปสเตอร์และป้ายรณรงค์ (Banner) ในที่สาธารณะทั่วไป เช่น ป้ายจอรถเมล์ ศูนย์การค้า และตามตลาดเปิด ตลอดจนกิจกรรมโต้วาที การประกวด การจัดนิทรรศการ การจัดทำแผ่นพับ หนังสือคู่มือ เป็นต้น โดยเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับที่นายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด และอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ เป็นต้นมา ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑ : สรุปแผนการเผยแพร่รณรงค์ประชาสัมพันธ์ “New Singapore”

Time Span	Target	Slogan
1979–1980	Public, government and service sector	"Courtesy is our way of life. Make courtesy our way of life."
1981	Public, workers	"Courtesy is part of our tradition, it's so nice to be courteous."
1982	Public, employers and employees	"Courtesy is part of our tradition, it's so nice to be courteous."
1983	Public	"Courtesy and social responsibility, let's go the courtesy way."
1984	Public	"Courtesy is in us. Let's show it."
1985	Public	"A little thought means so much. Bring on a smile. Say 'Please/Thanks'."

ตารางที่ ๔-๑ : สรุปแผนการเผยแพร่รณรงค์ประชาสัมพันธ์ “New Singapore” (ต่อ)

Time Span	Target	Slogan
1986–1991	Public	1986: "A little thought means so much." 1987–1988: "Courtesy. It begins with me." 1989: "Courtesy begins with me." 1990: "Courtesy begins with me. Go on, be the first." 1991: "Courtesy begins with me."
1992	Public and transport	"Courtesy begins with me. Pass it on."
1993–1994	Singaporeans working, studying or living overseas and public	"Let courtesy show, wherever we go."
1995	Youth and public	"Courtesy. That's my kind of help."
1996–1997	General public	"Courtesy. Try a little kindness."
1998	Handphone, pagers and internet users and public	"Courtesy. Try a little kindness."
1999	Transport sector, transport users and public	"Let's move with courtesy"
2000	Handphone users and public	"Let's use handphones with courtesy."

ที่มา : National Courtesy Campaign (Singapore), 2017

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรหันมาทบทวนแนวทางของการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยรัฐบาลต้องถือเป็นวาระแห่งชาติและให้ความสำคัญอย่างใกล้ชิด โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและตลอดไป โดยมีหัวข้อเรื่องในการรณรงค์ที่ต้องการเน้นย้ำเป็นคราว ๆ ไป โดยศึกษากรณีเปรียบเทียบกับจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ก็ได้

๓. การใช้กฎหมาย เป็นแนวทางมาตรฐานสากลที่ใช้กันอยู่ในทุกประเทศ แต่ก็ยังเป็นแนวทางที่ไม่ยั่งยืน เพียงแต่ต้องการให้ผู้คนกระทำความผิดหลายจำ ทำให้คนไม่กล้ากระทำ หรือเป็นการเขียนเสียให้วอกแวก ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดข้อกำหนดกฎหมายเพื่อการสร้างควมมีระเบียบวินัยในสังคมขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะเรื่องการทิ้งขยะ และการสร้างวินัยจราจร แต่ก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้ได้อย่างได้ผลอย่างจริงจัง อาจเป็นเพราะข้อกำหนดที่มีมากมายยากต่อการปฏิบัติตาม ตลอดจนแรงต้านทานที่จะมีมาจากประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รักษากฎหมายมีแนวปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงควรใช้วิธีนำเทคโนโลยีสมัยใหม่คือ กล้องวงจรปิดมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติตามข้อบังคับตามกฎหมายอย่างเข้มข้น เพื่อลดแรงเสียดทานซึ่งหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมกับประชาชนที่กระทำความผิด และสร้างความเท่าเทียมกันของสังคมไม่ว่าใครจะกระทำความผิดก็ตาม โดยกรณีนี้สำหรับประเทศไทยไม่ควรมีระบบอุปถัมภ์รับฝากใบสั่งเพื่อเสียค่าปรับน้อยลง แต่ควรทำเป็นระบบที่มีองค์การกลางรับค่าปรับ หากใครไม่มาเสียค่าปรับในระบบก็ให้มีผลต่อการต่อทะเบียนรายปี ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความทันสมัยมาก เพราะหากใครกระทำความผิด ใบสั่งจะถูกส่งไปทางระบบออนไลน์สู่โทรศัพท์เคลื่อนที่ของคนคนนั้นเลย

จะเห็นได้ว่า แนวทางหลักใหญ่ที่จะเปลี่ยนคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะยังคงเป็นแนวทางดำเนินการเดิม ๆ ที่ประเทศไทยเคยดำเนินการแล้ว แต่อาจขาดหายไปบางช่วงเวลา เช่น การเรียนการสอนหน้าที่พลเมือง การรณรงค์ให้ทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง ดังนั้น จึงควรปรับกลยุทธ์ในการดำเนินการที่มีความตั้งใจจริงต่อประเทศชาติและต่อเด็กและเยาวชนที่จะเข้ามาดูแลและรักษาประเทศไทยต่อไปเป็นที่ตั้ง แนวทางที่จะดำเนินการต้องจริงจังมีความเข้มข้น ผู้รับผิดชอบและทุกภาคส่วนต้องบูรณาการร่วมกันให้ต่อเนื่อง โดยสามารถถอดบทเรียนจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ และญี่ปุ่น ซึ่งต้องเร่งดำเนินการทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษายังเห็นว่า มีแนวทางอื่น ๆ ที่ประเทศไทยได้มีความพยายามคิดค้นที่ควรดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสอดส่องผู้ไม่ประพฤติในระเบียบวินัยในที่สาธารณะตามข้อกำหนดของระเบียบ กฎ และกฎหมายที่มี โดยมีรางวัลการนำจับ ตามที่กรุงเทพมหานครได้มีมาตรการการจูงใจดังกล่าว เช่น กรณีการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง การขับซิ่งรถจักรยานยนต์บนทางเท้า เป็นต้น ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ได้ผลมาก มีประชาชนมาแจ้งเบาะแสเป็นจำนวนมาก โดยมาตรการนี้หากกรุงเทพมหานครพิจารณาตรวจสอบแล้วมีการจับกุมเปรียบเทียบปรับ ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสจะได้รับเงินรางวัล แต่หากพิจารณาตรวจสอบแล้วเป็นเพียงกรณีว่ากล่าวตักเตือน ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสก็จะได้เงินรางวัล ช่องทางการแจ้งเบาะแสนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือพร้อมภาพถ่ายที่เป็นประจักษ์พยาน ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครจะต้องให้ความปลอดภัยในชีวิตแก่ผู้ที่แจ้งเบาะแสด้วย

นอกจากนี้ ยังเห็นด้วยกับผู้ที่ให้สัมภาษณ์ที่เสนอแนะแนวทางการยกย่องคนดีมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเพื่อให้สังคมรับรู้ ในแต่ละระดับไป เช่น ภายในโรงเรียน องค์กร สถาบัน สมาคม ซึ่งอาจจะรวมไปถึงชุมชน จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะอย่างได้ผลนั้น แนวทางหนึ่งที่จะได้ผลมากตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นไว้ คือ การพึ่งพาผู้ใหญ่ที่เป็นผู้นำในทุกๆระดับที่ต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด จะต้องเป็นหลักมั่นคงและแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เยาวชน และคนในชาติ ทั้งในสถาบันครอบครัว สถาบันองค์กรหน่วยงาน สถาบันชุมชน สถาบันระดับจังหวัด และสถาบันชาติ ต้องปลูกฝังให้ทุกคนในทุกๆระดับวัยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเดียวกันด้วยความเสมอภาคไม่มีการใช้ระบบอภิสิทธิ์ชนหรือระบบอุปถัมภ์

ในสถาบันครอบครัวนั้นเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมาก พ่อแม่ต้องปลูกฝังความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความมีวินัยในเกิดขึ้นในจิตใจ อย่างเช่นวิถีของคนญี่ปุ่นที่จะสร้างเด็กให้มีจิตสำนึกที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่เสมอ เช่น การเข้าแถวรอคิว จะสอนให้เด็กเป็นคนตรงต่อเวลาและรักษาเวลา และปลูกฝังให้เด็กรู้คุณค่าของเวลา ตลอดจนฝึกความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม รวมทั้งฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้ หากประสบปัญหาที่จะคอยให้กำลังใจ หากลูกทำผิดพ่อแม่ก็ไม่ปกป้องหรือเข้าข้าง แต่จะว่ากล่าวตักเตือนหรือให้หยุดพฤติกรรมนั้น ๆ (๕ เหตุผลที่ทำให้คนญี่ปุ่นมีระเบียบ, ๒๕๕๙)

สรุป

ในการศึกษาเพื่อสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่เพื่อให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์บนพื้นฐานข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจนค้นพบสาเหตุปัจจัยที่คนไทยไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ และปัญหาที่เกิดจากคนไทยไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตามแนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA เพื่อนำไปสู่ขั้นตอน A (Action) โดยทำการปรับปรุงหรือพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะให้เป็นมาตรฐานเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว ตามที่ปรากฏผลวิเคราะห์ข้างต้น ทั้งนี้ จะได้นำไปสู่การเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยกำลังเป็นปัญหาหนึ่งที่บั่นทอนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพราะความมีระเบียบวินัยของคนในชาติเป็นพื้นฐานสำคัญของประเทศที่พัฒนาแล้ว และบ่งบอกถึงมาตรฐานคุณภาพของทรัพยากรบุคคลของประเทศ ที่สามารถบอกได้ว่า คนที่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเหล่านั้นเป็นคนที่รู้จักคิดอย่างมีเหตุมีผล คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของสังคมของประเทศเป็นใหญ่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หรือมีความเป็นพลเมืองที่ดี ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนนิสัยคนไทยที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะไปสู่การสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่กล่าวคือ สร้างคนไทยให้เป็นคนที่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เพื่อเป็นการพลิกโฉมทรัพยากรมนุษย์ของสังคมไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่าอารยประเทศ เพราะปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะนำพาประเทศไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์สู่ Thailand 4.0 และเป็นประเทศพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาการสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะนี้จะสามารถพัฒนาได้ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA หรือ Deming Cycle คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ที่เชื่อว่า คุณภาพสามารถปรับปรุงได้พัฒนาได้ เฉกเช่นเดียวกับแนวคิดของคุณทศ จิราธิวัฒน์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ เซ็นทรัลรีเทล คอร์ปอเรชั่น จำกัด ในคราวที่มาบรรยาย ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้กล่าวว่าการทำงานธุรกิจ ไม่เหมือนกับการวิ่งแข่ง ๑๐๐ เมตร ที่มีจุดสิ้นสุด แต่การทำงานธุรกิจต้องทำไปเรื่อยๆ ต้องพัฒนาไปเรื่อยๆ ซึ่งก็เหมือนกับงานของรัฐบาลและงานราชการที่ต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ คิดค้นแนวทางและวิธีการเพื่อพัฒนาประเทศต่อไปเรื่อยๆ บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง ครบถ้วน และรอบด้าน

จากการศึกษาข้อมูลทฤษฎีตามขั้นตอนของ P (Plan) และ D (Do) ตามแนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA ในประเด็นความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะนั้นทราบว่า ประเทศไทย โดยรัฐบาลทุกยุคสมัย ได้นโยบายการส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยเฉพาะการควบคุมไม่ให้ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ไม่ให้วางสิ่งกีดขวางบนทางเท้า การสร้างวินัยจราจร ได้มีการออกกฎหมายเพื่อเป็นข้อบังคับมากมาย ตลอดจนได้ส่งเสริมให้เด็กไทยมีระเบียบวินัย ผ่านคำขวัญวันเด็ก ตลอดจนพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในรัฐบาลปัจจุบันก็ได้บัญญัติค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ โดยได้ให้ความสำคัญของการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายไว้

ประการหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตาม ยังเป็นที่ปรากฏชัดจากข้อมูลทางสื่อมวลชนสื่อโซเชียลมีเดีย และจากที่ประสบพบเห็นโดยทั่วไปในสังคม พบว่า สังคมไทยต้องประสบกับความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนในชาติมากขึ้น แนวทางมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมาไม่สามารถตอบโจทย์ต่อปัญหาได้

ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาข้อมูลทฤษฎีและข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติในงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป เพื่อหาสาเหตุปัจจัยใดที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ทั้งที่ได้มีวางนโยบาย แผนงาน เพื่อการส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะอยู่แล้ว ซึ่งเป็นขั้นตอนของ C (Check) ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA โดยอาจกล่าวถึงสาเหตุปัจจัยสรุปในภาพรวมจากข้อค้นพบในการศึกษาได้ว่า

๑. สาเหตุปัจจัยรากเหง้าของค่านิยมวัฒนธรรมไทยที่รักสบาย ชอบทำอะไรตามใจตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก โดยไม่คิดคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

๒. สาเหตุปัจจัยของระบบการศึกษาไทยไม่มุ่งสอนความเป็นพลเมืองของประเทศอย่างจริงจัง เพื่อให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเองต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ และหมายรวมถึงความมีมารยาทในที่สาธารณะ

๓. สาเหตุปัจจัยของนโยบายการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนในชาติ มีมาอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ได้รับการดำเนินการในทางปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง โดยเฉพาะการณรงค์ให้ประชาชนตระหนักและสร้างความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่เกิดขึ้นจากจิตใจหรือในสามัญสำนึก ตลอดจนเรื่องข้อบังคับของกฎหมายก็ไม่ได้รับการบังคับใช้อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นการขาดความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

๔. สาเหตุปัจจัยที่ผู้ใหญ่ในสังคมไม่เป็นแบบอย่างที่ดี การใช้ความอภิสิทธิ์ชน หรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีและเป็นพฤติกรรมลอกเลียนแบบให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนคนในชาติ จึงทำให้ขาดความน่าเชื่อถือต่อนโยบายดังกล่าว และมีผลต่อการไม่ปฏิบัติตามนัยมาตรการและข้อบังคับของกฎหมายใด ๆ เป็นการสร้างค่านิยมของความมีอภิสิทธิ์ชน เป็นฐานการสร้างผู้มีอิทธิพล และอาศัยฐานเหล่านี้เกิดเป็นการกระทำที่ว่า เมื่อคุณทำได้ ฉันก็ทำได้บ้าง

จากการวิเคราะห์หาสาเหตุปัจจัยที่ทำให้คนไทยไม่อยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะแล้ว ยังได้ค้นพบข้อปัญหาของความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยที่ก่อให้เกิดปัญหาระดับชาติที่ตามมาอีกด้วย ซึ่งเป็นข้อค้นพบจากขั้นตอน C (Check) ตามแนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA เช่นกัน ดังนี้

๑. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากขยะ ซึ่งเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งทำให้บดบังความสวยงามของสถานที่ เป็นที่หมักหมมของแหล่งเชื้อโรค ปัญหาของกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ ตลอดจนปัญหาน้ำท่วมขังเมื่อฝนตกจำนวนมากเพราะมีขยะอุดตันเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขอนามัยตามมาเป็นห่วงโซ่ และทำให้เกิดสภาพแวดล้อมรอบบ้าน รอบที่ทำงาน และสังคมในองค์กรวมที่ไม่น่าอยู่ รวมทั้งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญใจและสุขภาพจิตเสีย

๒. ปัญหาด้านจรรยาบรรณอันเนื่องมาจากความไม่มีวินัยในการขับขี่ ทำให้การจราจรติดขัดด้วยการจอดรถไม่เป็นที่เป็นทางด้วยความเห็นแก่ตัว หรือความไม่ยอมกันทำให้ปิดกั้นการจราจรทุกทิศทุกทาง การขับรถแข่งกันปาดหน้ากัน อันส่งผลปัญหาของการทำร้ายกันเพราะบันดาลโทสะ นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อปัญหาการสูญเสียพลังงานโดยเปล่าประโยชน์ ทำให้เป็นภาระด้านงบประมาณของประชาชน รัฐบาล และบริษัทเอกชนที่ทำการค้าการลงทุน ตลอดจนมีผลต่อการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ และอาจไม่สามารถดึงดูดชาวต่างชาติให้มาลงทุนในประเทศไทยอีกด้วย

๓. ปัญหาด้านการท่องเที่ยว แม้ว่าประเทศไทยจะติดอันดับเมืองน่าท่องเที่ยวระดับโลกด้วยความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม นิสัยของคนไทยที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และเอื้อเฟื้ออารี แต่ขณะนี้แนวโน้มว่า เมืองไทยจะถูกลดอันดับสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวในสายตาของต่างประเทศจากปัญหาความไม่ปลอดภัย ลักษณะนิสัยที่มีความเห็นแก่ตัว และความสุขสบายส่วนตัวมากขึ้น ความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยที่มีมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะบั่นทอนความน่าสนใจของประเทศไทยในสายตาของนักท่องเที่ยว

๔. ปัญหาด้านภาระงบประมาณของประเทศที่สูญเสียเพื่อจัดหาเจ้าหน้าที่เก็บขนและกวาดขยะ พนักงานเทศกิจ ตำรวจจราจร ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่คิดสร้างสรรค์เพื่อให้ประชาชนอยู่ในระเบียบวินัย ดังเช่นเจ้าหน้าที่เก็บขนและกวาดขยะในเขตพระนคร ที่ต้องใช้ถึงจำนวน ๖๐๐ คนในแต่ละวัน เป็นต้น หากประชาชนชาวไทยทุกภาคส่วนมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ก็สามารถนำงบประมาณในส่วนนี้ไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศในการอื่นต่อไป

ปัญหาที่เกิดจากความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะข้างต้นนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ผู้ศึกษาพิจารณาในกรอบของความไม่มีวินัยในที่สาธารณะของการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง และปัญหาการจราจรที่ไร้ระเบียบเท่านั้น แต่หากพิจารณาในวงกว้างของปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะแล้วยังเป็นบ่อเกิดของปัญหาสังคมตามมาอีกมากมายเป็นห่วงโซ่ เช่น ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการทำลายป่าไม้ โดยเฉพาะปัญหาการคอร์รัปชันและประพฤตินิยมชอบในวงราชการ อันเนื่องมาจากระบบอุปถัมภ์และการเห็นแก่พวกพ้องของตนเพื่อความมีอภิสิทธิ์เหนือกฎหมายสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคม ผู้มีเงินจึงใช้สิทธิ์เหนือกฎหมายด้วยการใช้เงินซื้อเจ้าหน้าที่ ทำให้เกิดความไร้ระเบียบวินัยในที่สาธารณะแบบไม่ยำเกรง เป็นต้น

จากการวิเคราะห์สาเหตุปัจจัยและปัญหาของความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยของข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิของกลุ่มตัวอย่างสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางการสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตามขั้นตอน A (Action) ของกรอบแนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA ได้ดังนี้

๑. การศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังคนในชาติให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะและในสังคมได้ จะเห็นได้จากประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีระบบการศึกษาที่สอนความเป็นพลเมือง (Civic Education) รับผิดชอบต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อครอบครัว สังคม และประเทศ ตลอดจนความมีมารยาทและความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ การศึกษาที่ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญและมีบทบาทมากในการที่จะเปลี่ยนทัศนคติและนิสัยที่ถูกต้อง แม้ว่าจะต้องใช้ระยะเวลายาวนานเป็นช่วงชีวิตของคนเราที่จะบ่มเพาะปลูกฝัง แต่จะสร้างความตระหนักในความเป็นพลเมือง ความมีระเบียบวินัย และมีมารยาททั้งดงามในสังคม ไม่เป็นคนที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีความเห็น

แก่ตัวน้อย ไม่สร้างความรำคาญให้กับสังคมรอบข้าง ทำให้สังคมน่าอยู่ สะอาด และดึงดูดนักท่องเที่ยว และการค้าการลงทุนของต่างชาติ มีผลทำให้การทำลายสิ่งของสาธารณะลดน้อยลง ในที่สาธารณะ มีความสะอาดเพราะไม่มีการทิ้งขยะ ประชาชนมีวินัยจราจร สร้างความปลอดภัยให้กับคนเดินถนน ประชาชนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรใช้ระบบการศึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนความคิดเห็นทัศนคติ (mindset) ในการสร้างความเป็นพลเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตั้งแต่แรกเข้าเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา อย่างจริงจัง เข้มข้น และต่อเนื่อง โดยการปรับใช้โครงการ/กิจกรรม หรือหลักแนวคิดจากกรณีศึกษาเปรียบเทียบของสาธารณรัฐสิงคโปร์และญี่ปุ่นควบคู่กันไป

๒. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เป็นอีกแนวทางสำคัญที่จะสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เพราะเห็นได้จากโครงการดาวพิเศษเห็นนะ ซึ่งประสบความสำเร็จ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ทิ้งขยะของคนไทยได้ในอดีต ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ก็ใช้การรณรงค์อย่างเข้มข้นและต่อเนื่องยาวนานหลายสิบปี โดยความใส่ใจของท่านนายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อสร้างคนสิงคโปร์ให้มีระเบียบวินัยและมารยาทในที่สาธารณะ จากแนวคิดที่จะสร้าง New Singapore โดยมีการรณรงค์ผ่านตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ หรือ Mascot ที่ชื่อว่า Singa ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ตลอดจนการรณรงค์ในทุกรูปแบบของการสื่อสารในทุกกลุ่มเป้าหมายและในทุกสถานที่สาธารณะ อาทิ บทความ สารคดี โฆษณา เพลง และอื่น ๆ ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์ และป้ายรณรงค์ (Banner) ตามป้ายจอดรถเมล์ ศูนย์การค้า และตามตลาดเปิด ตลอดจนกิจกรรมได้วาที่การประกวด การจัดนิทรรศการ การจัดทำแผ่นพับ หนังสือคู่มือ เป็นต้น

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรหันมาทบทวนแนวทางของการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยรัฐบาลต้องถือเป็นวาระแห่งชาติและให้ความสำคัญอย่างใกล้ชิด โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และตลอดไป โดยมีหัวข้อเรื่องในการรณรงค์ที่ต้องการเน้นย้ำเป็นคราว ๆ ไปในรายปี หรือคราวละ ๒ ปี โดยศึกษากรณีเปรียบเทียบจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ก็ได้

๓. กฎหมายเป็นแนวทางมาตรฐานสากลที่ใช้กันอยู่ในทุกประเทศ แต่ก็ใช่ว่าจะเป็นแนวทางที่ไม่ยั่งยืน เพียงแต่ต้องการให้ผู้คนกระทำความผิดหลายจำ โดยประเทศไทยได้กำหนดข้อกฎหมายเพื่อการสร้างควมมีระเบียบวินัยในสังคมขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะเรื่องการทิ้งขยะ และการสร้างวินัยจราจร แต่ก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้ผลอย่างจริงจัง อาจเป็นเพราะข้อกฎหมายที่มีมากมายยากต่อการปฏิบัติตาม ตลอดจนแรงต้านทานที่จะมีมาจากประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รักษา กฎหมายมีแนวปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงควรใช้วิธีนำเทคโนโลยีสมัยใหม่คือ กล้องวงจรปิดมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติตามข้อบังคับตามกฎหมายอย่างเข้มข้น เพื่อลดแรงเสียดทานซึ่งหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมกับประชาชนที่กระทำความผิด และสร้างความเท่าเทียมกันของสังคมไม่ว่าใครจะกระทำความผิดก็ตามโดยการใส่ระบบองค์การกลางในการรับค่าปรับ เพื่อป้องกันการรับฝากใบสั่งในการลดหย่อนการกระทำความผิด และหากผู้กระทำความผิดไม่มาเสียค่าปรับตามระบบดังกล่าวก็ให้มีผล

ต่อการต่อทะเบียนรถหรือการต่อภาษีรถยนต์ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้อยู่ในปัจจุบัน และมีความทันสมัยรวดเร็วมาก เพราะหากใครกระทำความผิด ใบสั่งจะถูกส่งไปทางระบบออนไลน์สู่โทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้กระทำความผิดโดยตรง

๔. แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสอดส่องผู้ไม่ประพฤติในระเบียบวินัยในที่สาธารณะตามข้อกำหนดของระเบียบ กฎ และกฎหมายที่มี โดยมีรางวัลการนำจับ ตามที่กรุงเทพมหานครได้มีมาตรการการจูงใจดังกล่าว เช่น กรณีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางการจับที่รถจักรยานยนต์บนทางเท้า เป็นต้น นับว่าเป็นการดำเนินการที่ได้ผลมาก เนื่องจากมีประชาชนมาแจ้งเบาะแสเป็นจำนวนมาก

๕. แนวทางการยกย่องคนดีมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเพื่อให้สังคมรับรู้ในแต่ละระดับไปเช่น ภายในโรงเรียน องค์กร สถาบัน สมาคม ซึ่งอาจจะรวมไปถึงชุมชน จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในประเด็นปัญหาความไม่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะของคนไทยของผู้ศึกษานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยใหม่ โดยต้องการเห็นคนไทย มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะอย่างเห็นผลและเป็นรูปธรรมจากแนวทางการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ ดังนี้

๑. การดำเนินงานในระยะสั้น

๑.๑ รัฐบาล โดย มติคณะรัฐมนตรีควรกำหนดนโยบาย “New Thai People” เป็นวาระแห่งชาติในระยะยาว เพื่อเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทยใหม่ในการส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติรับไปดำเนินการในการกำหนดแผนการดำเนินงาน แนวทาง และมาตรการเพื่อสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ภายใน ๒๐ ปี ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ตลอดจนการจัดทำแผนเผยแพร่รณรงค์การสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เป็นคราว ๆ ไป อาจจะปีละแนวคิด หรือ ๒ ปีละแนวคิด ตามแต่จะเห็นสมควรตามสถานการณ์

๑.๒ มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร รับไปดำเนินการตามข้อกำหนดของระเบียบและกฎหมายในการทิ้งขยะและการวางสิ่งของเกะกะบนทางเท้าให้มีความเข้มข้นและเสมอภาคกัน ตลอดจนการณรงค์ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะและการวางสิ่งของเกะกะบนทางเท้า

๑.๓ มอบหมายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รับไปดำเนินการเกี่ยวกับวินัยจราจรของประชาชน โดยอาจเริ่มจากการณรงค์ให้ประชาชนข้ามถนนบนทางม้าลาย และรณรงค์ให้ผู้ขับขี่หยุดยานพาหนะเมื่อเห็นคนข้ามถนนบนทางม้าลาย หรือการรณรงค์ไม่จอดพาหนะกีดขวางการจราจร เป็นต้น ซึ่งจะต้องทำอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง และขยายผลในเรื่องวินัยจราจรในเรื่องอื่น ๆ อีกด้วย

๒. การดำเนินงานในระยะกลาง

๒.๑ การขอความร่วมมือทุกภาคส่วนตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมร่วมสร้างสังคมไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เพื่อจัดโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีจิตตระหนักรู้ในความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ และจัดให้มีการประกวดเจ้าหน้าที่ดีเด่นด้านความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะประจำปี

๒.๒ มอบหมายกระทรวงคมนาคมจัดโครงการฝึกอบรมผู้ขับขี่รถสาธารณะในด้านความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตลอดจนเป็นผู้ให้บริการที่มีน้ำใจดีน่าใจ มีมารยาทที่ดีต่อผู้ใช้บริการ มีการพูดจาที่ดี และมีความอดทนอดกลั้น ซึ่งต้องเป็นโครงการฝึกอบรมที่มีความต่อเนื่อง โดยมีการประกวดคัดเลือกผู้ขับขี่ที่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะดีเด่นประจำปี และอาจจัดทำสติ๊กเกอร์หรือป้ายที่ผ่านการเข้ารับการอบรมแล้วมอบให้กับผู้ขับขี่รถสาธารณะเพื่อนำไปติดที่รถให้เด่นชัด เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้โดยสาร และต้องการเลือกใช้บริการจากรถสาธารณะที่ผ่านการอบรมแล้ว

๓. การดำเนินงานในระยะยาว

๓.๑ มอบหมายกระทรวงศึกษาธิการปฏิรูปการเรียนการสอนในรูปแบบของการคิดวิเคราะห์ การกล้าแสดงออกในเชิงความคิดเห็น โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองหน้าที่ที่พึงมีต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะในเรื่องของความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ในการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตในโลกภายนอกด้วยตัวเองอย่างมีคุณภาพที่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตลอดจนการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบาย “New Thai People” และตามแนวคิด หรือ Slogan ที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติกำหนดแต่ละคราวไป อาทิ การรณรงค์ตามแนวคิดนั้น ๆ ว่า มีความเห็นอย่างไร การเรียงความ การออกแบบแผ่นพับรณรงค์ การออกแบบสร้างสรรค์ตามความเห็นของนักเรียน การสร้างกิจกรรมเพื่อรณรงค์ตามแนวคิดที่กำหนด นอกจากนี้ ควรทบทวนการนำหนังสือสมบัติผู้ดีที่มีมาแต่โบราณและที่สามารถปฏิบัติได้จริงในสังคมปัจจุบันมาสอนมาฝึกฝนนักเรียนให้รู้จักมารยาทที่ดีที่พึงปฏิบัติในที่สาธารณะ

๓.๒ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติกำหนดแนวคิด หรือ Slogan เกี่ยวกับการรณรงค์ส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะในแต่ละปี พร้อมร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในรูปแบบประชารัฐเพื่อรณรงค์เผยแพร่ตามแนวคิดที่กำหนดทางสื่อมวลชนในแขนงต่าง ๆ ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ ตลอดจนทางโซเชียลมีเดีย รวมทั้งกิจกรรมรณรงค์ในที่สาธารณะต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ การสัมมนาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการให้รางวัลแก่บุคคล

๓.๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละปีว่ามีผลการดำเนินการเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นการตรวจสอบตามกระบวนการขั้นตอน C(Check) ของกรอบแนวคิดทฤษฎี PDCA เพื่อปรับคุณภาพการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

ในการนี้ การศึกษาเพื่อเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยใน
ที่สาธารณะนี้อาจจะดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาในสายตาของคนทั่ว ๆ ไป แต่ในมุมมองของผู้ศึกษา
ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหากพิจารณาให้ลึกซึ้งในประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า ความมีระเบียบ
วินัยในที่สาธารณะเป็นพื้นฐานสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วตาม
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยังเป็นการลดปัญหาที่จะตามมาอีกมากมายอีกด้วย ดังนั้น ผู้ศึกษา
จึงคาดหวังว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์อยู่บ้างต่อแนวนโยบายแห่งรัฐ และนำไปสู่
ความตระหนักของฝ่ายบริหารของบ้านเมืองในการแก้ไขปัญหาต่อไปให้สัมฤทธิ์ผล

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. เอกลักษณ์ของชาติกับการพัฒนาชาติไทย. : กรุงเทพฯ : สำนักปลัดนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๘.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. “ข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง”. รายงานการวิจัย, สำนักงานการศึกษา, ๒๕๕๙.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กอบชัย บุญอรณะ “สัมมนาทางวิชาการเนื่องในวันโลกรำลึกถึงผู้สูญเสียจากอุบัติเหตุทางถนน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙”. ๒๕๕๙.

“กลยุทธ์/แนวทางการปฏิบัติ ตามแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนจังหวัดกระบี่ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘”. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๘.

“แนวทางการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย”. เอกสารประกอบการประชุม, ๒๕๕๙.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. “รายงานวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง”. ๒๕๕๙.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัย”. บทความด้านสุขภาพจิต, ๒๕๔๗.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“การเห็นแก่ตัวในที่สาธารณะ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://www.th-th.facebook.com/ohmysat/>, 2017.

“กระแสโลกาภิวัตน์”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://is2globalization.blogspot.com/2013/03/globalization.html>, ๒๕๕๖

“คนไทยไร้ระเบียบที่สุดในโลก จริงไหม?”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : www.pantip.com/topic/30073860, ๒๕๕๖

“ความรับผิดชอบและการเคารพ กฎ ระเบียบ วินัยของคนอังกฤษ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://pantip.com/topic/35387568>, ๒๕๕๘.

“ความหมายของระเบียบวินัย อ้างถึงใน ลัดดา บุญทรง”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://www.kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/6410/9/Chapter2.pdf>, ๒๕๔๘.

- “คุณมีวินัยมากน้อยแค่ไหน...มาดูระเบียบวินัยของคนญี่ปุ่นกัน”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/JapanPerspectives/posts/685196561657354>, ๒๕๕๘.
- “จำได้ไหม? ตาวิเศษเห็นนะ โครงการรณรงค์สุดเจ๋งในอดีต”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : www.teen.mthai.com/variety/88074.html, ๒๕๕๘.
- ชลธิชา มั่นนวล. “ปัญหาความเสื่อมโทรมทางคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในการแสดงความคิดเห็นเชิงลบ ; ปัญหาเล็กที่ไม่ควรมองข้าม”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : group1.blogspot.com/2013/01/53410851.html
- “ทำไมคนไทยถึงไม่มีระเบียบวินัยและเห็นแก่ตัว?”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://pantip.com/topic/31905813>, ๒๕๕๗.
- “ไทยอันดับ 1 ประเทศอดนิยมน บนเส้นทางสายไหม สายนักท่องเที่ยวจีน”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=9600000051805> และ <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/756663>, 2017.
- “นิสัยแย่ ๆ ของคนไทย ถึงเวลาหรือยังที่จะต้องได้รับการแก้ไข?”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://oknation.nationtv.tv/blog/Smartlearning>, ๒๕๕๕.
- “แนวคิดและทฤษฎีการจัดการ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://adisony.blogspot.com/2012/10/edward-deming.html>, ๒๕๕๕.
- “ประเภทของวินัย”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/10/9/Chapter2.pdf>, ๒๕๕๘.
- “ปัญหาขยะที่อุดตันทางระบายน้ำจนส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขัง”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://www.thairath.co.th/content/956497>, 2017.
- “พื้นฐานคนไทยไม่แค่เห็นแก่ตัวแต่กลัวคนรวยและชอบใช้กำลัง”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://www.cookiecoffee.com/diary/92935/thai-people-true-nature-selfishness-respect-rich-lose-face>, ๒๕๕๙.
- มหาสารคาม, มหาวิทยาลัย. “ถนนสีขาว : วินัย น้ำใจ มีได้ไม่ต้องอายุใคร”, (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://www.talk.mthai.com/inbox/372821.html>, ๒๕๕๙.
- “ระเบียบวินัยพัฒนาชาติ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : https://www.traipop2010.blogspot.com/2010/06/blog-post_25.html, ๒๕๕๓.
- “ระเบียบวินัย อยากรู้..หรือจำเป็นต้องมี?”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : https://www.TonyMao_NK51 <https://pantip.com/topic/33847513>, ๒๕๕๘.
- “รายการคืนความสุขให้คนในชาติ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://www.youtube.com/watch?v=Z1LdKoRKokM>, ๒๕๕๘.
- “วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <https://th.wikipedia.org/wiki/คำขวัญวันเด็ก>, ๒๕๖๐.

เสรี, วินัยชีวิต. “การสื่อสารคือการพัฒนา”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก :

<http://www.phonghit.com>, ๒๕๕๖.

“สรุปแผนการเผยแพร่รณรงค์ประชาสัมพันธ์ “New Singapore”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก :

[https://en.m.wikipedia.org/wiki/National_Courtesy_Campaign_\(Singapore\)](https://en.m.wikipedia.org/wiki/National_Courtesy_Campaign_(Singapore)),
2017.

ศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางถนน, สำนักงานเครือข่ายลดอุบัติเหตุ. “แผนงานส่งเสริมการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : www.ryt9.com/s/cabt/1375916 . ๒๕๕๘.

“๕ เหตุผลที่ทำให้คนญี่ปุ่นมีระเบียบ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://www.painaima.com>, ๒๕๕๙.

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : นางสาวอรนุช ศรีนนท์
- วัน เดือน ปีเกิด : ๒ เมษายน ๒๕๐๖
- การศึกษา : ปริญญาตรี นิเทศศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
: ปริญญาโท Kennesaw State College GA. USA.
- ประวัติการทำงาน
- โดยย่อ : ผู้อำนวยการกองกลางสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี
: ผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี
: ผู้อำนวยการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติสำนักงานปลัด
สำนักนายกรัฐมนตรี
: ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ตรวจราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง สร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ : คนไทยอยู่ในระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

ผู้วิจัย นางสาวอรนุช ศรีนนท์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ประจำเขตตรวจราชการที่ ๑๓

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระเบียบวินัยเป็นปัจจัยให้คนในสังคมเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน นำพาให้เราอยู่ร่วมกับคนในสังคมอย่างสงบสุข ประเทศเจริญก้าวหน้า เพราะระเบียบวินัยเป็นของดี เป็นสิ่งดี ทำให้เกิดความดีงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงาม ประเทศที่เจริญเป็นประเทศพัฒนาแล้วเช่นในเอเชีย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสิงคโปร์ ประชาชนของประเทศมีระเบียบวินัยดีมากกว่าประเทศอื่นอย่างเห็นได้ชัด

ครั้นย้อนกลับมาดูประเทศไทย ซึ่งเป็นบ้านของเราจะเห็นว่า บ้านเมืองไม่มีความสะอาด ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีเหตุมาจากการไม่อยู่ในระเบียบวินัย ประการสำคัญน่าจะมาจากวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทยที่ว่า “ทำอะไรตามใจ คือ ไทยแท้” จึงส่งผลให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่เคยชินอย่างน้อย ๒ ประการ คือ

๑. ความมั่งง่าย คือ คนที่นี้จะทำอะไรก็ทำ นี้จะทิ้งอะไรก็ทิ้ง ตามความเคยชิน หรือตามใจตนเอง เช่น การขับขีหรือจอตรถจักรยานยนต์บนทางเท้า การทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำ หรือที่สาธารณะ โดยไม่คำนึงว่า การทำหรือทิ้งไปแล้วจะเป็นโทษหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความเสียหายให้แก่ผู้ใดหรือไม่

๒. ความมักได้ คือ คนที่เห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัว ไม่คิดถึงผู้อื่น ขอให้ตนเองได้ประโยชน์จะทำทันที เช่น การค้าขายบนทางเท้า การสร้างอาคารล่วงล้ำที่สาธารณะ โดยไม่คำนึงถึงผลร้าย หรือโทษที่จะเกิดตามมา

ด้วยปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดในขณะนี้ว่า สังคมไทยขาดระเบียบวินัยในที่สาธารณะที่ใช้ร่วมกันมากขึ้นและเห็นกันเป็นอาเจียนในชีวิตประจำวัน ในหน้าหนังสือพิมพ์ และในโซเชียลมีเดีย เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง บางที่ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน บ้างมั่งง่ายทิ้งขยะลงในคูคลอง ทำให้น้ำเน่าเสีย ตื่นเงิน ส่งผลถึงปัญหาน้ำท่วมขัง กลายเป็นสังคมเมืองไม่น่าอยู่ หรือความไม่มีวินัยบนทางเท้า พ่อค้าแม่ค้าเบียดบังพื้นที่บนทางเท้าของคนเดินเท้า ทำให้มีพื้นที่ทางเดินน้อยนิดถูกจำกัด เป็นความแออัดและลิดรอนสิทธิของคนเดินเท้า บางครั้งทำให้คนเดินเท้าละเมิดสิทธิของผู้ใช้รถใช้ถนนในการขับขี่ยานพาหนะ ด้วยการเดินบนถนน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือโศกนาฏกรรมที่ไม่อาจคาดคิดอันเป็นการสูญเสียที่ไม่ควรเกิดขึ้น ซึ่งเป็นการขยายวงของปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่มีผลตั้งต้นมาจากความไม่มีระเบียบวินัยของคนในชาติ

อีกกรณีของความไม่มีวินัยจราจรที่ประสบพบเจออยู่บ่อยครั้งจนกลายเป็นความเคยชินที่มองข้าม เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอด ทำให้กีดขวางการจราจร บางทีซ้ำร้ายจอดรถซ้อนคัน ทำให้พื้นที่การจราจรยิ่งแคบยิ่งเล็ก ส่งผลให้การจราจรติดขัด เสียเวลาในการเดินทาง ทำให้การนัดหมายคลาดเคลื่อน อาจส่งผลให้การปฏิบัติงานทั้งทางราชการและเอกชนการค้าธุรกิจเสียหาย ทั้งยังเป็น การสิ้นเปลืองทรัพยากรน้ำมันเพื่อการพาหนะอีกด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสียหายแก่ประเทศเป็น ห่วงโซ่ อาจส่งผลกระทบต่อในเรื่องการค้าการลงทุนของต่างชาติได้ เพราะจะทำให้มีราคาต้นทุนที่สูงขึ้น และกลายเป็นปัญหาหนึ่งหรือจุดด้อยของการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติในประเทศไทย หรือการ ผิดวินัยจราจรในการขับสวนทางในช่องทางซ้าย มีให้เห็นอยู่บ่อยครั้งมากมายที่นำมาซึ่งความสูญเสีย ทั้งทรัพย์สินและชีวิตของผู้ที่ฝ่าฝืนวินัยของสังคมและผู้ทีบริสุทธ์ที่ปฏิบัติตามวินัย นั้นหมายถึงการ สูญเสียทรัพยากรบุคคลของประเทศเพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศ โดยไม่มีเหตุอันควร

ปัญหาความไม่มีวินัยในที่สาธารณะของคนไทยที่กล่าวมาข้างต้น ดูเหมือนจะเป็นเรื่อง เล็กชินตาที่ทุกคนอาจมองข้ามไป แต่เรื่องเล็ก ๆ ชินตานี้ได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติประการ หนึ่ง คือ การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ การทำลายทรัพยากรป่าไม้ ซึ่ง มีผลต่อความเป็นอยู่และความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนในถิ่นฐานนั้น ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลง ระบบนิเวศของประเทศไทย ความแปรปรวนของฤดูกาล การเกิดอุทกภัยวาตภัย ความแห้งแล้ง และการ เปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิโลก

ข้อปัญหา เรื่อง ความไม่มีวินัยในที่สาธารณะ ในขณะนี้ ได้เป็นปัญหาสะสมและขยายวง กว้างขึ้นจนเป็นแรงผลักดันให้รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญด้วยการณรงค์ประชาสัมพันธ์ จนกระทั่ง ออกกฎ ระเบียบต่าง ๆ มากมายให้ประชาชนถือปฏิบัติตลอดเวลา เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมได้บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และปลูก จิตสำนึกเพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่การ ลด คัดแยกที่ต้นทาง จนถึงการทำจัดขั้นสุดท้าย ตลอดจนลดการใช้ถุงพลาสติกและหันมาใช้วัสดุอื่น แทน การสร้างจิตสำนึกและวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่นักเรียนและเยาวชน รวมไปถึงการ ดำเนินทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้ง ลักลอบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน กากอุตสาหกรรม กาก กัมมันตรังสีของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ ที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

กรณีวินัยจราจร คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบข้อบังคับอยู่ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา จนล่าสุด เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจราจรทาง บก (ฉบับที่ ...) พ.ศ.ในสาระสำคัญ ได้แก่ การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหุโทษ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานจราจร พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบให้เหมาะสมกับ สภาวะการณ์ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมไปแล้วใน มาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการบังคับผู้ขับขี่ที่ได้รับใบสั่งแล้วไม่ไปชำระค่าปรับ โดยกำหนดให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ออกหนังสือแจ้งเตือนผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถให้มาชำระค่าปรับภายใน ๑๕ วัน หากยังไม่ปฏิบัติให้ชะลอการรับชำระภาษีประจำปีไว้ก่อน และให้นายทะเบียนมีอำนาจยึดหรือพักใช้ ใบอนุญาตขับขี่ของบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ส่งผลให้มาตรการ ป้องกันอุบัติเหตุมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ขับขี่ต้องจัดให้คนโดยสารในรถทุกคน ทุกที่นั่งรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยขณะโดยสารรถยนต์ ตลอดจนเพิ่มอัตราโทษในความผิดฐานแข่ง

รถในทางโดยมิได้รับอนุญาต จำคุกไม่เกิน ๑ปี ปรับ ๖,๐๐๐- ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า ๑ เดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ เป็นต้น (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์ การเมือง ๔ มกราคม ๒๕๖๐ : www.prachachat.net)

ดังตัวอย่างข้างต้น เป็นมาตรการผลักดันที่รัฐบาลแต่ละสมัยได้ดำเนินการด้วยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกฎเกณฑ์ ระเบียบ และกฎหมาย เพื่อการบังคับใช้ให้คนในสังคมมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ได้ผ่านการกลั่นกรองมาเป็นวิธีการปฏิบัติอย่างมากมาย สูญเสียงบประมาณดำเนินการอย่างมากมายในแต่ละปีงบประมาณเช่นกัน แต่การขับเคลื่อนดังกล่าวกลับยังไม่เห็นผลเท่าที่ควร และไม่เป็นผลในระยะยาว

ด้วยความเชื่อของผู้ศึกษาที่ว่า ความมีวินัยของคนในชาติเป็นรากฐานสำคัญในการปลดปล่อยปัญหาที่เผชิญอยู่ ไม่ว่าจะ ความเป็นระเบียบของสังคม ปัญหาการทิ้งขยะ ปัญหาการจราจร ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น และยังเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย ประกอบด้วยอยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลากหลายด้านที่สั่งสมมานานตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงจำเป็นต้องเร่งปรับตัวขนานใหญ่ประการหนึ่งในการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการกล่อมเกลาสังคมสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบกับกรณีเดียวกันนี้ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ปัจจุบัน คือ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ได้กล่าวถึง การสร้างวินัยในตนเองว่า “การจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ยั่งยืนเคยชิน ย่อมมาจากจิตใจที่มีความพึงพอใจ มีความสุขในการทำพฤติกรรมนั้น เมื่อเกิดปัญญาเรียนรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ มองเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการกระทำนั้น จะเป็นวิธีสร้างวินัย ความรับผิดชอบในตนเอง เป็นการจัดสรรโอกาส ทำให้ชีวิตและสังคมมีระเบียบเป็นโอกาสแก่การพัฒนามนุษย์” ดังนั้น จึงควรปฏิรูปหรือเปลี่ยนโฉมค่านิยมวัฒนธรรม หรือ Stereotype จากคนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยมีระเบียบวินัย เป็นการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของคนไทย โดยกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยของคนไทยในที่สาธารณะ (หาปัญหา)

๒. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านสังคมในการสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการปฏิรูปหรือเปลี่ยนโฉมค่านิยมวัฒนธรรม หรือ Stereotype จากคนไทยไม่มีระเบียบวินัย เป็นคนไทยมีระเบียบวินัย (ได้แนวทางการพัฒนามาแก้ปัญหา)

๓. เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของคนไทยด้านวินัยในที่สาธารณะของคนไทยโดยกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

๑. มิติด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลสภาพปัญหา ความเป็นมา การดำเนินงาน และกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับความมีวินัยในที่สาธารณะที่เน้นในเรื่องของปัญหาการทิ้งขยะ ปัญหาการจราจร การศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

๒. มิติด้านประชากร

ศึกษาจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย

๒.๑ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับนโยบาย คือ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติดังนี้

๔.๑.๑ หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๔.๑.๒ ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ อดีตปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

และในฐานะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๔.๑.๓ นายวิทยา ผิวผ่อง อดีตผู้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันดำรง

ตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะอนุกรรมการยุทธศาสตร์เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๒.๒ กลุ่มพลเมืองในประเทศที่อยู่ในระเบียบวินัย ซึ่งเป็นนักศึกษาต่างชาติในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๕๙ คือ Col. Poh Boon Hock จากสาธารณรัฐสิงคโปร์

๒.๓ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานควบคุมความมีระเบียบวินัยในสังคมในที่สาธารณะ ประกอบด้วย ตำรวจ เจ้าพนักงานเทศกิจ พนักงานผู้เก็บขยะ และกวาดขยะ จำนวน ๙ คน

๒.๔ กลุ่มประชาชนทั่วไปในที่สาธารณะ จำนวน ๓ คน

๓. กรอบความคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ได้นำทฤษฎี Deming Cycle หรือ วงจร PDCA กล่าวคือ วงจรการบริหารงานคุณภาพมาใช้ เนื่องจากทฤษฎีนี้เชื่อว่า คุณภาพสามารถปรับปรุงได้ การพัฒนาคุณภาพขั้นพื้นฐาน จะสามารถกำหนดสาเหตุและขั้นตอนการทำงานได้อย่างมีระบบและคุณภาพดีขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมาย และวางแผนแก้ปัญหา

๒. D (DO) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหตามแนวทางที่วางไว้

๓. C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล

๔. A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลทฤษฎีด้วยการค้นคว้าจากเอกสารการวิจัย บทความวิเคราะห์วิจารณ์ เอกสารของราชการ กฎ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ประชากรศึกษาที่กำหนดข้างต้น แล้วนำสู่กระบวนการศึกษาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตีความสรุปผลการวิจัยจากข้อมูลการวิจัยทั้งทฤษฎี และปฐมภูมิ

ผลการวิจัย

๑. การศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังคนในชาติให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะและในสังคม จะเห็นได้จากประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีระบบการศึกษาที่สอนความเป็นพลเมือง (Civic Education) รู้บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อครอบครัว สังคม และประเทศ ตลอดจนความมีมารยาท การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน และความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ การศึกษาถือว่าเป็นกุญแจสำคัญและมีบทบาทมากในการที่จะเปลี่ยนทัศนคติและนิสัยที่ถูกต้อง แม้ว่าจะต้องใช้ระยะเวลายาวนานเป็นช่วงชีวิตของคนเราที่จะบ่มเพาะปลูกฝัง แต่ต้องสร้างความตระหนักในจิตใจของความเป็นพลเมือง ความมีระเบียบวินัย และมีมารยาทที่งดงามในสังคม ไม่เป็นคนที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีความเห็นแก่ตัวน้อย ไม่สร้างความรำคาญให้กับสังคมรอบข้าง ทำให้สังคมน่าอยู่ สะอาด และดึงดูดนักท่องเที่ยวและการค้าการลงทุนของต่างชาติ มีผลทำให้การทำลายสิ่งของสาธารณะลดน้อยลง ในที่สาธารณะมีความสะอาดเพราะไม่มีการทิ้งขยะ ประชาชนมีวินัยจราจร สร้างความปลอดภัยให้กับคนเดินถนน ประชาชนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรใช้ระบบการศึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนความคิดเห็น ทัศนคติ (Mindset) ในการสร้างความเป็นพลเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ อย่างจริงจัง เข้มข้น และต่อเนื่อง โดยการปรับใช้โครงการ/กิจกรรม หรือหลักแนวคิดจากกรณีศึกษาเปรียบเทียบของสาธารณรัฐสิงคโปร์และญี่ปุ่นควบคู่กันไป

๒. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เป็นอีกแนวทางสำคัญที่จะสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เพราะเห็นได้จากโครงการตาวิเศษเห็นนะ ซึ่งประสบความสำเร็จ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ทิ้งขยะของคนไทยได้ในอดีต ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ก็ใช้การรณรงค์อย่างเข้มข้นและต่อเนื่องยาวนานหลายสิบปี โดยความใส่ใจของท่านนายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อสร้างคนสิงคโปร์ให้มีระเบียบวินัยและมารยาทในที่สาธารณะ จากแนวคิดที่จะสร้าง New Singapore โดยมีการรณรงค์ผ่านตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ หรือ Mascot ที่ชื่อว่า Singa ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ตลอดจนการรณรงค์ในทุกรูปแบบของการสื่อสารในทุกกลุ่มเป้าหมายและในทุกสถานที่สาธารณะ อาทิ บทความ สารคดี โฆษณา เพลง และอื่น ๆ ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ และป้ายรณรงค์ (Banner) ตามป้ายจอดรถเมล์ ศูนย์การค้า และตามตลาดเปิด ตลอดจนกิจกรรมไต่หวาย การประกวด การจัดนิทรรศการ การจัดทำแผ่นพับ หนังสือคู่มือ เป็นต้น

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรหันมาทบทวนแนวทางของการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยรัฐบาลต้องถือเป็นวาระแห่งชาติและให้ความสำคัญอย่างใกล้ชิด โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และต่อไป โดยมีหัวข้อเรื่องในการ

รณรงค์ที่ต้องการเน้นย้ำเป็นคราว ๆ ไปในรายปี หรือคราวละ ๒ ปี ตามสถานการณ์ โดยศึกษากรณีเปรียบเทียบจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ก็ได้

๓. กฎหมายเป็นแนวทางมาตรฐานสากลที่ใช้กันอยู่ในทุกประเทศ แต่ก็เป็นแนวทางที่ไม่ยั่งยืนเพียงแต่ต้องการให้ผู้คนกระทำความผิดหลายจำ โดยประเทศไทยได้กำหนดข้อกฎหมายเพื่อการสร้างควมมีระเบียบวินัยในสังคมขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะเรื่องการทิ้งขยะ และการสร้างวินัยจราจร แต่ก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้ได้อย่างได้ผลอย่างจริงจัง อาจเป็นเพราะข้อกฎหมายที่มีมากมายยากต่อการปฏิบัติตาม ตลอดจนแรงต้านทานที่จะมีมาจากประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รักษากฎหมายมีแนวปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงควรใช้วิธีนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ใช้กันอยู่ คือ กล้องวงจรปิดมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติตามข้อบังคับตามกฎหมายอย่างเข้มข้น โดยการใช้ระบบองค์การกลางในการรับค่าปรับ เพื่อป้องกันการรับฝากใบสั่งในการลดหย่อนการกระทำผิด และหากผู้กระทำความผิดไม่มาเสียค่าปรับตามระบบดังกล่าวก็ให้มีผลต่อการต่อภาษีรถรายปี ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้อยู่ในปัจจุบัน

๔. แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสอดส่องผู้ไม่ประพฤติในระเบียบวินัยในที่สาธารณะตามข้อกำหนดของระเบียบ กฎ และกฎหมายที่มีโดยมีรางวัลการนำจับ ตามที่กรุงเทพมหานครได้มีมาตรการการจูงใจดังกล่าว เช่น กรณีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง การจับชี้รถจักรยานยนต์บนทางเท้า เป็นต้นนับว่าเป็นการดำเนินการที่ได้ผลมาก เนื่องจากมีประชาชนมาแจ้งเบาะแสเป็นจำนวนมาก

๕. แนวทางการยกย่องคนดีมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะเพื่อให้สังคมรับรู้ในแต่ละระดับไป เช่น ภายในโรงเรียน องค์กร สถาบัน สมาคม ซึ่งอาจจะรวมไปถึงชุมชน จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

๑. การดำเนินงานในระยะสั้น

๑.๑ รัฐบาลโดย มติคณะรัฐมนตรีควรกำหนดนโยบาย “New Thai People” เป็นวาระแห่งชาติในระยะยาว เพื่อสร้างเอกลักษณ์ไทยใหม่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติรับไปดำเนินการในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งเพื่อการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ การกำหนดแผนการดำเนินงาน แนวทาง และมาตรการเพื่อสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ภายใน ๒๐ ปี ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ตลอดจนการจัดทำแผนเผยแพร่รณรงค์การสร้างคนไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เป็นคราว ๆ ไป อาจจะปีละแนวคิด หรือ ๒ ปีละแนวคิด ตามแต่จะเห็นสมควรตามสถานการณ์

๑.๒ มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร รับไปดำเนินการตามข้อกำหนดของระเบียบและกฎหมายในการทิ้งขยะและการวางสิ่งของเกะกะบนทางเท้าให้มีความเข้มข้นและเสมอภาคกันตลอดจนการณรงค์ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะและการวางสิ่งของเกะกะบนทางเท้า

๑.๓ มอบหมายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับวินัยจราจรของประชาชน โดยอาจเริ่มจากการณรงค์ให้ประชาชนข้ามถนนบนทางม้าลาย และรณรงค์ให้ผู้ขับขี่หยุดยานพาหนะเมื่อเห็นคนข้ามถนนบนทางม้าลาย หรือการรณรงค์ไม่จอดพาหนะกีดขวางการจราจร เป็นต้น ซึ่งจะต้องทำอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง และขยายผลในเรื่องวินัยจราจรในเรื่องอื่น ๆ อีกด้วย

๒. การดำเนินงานในระยะกลาง

๒.๑ การขอความร่วมมือทุกภาคส่วนตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ร่วมสร้างสังคมไทยให้มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ เพื่อจัดโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีจิตตระหนักรู้ในความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ และจัดให้มีการประกวดเจ้าหน้าที่ดีเด่นด้านความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะประจำปี

๒.๑ มอบหมายกระทรวงคมนาคมจัดโครงการฝึกอบรมผู้ขับขี่รถสาธารณะในด้านความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตลอดจนเป็นผู้ให้บริการที่มีน้ำใจดี น่าใจ มีมารยาทที่ดีต่อผู้ใช้บริการ มีการพูดจาที่ดี และมีความอดทนอดกลั้น ซึ่งต้องเป็นโครงการฝึกอบรมที่มีความต่อเนื่อง โดยมีการประกวดคัดเลือกผู้ขับขี่ที่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะดีเด่นประจำปี และอาจจัดทำสติ๊กเกอร์หรือป้ายที่ผ่านการเข้ารับการอบรมแล้วมอบให้กับผู้ขับขี่รถสาธารณะเพื่อนำไปติดที่รถให้เด่นชัด เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้โดยสาร และต้องการเลือกใช้บริการจากรถสาธารณะที่ผ่านการอบรมแล้ว

๓. การดำเนินงานในระยะยาว

๓.๑ มอบหมายกระทรวงศึกษาธิการปฏิรูปการเรียนการสอนในรูปแบบของการคิดวิเคราะห์ การกล้าแสดงออกในเชิงความคิดเห็น โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองหน้าที่ที่พึงมีต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะในเรื่องของความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ในการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตในโลกภายนอกด้วยตัวเองอย่างมีคุณภาพที่มีระเบียบวินัยในที่สาธารณะ ตลอดจนการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบาย “New Thai People” และตามแนวคิด หรือ Slogan ที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติกำหนดแต่ละคราวไป อาทิ การถกแถลงตามแนวคิดนั้น ๆ ว่า มีความเห็นอย่างไร การเรียงความ การออกแบบแผ่นพับรณรงค์ การออกแบบสร้างสรรค์ตามความเห็นของนักเรียน การสร้างกิจกรรมเพื่อรณรงค์ตามแนวคิดที่กำหนด นอกจากนี้ ควรทบทวนการนำหนังสือสมบัติผู้ดีที่มีมาแต่โบราณและที่สามารถปฏิบัติได้จริงในสังคมปัจจุบันมาสอนมาฝึกฝนนักเรียนให้รู้จักมารยาทที่ดีที่พึงปฏิบัติในที่สาธารณะ

๓.๒ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติกำหนดแนวคิด หรือ Slogan เกี่ยวกับการรณรงค์ส่งเสริมให้คนไทยมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะในแต่ละปี พร้อมร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในรูปแบบประชารัฐเพื่อรณรงค์เผยแพร่ตามแนวคิดที่กำหนดทางสื่อมวลชนในแขนงต่าง ๆ ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนทางโซเชียลมีเดียรวมทั้งกิจกรรมรณรงค์ในที่สาธารณะต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ การสัมมนาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการให้รางวัลแก่บุคคล

๓.๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละปีว่ามีผลการดำเนินการเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นการตรวจสอบตามกระบวนการขั้นตอน C (Check) ของกรอบแนวคิดทฤษฎี PDCA เพื่อปรับคุณภาพการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น